
FULLSTENDIG ANALYSEMATERIALE

Praktisk Fargesetting av Historiske Interiør
Marte Osvoll Valderaune

INTRODUKSJON TIL ANALYSENE	4-5
Introduksjon til analysene	4
Formål med analysene	5
Definisjon av begreper	5
NCS-ANALYSER	7-89
1700-1760 Barokk	8-15
1760-1790 Rokokko	16-23
1780-1810 Klassisisme / Louis-Seize	24-31
1800-1835 Empire	32-39
1835-1870 Senempire / Biedermeier	40-47
1850-1900 Historisme Del 1	48-55
1850-1900 Historisme Del 2	56-63
1880-1915 Dragestil	64-71
1890-1920 Jugend	72-79
1900-1930 Det nye Norge	80-89

BAKGRUNNSMATERIALE

De følgende analysene er gjort med utgangspunkt i fargeprøver i form av NCS-koder som er et resultat av malerikonservator Jon Brønnes mangeårige fargearkeologiske registreringsarbeid. Fargeprøvene er i samråd med forfatteren hentet fra:

- Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. 1. utgave, 1. opplag, Fortidsminneforeningen. 1989.
- Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

FORBEHOLD

Analysene er gjort med utgangspunkt i fargeprøvene alene uten å inkludere de tilhørende tekstene med forfatterens erfaringer rundt samtidige fargesettinger. Dette for å kunne oppnå et mest mulig analytisk resultat basert på faktiske funn uten å bli farget av inntrykk, meninger og oppfatninger.

VERKTØY

Som analyseverktøy har jeg benyttet NCS-systemet som er Norsk Standard i Norge i dag, og som er et utmerket verktøy for å kategorisere og forstå farger objektivt. For å analysere fargesettingen har jeg benyttet NCS-analyseelementer som:

- Hvithet
- Sorthet
- Fargestyrke
- Lyshet
- Metning
- Nyanse

Hvordan jeg skulle benytte verktøyet for å få frem ønsket informasjon har bestått av en prøve- og feileprosess. Resultatet ble følgende analyser gjort med utgangspunkt i hver enkelt epoke:

TYPE ANALYSER

Analyse av farge med utgangspunkt i bygningselement:

Sammenstilling av fargebruk på bygningsdel med utgangspunkt i ulike eksempler med målsetning om å finne fellestrekk ved fargesettingen med utgangspunkt i følgende bygningselementer:

- Tak/takbjelker
- Vegger
- Brystning
- Dører
- Vinduer
- Brannmur
- Gulv

Analyse av hyppighet med utgangspunkt i bygningselement:

Sammenstilling av funn i forrige analyse med målsetning om å fastslå hyppighet av fargebruken på de ulike bygningselementene kategorisert i de forskjellige fargegruppene i NCS-systemet:

- YR
- RB
- BG
- GY

Analyse av farger med utgangspunkt i fargegruppe:

Sammenstilling av fargene benyttet i epoken innenfor de forskjellige fargegruppene YR, RB, BG, GY, med målsetning om å finne tendenser i fargebruken innenfor de forskjellige fargegruppene.

Analyse av farger med utgangspunkt i rom:

Sammenstillinger av de ulike fargene funnet i samme rom, med målsetning om å finne overordnet regelsetting for fargebruk innad i rom med utgangspunkt i fargelæreelementer som for eksempel bruk av :

- Komplementærkontrast
- Lys/mørk-kontrast
- Fargenes egenkontrast

Utgangspunktet for analysene har vært å lete etter fellestrekk innad i epokene som kan brukes som retningslinjer ved en ny fargesetting med utgangspunkt i historien og de malingsarkeologiske funn og arbeider som er gjort.

Ønsket har vært å utarbeide et verktøy for å kunne bruke den kunnskapen om historiske farger som allerede er til stede som et grunnlag for å ta bevisste avgjørelser om fargesetting av historiske interiør. Dette har vært hovedmålet med mitt diplomarbeid.

Resultatet av disse analysene fremkommer som en side for hver stilepoke med regelsett for fremtidig fargesetting under kapitlet "Overordnet fargesettingsverktøy basert på epoker" i boken som er mitt diplomarbeid våren 2015: "Praktisk fargesetting av historiske interiør".

Under følger min definisjon av begreper som er benyttet i analysene. For mer inngående forklaring av NCS-systemet, se boken "Praktisk fargesetting av historiske interiør".

ELEMENTÆRFARGENE: NCS-elementærfarger: Y(gul), R(rød), B(blå), G(grønn), W(hvit), S(sort).

FARGESTERKE: Nyanser med kulørgrad på over 30%.

KULØRGRAD: Prosentandel av kulør i fargen.

FARGESVAKE: Nyanser som har kulørgrad på under 30%.

FARGETRIANGEL: NCS-fargetriangel som forklarer fargens nyanse.

HVITHETSGRAD: Prosentandel av hvit i fargen.

KULØRTONE: Kulørens plassering i NCS-fargesirkelen.

NYANSE: Fargens plassering i NCS-triangelet. Beskriver kulørgrad, sorthetsgrad og hvithetsgrad på fargen.

METNING: beskriver styrken av en kulørtone, eller renheten i en farge.

SORTHETSGRAD: Prosentandel av sort i fargen.

SPEKTER: del av fargesirkelen, i dette tilfellet begrenset av en elementærfarge og samtlige kulørtoner frem til neste elementærfarge med klokka (eks: spekteret YR inkluderer kulørtonene Y til og med Y90R).

NCS-ANALYSER

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 NCS S 0500-N NCS S 2075-Y70R	 NCS S 5040-Y80R	 NCS S 0500-N NCS S 5020-B50G	 NCS S 7020-B10G NCS S 3005-Y20R	 NCS S 5020-G10Y
Vegger	 NCS S 9000-N	 NCS S 3040-Y30R	 NCS S 6020-G30Y	 NCS S 4050-Y80R	 NCS S 2070-Y80R
Brystning	 NCS S 9000-N	 NCS S 3040-Y30R	 NCS S 6020-G30Y	 NCS S 3005-Y20R	 NCS S 7000-N
Dører	 NCS S 4050-Y20R	 NCS S 5005-G50Y	 NCS S 4502-G	 NCS S 7005-Y50R	 NCS S 7000-N
Vinduer	 NCS S 6010-R90B	 NCS S 5040-Y80R	 NCS S 4010-Y10R	 NCS S 7020-B10G	 NCS S 2502-Y
Brannmur	 HVIT. MATT	 HVIT. MATT	 NCS S 4502-G	 HVIT. MATT	 HVIT. MATT
Gulv	 UBEHANDLET	 UBEHANDLET	 UBEHANDLET	 UBEHANDLET	 UBEHANDLET

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Fargene sprer seg jevnt over hele fargesirkelen, foruten feltet RB som kun representerer en kulør tone, R90B som er plassert svært nært elementærfargen blå. Fargene sprer seg i mange nyanser og preges hovedsakelig av høy sorthetsgrad og til dels svært høy kulørgrad.

ROM:

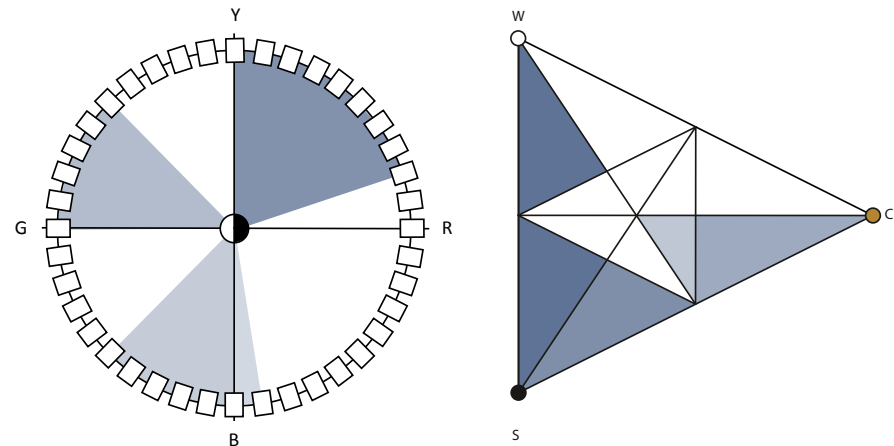
Alle rom innehar alltid en form for komplementærkontrast, men den er gjerne representert i form av små bygningselementer. Fargesettingen består hovedsakelig av forskjellige variasjoner innenfor et område av fargesirkelen som er representert på de største flatene i rommet i form av vegg, brystning og tak, mens komplementærfargen representeres av et relativt lite element som for eksempel vinduer eller dører. Noen ganger også i tak. Det er gjennomgående at det er stor variasjon i fargestyrken på fargene innad i rom, gjerne fra 0-2% til 70%.

BYGNINGSELEMENT:

For alle bygningselementer, unntatt brannmur, er det en tendens at størstedelen av fargene senterer seg rundt en hvithetsgrad på omlag 10%. Veggfarger er det elementet med høyest kulørgrad på fargene, og tak og vinduer er i snitt de lyseste elementene i eksemplene.

FARGEGRUPPER:

De fleste fargene befinner seg i spekteret YR. Det er stor variasjon i nyanser innenfor dette spekteret, og fargene har både svært varierende kulørgrad og varierende sorthetsgrad. I de resterende fargespektrene RB, BG og GY er de få eksempler i hvert spekter og alle har kulørgrad som er lavere enn 30% og sorthetsgrad som er høyere enn 45%.

Fargebegrensning for fargebruk under Barokk.
Kode: mørkere fargenyanse betyr hyppigere bruk.

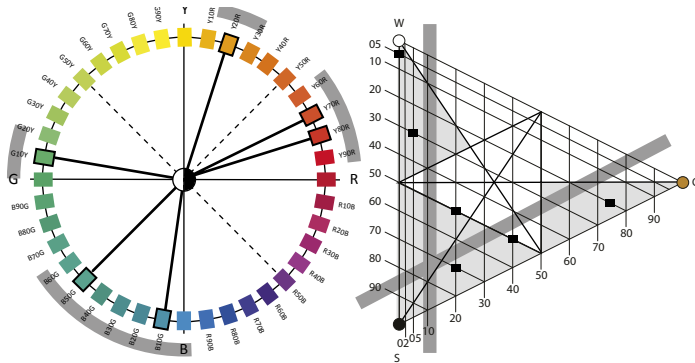
Tilgjengelige pigmenter:

- Kritt
- Blyhvitt (giftig)
- Gul oker
- Mellom oker
- Mørk oker
- Engelskrød
- Dodenkopf
- Mønje
- Sinober (giftig)
- Olivengrønn
- Indigo
- Bensort
- Kjønørøk

Bruk i fargepalettene

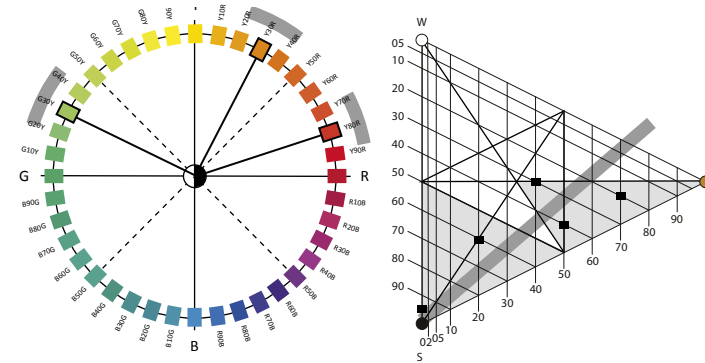
- Kritt
- Gul oker
- Mellom oker
- Mørk oker
- Engelskrød
- Grønn jord
- Kjønørøk

TAK / TAKBJELKER:

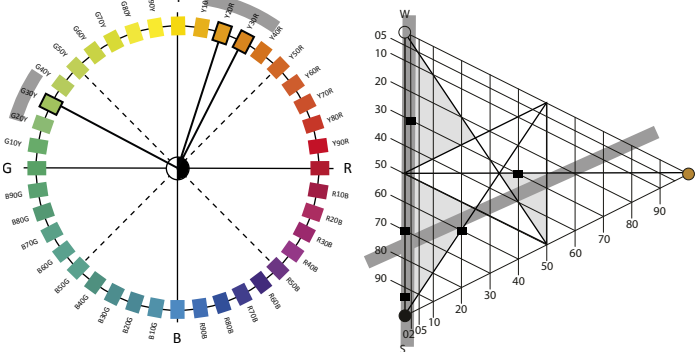
Det er et relativt bredt spekter på takfargene. Både i hvithetsgrad, sorthetsgrad, kulørtone og kulørgrad. Fargene holder seg hovedsakelig langs en lik kulørgrad eller en lik hvithetsgrad.

VEGGER:

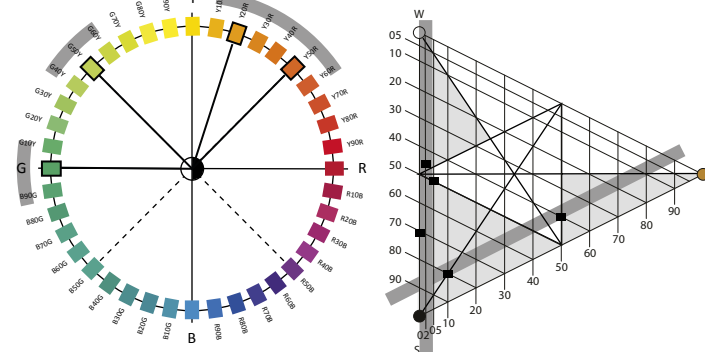
Fargene har relativt lik metning, og holder seg rundt en akse med lav hvithetsgrad. Fargene holder seg i spekteret YR og GY. Ingen farger har høyere hvithetsgrad enn 30%, mens sorthetsgraden varierer fra 10-60%. Kulørgraden varierer relativt mye og ligger mellom 0-70%.

BRYSTNING:

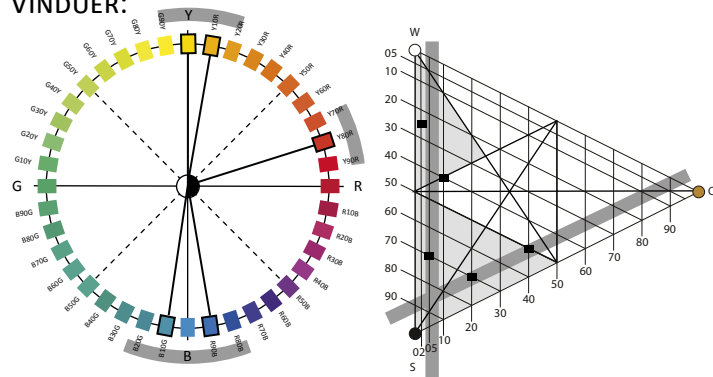
Fargene holder seg rundt to akser: lik kulørgrad eller lik hvithet. Alle farger befinner seg innenfor spekteret YR eller GY. Fargene varierer i sorthetsgrad fra 30-90%. Hvithetsgraden varierer fra 10-65%. Kulørgraden varierer fra 0-40%.

DØRER:

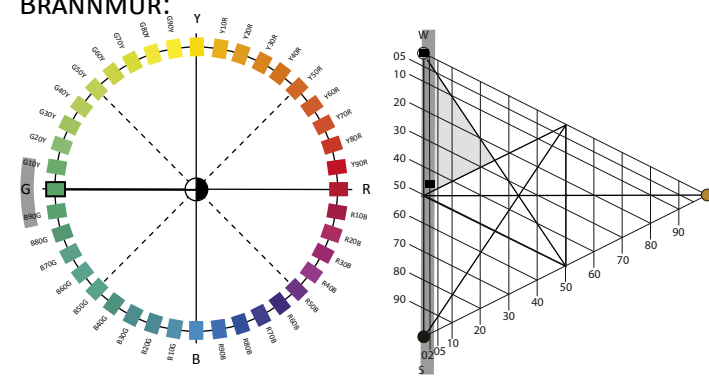
Fargene holder seg langs to akser: lik hvithet eller lik kulørgrad. Alle fargene er i spekteret YR eller GY. Fargene varierer i sorthetsgrad fra 40-70%, i hvithet fra 10-53% og i kulørgrad fra 2-50%.

VINDUER:

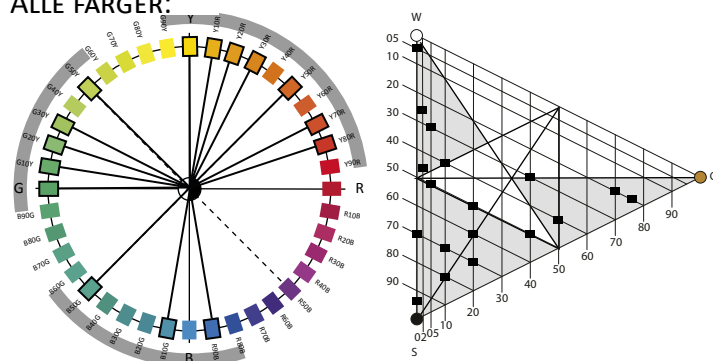
Kulørtonene er alle plassert i nærheten av elementærfargene Y, R og B. Nyansene befinner seg hovedsakelig langs to akser, mørke farger med 90% sorthetsgrad eller fargesvake farger med lav kulørgrad på mellom 2-10%.

BRANNMUR:

Brannmurer er hovedsakelig kalket hvite, og er ellers svært fargesvake, med fargestyrke på kun 2%, men med sorthetsgrad på 45%.

ALLE FARGER:

Fargene sprer seg jevnt over hele fargesirkelen, foruten feltet RB som kun representerer en kulørtone, R90B som er plassert svært nært elementærfargen blå. Fargene sprer seg i mange nyanser og preges hovedsakelig av høy sorthet og til dels svært høy kulørgrad.

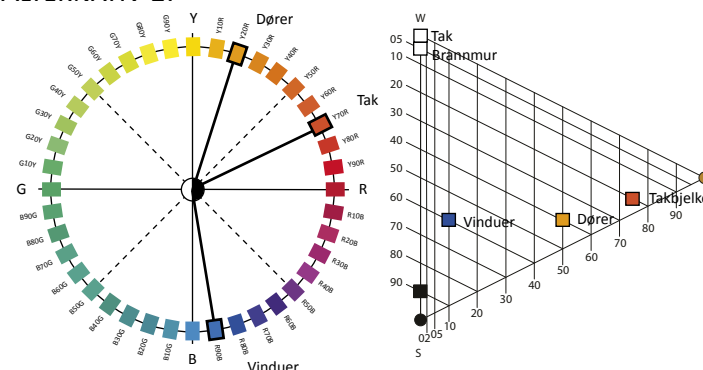
Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetningen funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Barokken preges generelt av sterke kontraster, men hovedsakelig i form sterke farger i kraftige nyanser i kontrast med hverandre innenfor samme kulørtone, eller i form av kontrast mellom lyse og mørke farger.

Alle rom innehar alltid en form for komplementærkontrast, men den er gjerne representert i form av små bygningselementer. Fargesetningen består hovedsakelig av forskjellige variasjoner innenfor et område av fargesirkelen som er representert på de største flatene i rommet i form av vegg, brystning og tak, mens komplementærfargen representeres av et relativt lite element som for eksempel vinduer eller dører. Noen ganger også i tak.

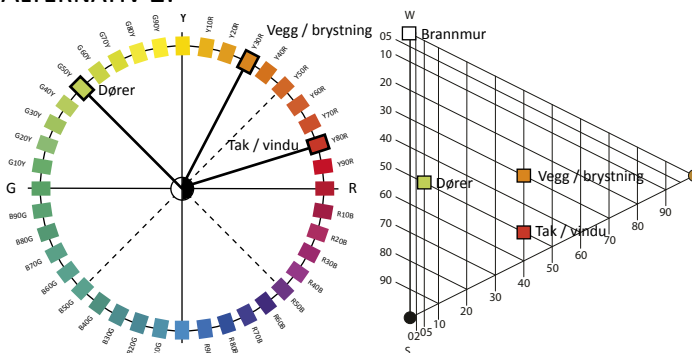
Det er gjennomgående at det er stor variasjon i kulørgraden på fargene innad i rom, gjerne fra 0-2% til 70%.

ALTERNATIV 1:

Komplementærkontrast oppstår mellom dører og vinduer. Alle farger befinner seg i det spekteret YR, mens vinduene er i kontrast i blå farge.

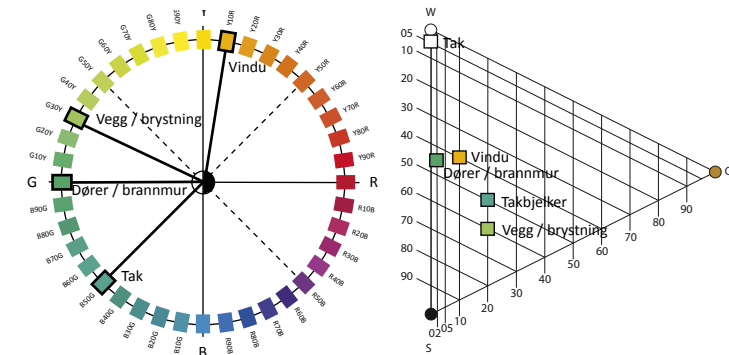
ALTERNATIV 2:

Dører har komplementært skjær til de øvrige fargene i rommet. Fargene holder seg i varme, mørke toner, mens døren er eneste kalde farge. Komplementærkontrasten oppstår mellom tak/vindu og dører.

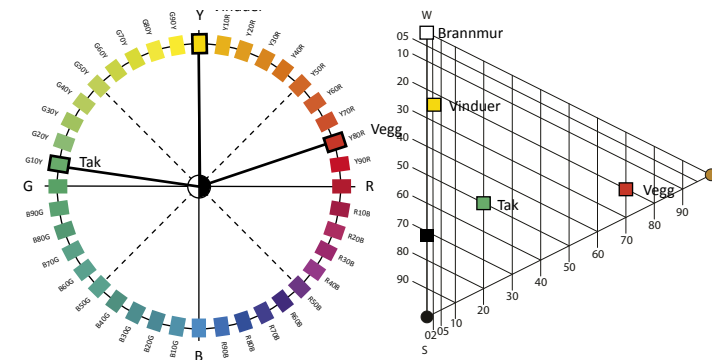
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

ALTERNATIV 3:

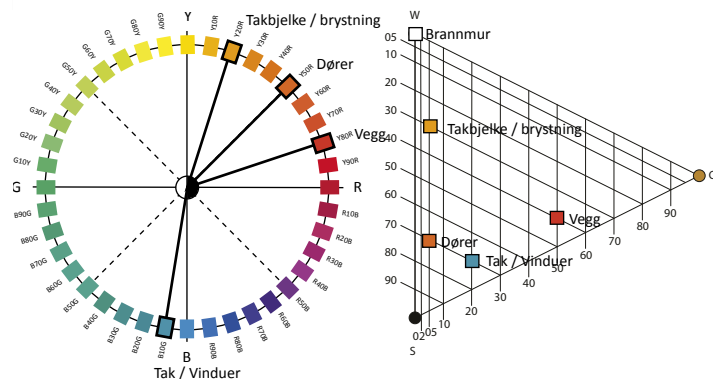
Alle farger befinner seg i spekteret BG og GY foruten vinduene som stiller seg i komplementært til tak og er eneste varme farge.

ALTERNATIV 5:

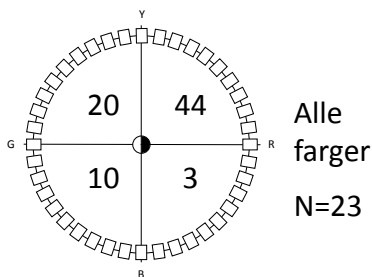
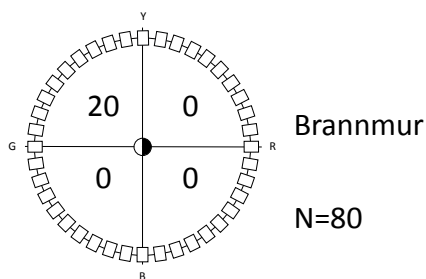
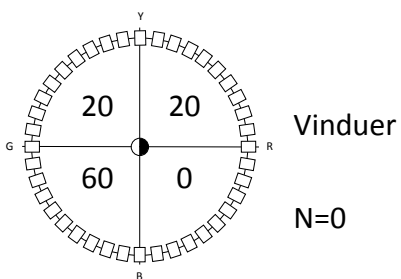
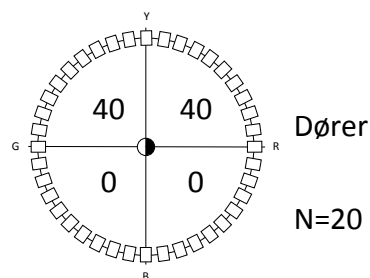
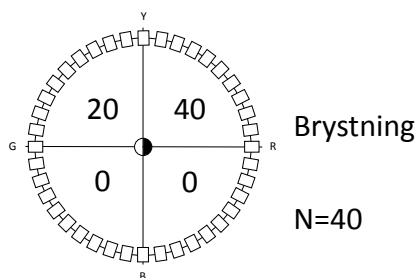
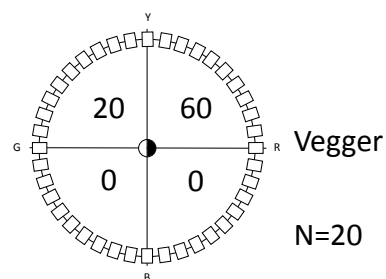
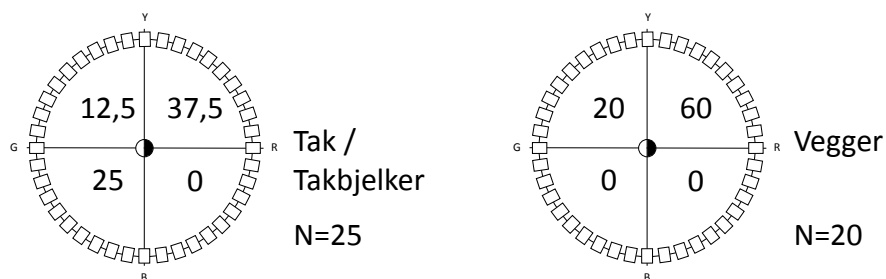

Takfarge stiller seg komplementært til vegg. Nøytrale farger er svært mørke.

ALTERNATIV 4:

Tak og vinduer stiller seg i komplementærkontrast til takbjelke og brystning. Fargene i rommet er hovedsakelig i spekteret YR foruten tak og vinduer som er i det komplementære spekteret BG.

	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	37,5%	0%	25%	12,5%	25%
Vegg	60%	0%	0%	20%	20%
Brystning	40%	0%	0%	20%	40%
Dører	40%	0%	0%	40%	20%
Vinduer	60%	20%	20%	0%	0%
Brannmur	0%	0%	0%	20%	80%
Gulv	0%	0%	0%	0%	0%
Alle	44%	3%	10%	20%	23%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

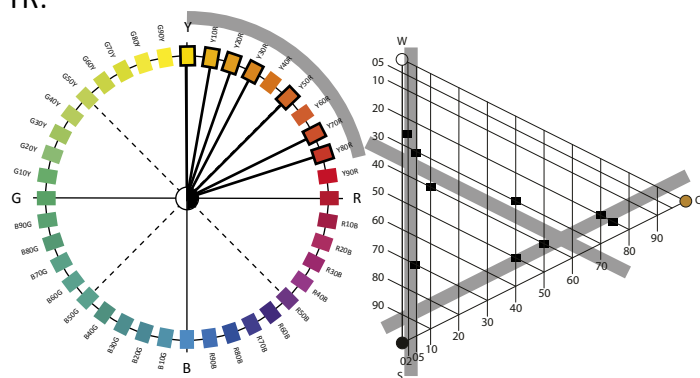
Kommentarer til funn:

Det er størst variasjon i fargebruken innenfor spekteret YR og GY. De aller fleste fargene ligger innenfor YR. Svært få farger befinner seg i spekteret RB og BG. Nøytrale farger er mer brukt enn blå farger.

- TAK er hovedsakelig i feltet YR, BG eller nøytrale. Takfarger oppstår aldri i spekteret RB.
- VEGGER er hovedsakelig i spekteret YR. Andre vanlige farger er i spekteret GY eller nøytrale. Veggfarger er aldri i spekteret RB eller BG.
- DØRER befinner seg i spekteret YR, GY eller nøytrale. Dører er aldri i spekteret RB eller BG.
- VINDUER befinner seg både i spekteret YR, RB og BG. Vinduene er aldri malt i farger hentet fra GY eller i nøytrale farger.
- BRANNMURER er hovedsakelig kalket hvite. De befinner seg aldri i spekteret YR, RB og BG.
- GULV er fortsatt ubehandlet.

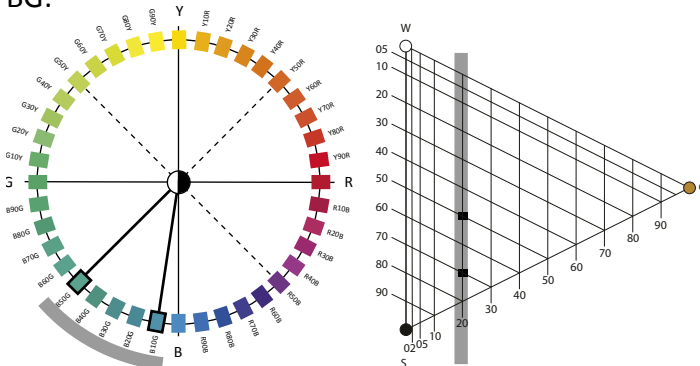
Alle tall i prosent

YR:

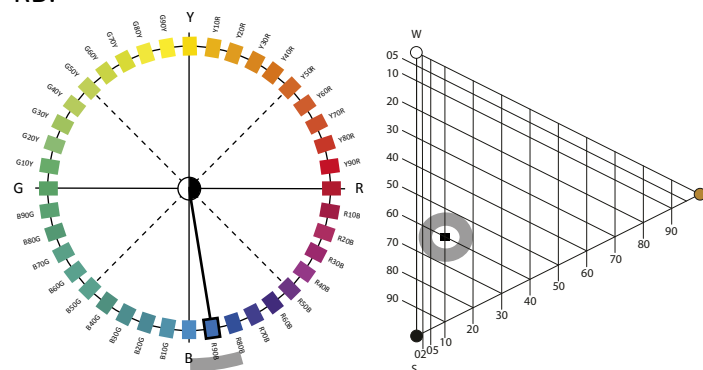
YR er det feltet med flest forekomster. Nesten 50% av alle fargene befinner seg her. Fargene følger tre akser. En akse med lik, svært lav kulørgrad (omtrent 10%), en akse med tilnærmet lik sorthetsgrad (omtrent 30-40%) og en akse med tilnærmet lik hvithetsgrad (omtrent 10 prosent).

BG:

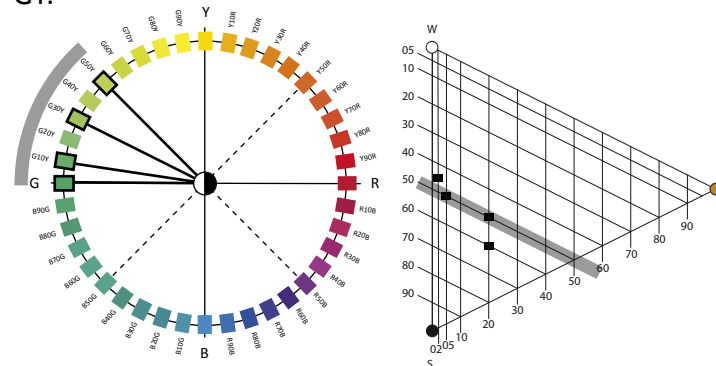
10% av alle fargene forekommer i dette spekteret. Fargene har lik kulørgrad og samler seg rundt en akse på 20%.

RB:

Kun 3% av fargene befinner seg i dette spekteret. Fargene er svært mørke med høy sorthetsgrad og lav kulørgrad.

GY:

20% av alle fargene befinner seg i dette spekteret. Fargene har tilnærmet lik sorthetsgrad og befinner seg på en sorthetsgrad mellom 45-60%.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 NCS S 2500-N NCS S 5020-G70Y	 NCS S 2010-Y30R	 NCS S 7010-G10Y	 NCS S 3020-Y30R	 NCS S 5040-Y80R
Vegger	 NCS S 3020-B90G	 NCS S 5010-B90G	 NCS S 4502-Y	 NCS S 4020-Y70R	 NCS S 2040-Y30R
Brystning	 NCS S 3000-N	 NCS S 5010-B90G	 NCS S 5010-G50Y	 NCS S 3010-G50Y	 NCS S 2040-Y30R
Dører	 NCS S 3000-N	 NCS S 3502-G	 NCS S 3000-N	 NCS S 7502-Y	 NCS S 5502-Y
Vinduer	 NCS S 6030-B30G	 NCS S 7502-B	 NCS S 5020-B10G	 NCS S 8502-B	 NCS S 4010-B90G
Brannmur	 HVIT. MATT	 NCS S 3502-G	 NCS S 3020-B30G	 HVIT. MATT	 NCS S 5502-Y
Gulv	 UBEHANDLET	 UBEHANDLET	 UBEHANDLET	 NCS S 7502-B	 UBEHANDLET

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Foruten hvite farger har alle farger høy sorthetsgrad på over 20-30% og helt opp mot 85%. De aller fleste kulørtonene er hentet fra den øvre delen av fargesirkelen, men også noen fra nært elementærfargen B. Kulørtonene er godt spredt i spektrene. Fargene har i hovedsak en relativt svak kulørgrad på mellom 2-20%. Nøytrale farger forekommer også i form av hvit og grå.

ROM:

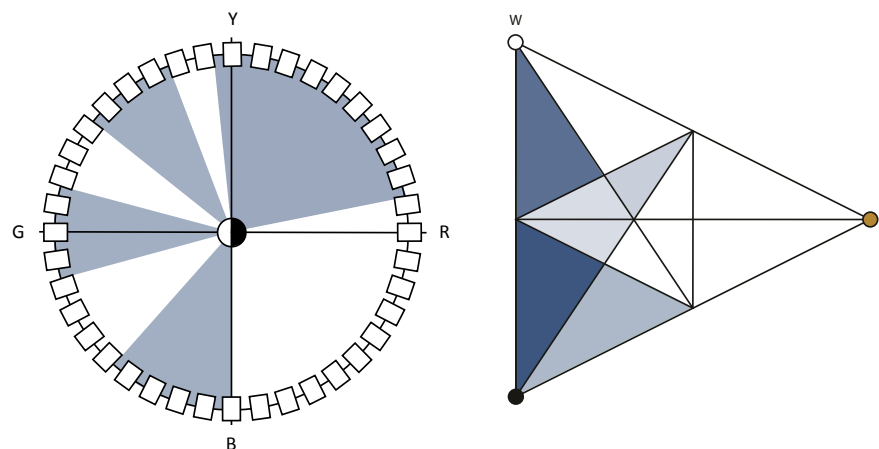
Det er ingen klare fellestrekk foruten relativt høy sorthetsgrad i alle rom. Gjeldende for alle rom er at det oppstår bruk av komplementærkontrast. Oftest ser man at kontrasten oppstår i form av vindusfargen. Vinduer befinner seg hovedsakelig i spekteret BG og er oftast en kontrast til tak eller veggfarge. Det er generelt stor spredning i fargebruken innad i rom, og de fleste rommene har farger hentet fra tre forskjellige spekter i fargesirkelen: BG, GY og YR.

BYGNINGSELEMENT:

Tak og vinduer er som aller oftast de mørkeste elementene i rommet. Dører er det minst fargesterke elementet, mens vegger er det elementet med høyest kulørgrad og størst spredning.

FARGEGRUPPER:

YR er det feltet med flest forekomster. Kulørtonene er spredt over store deler av spekteret, og også over store deler av NCS-trianglet. Farger kan ha både høy lysetsgrad og høy kulørgrad, og lav lyshetsgrad og lav kulørgrad, og fargene kan også være motsatt. Fargene i spekterene BG og GY har en kulørgrad på mellom 2-20%, mens sorthetsgraden varierer mye. Ingen farger befinner seg i spekteret RB.

Fargebegrensning for fargebruk under Rokkoko.
Kode: mørkere fargenyanse betyr hyppigere bruk.

Tilgjengelige pigmenter:

- Kritt
- Blyhvitt
- Pariserblå
- Sinober
- Engelskrød
- Okerfargerne
- Umbrafargene
- Bensort
- Kjønrøk

Bruk i fargepalettene

- Titanhvit
- Pariserblå
- Engelskrød
- Okerfargne
- Umbrafargene
- Kjønrøk

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetningen funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Gjeldende for alle rom er at det oppstår bruk av komplementærkontrast. Oftest ser man at kontrasten oppstår i form av vindusfargen. Vinduer befinner seg hovedsakelig i spekteret BG og er oftast en kontrast til tak eller veggfarge.

Det er generelt stor spredning i fargebruken innad i rom, og de fleste rommene har farger hentet fra tre forskjellige spekter i fargesirkelen: BG, GY og YR. Ingen farger befinner seg i spekteret RB.

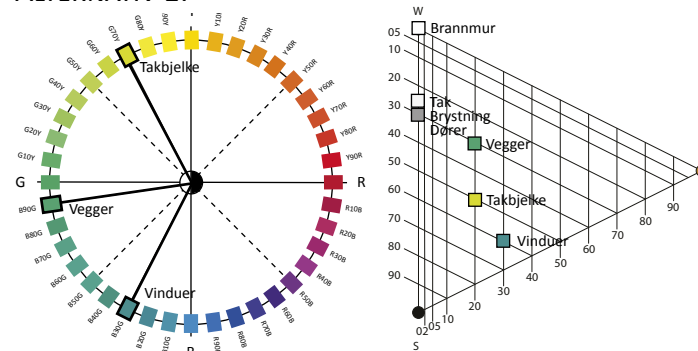
Foruten hvite farger har alle farger høy sorthetsgrad på over 20-30% og helt opp mot 85%.

Fargene varierer mellom spredde nyanser over hele NCS-triangelet, eller å samle seg langs en akse eller et midtpunkt. Det er med andre ord ingen klare fellestrekk foruten relativt høy sorthetsgrad i alle rom.

Kulørtonene er i stor grad konsentrert rundt elementærfargene i fargesirkelen, og ingen av elementærfargene er ekskludert.

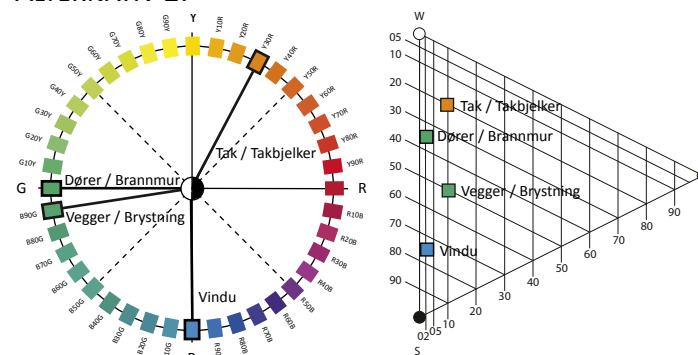
Tak og vinduer er som oftast de mørkeste elementene i rommet.

ALTERNATIV 1:

Komplementærkontrast oppstår mellom tak og vinduer. Det er stor variasjon i nyansene både i form av kulørgrad som varierer fra 2-30% og sorthetsgrad som varierer fra 25-60%. Vinduer og tak er de mørkeste elementene i rommet.

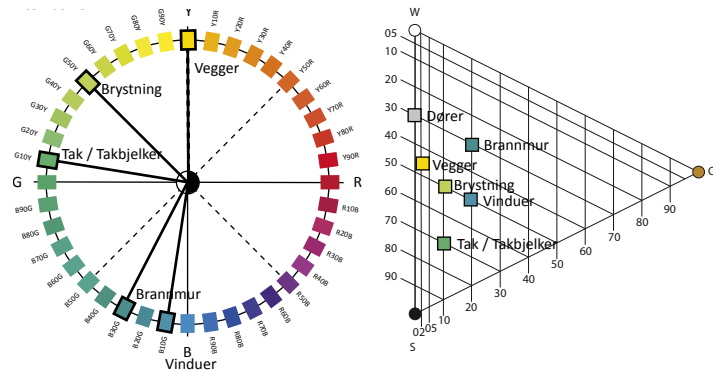
ALTERNATIV 2:

Komplementærkontrast oppstår mellom tak og vindu. Kulørtonene er plassert nært elementærfargene G, Y og B. I forhold til de andre eksemplene, er fargene her jevnere i kulørgrad og varierer mellom 2-10%, men varierer i sorthetsgrad fra 20-75%.

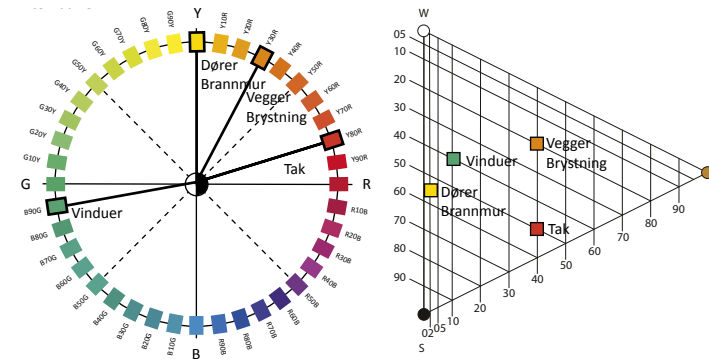
¹ Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

ALTERNATIV 3:

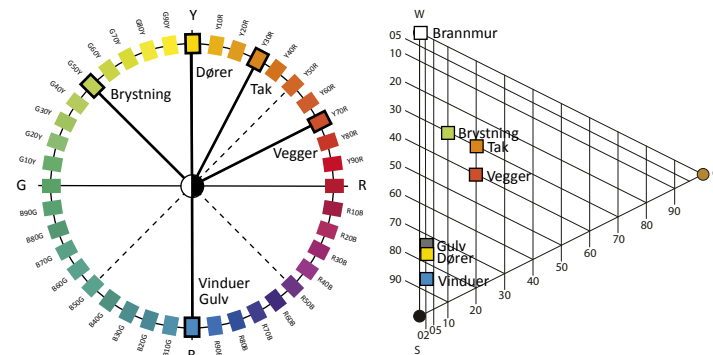
Komplementærkontrast oppstår mellom vegger og brannmur/vinduer. Fargene har en sorthetsgrad på mellom 30 og 70% og en kulørgrad på mellom 0-20%. Tak er det mørkeste elementet i rommet.

ALTERNATIV 5:

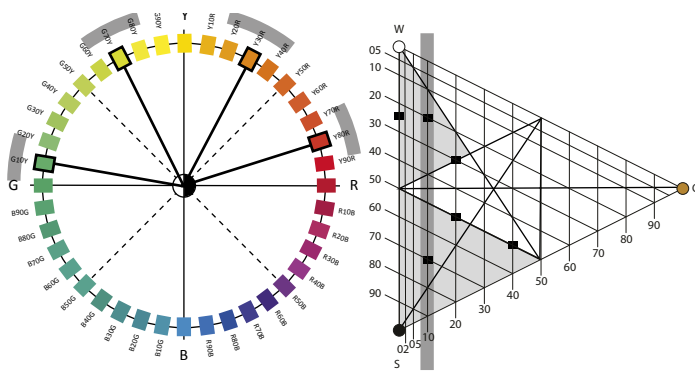
Komplementærkontrast oppstår mellom vinduer og tak. Også her er kulørtonene i stor grad plassert nært elementærfargene, her G, Y og R. Fargestyrken varierer veldig, men er i forhold til de andre eksemplene ganske samlet i sorthetsgrad på mellom 20-50%.

ALTERNATIV 4:

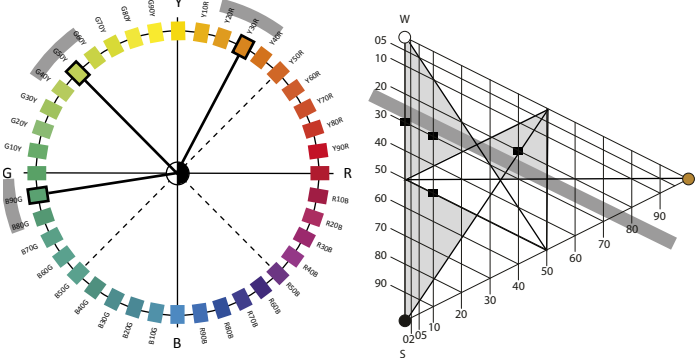
Komplementærkontrast oppstår mellom dører og gulv. Nyansene samler seg i gulv, vinduer og dører i mørke, fargesvake nyanser, og brystning, tak og vegger i lysere farger med sterkere fargenyanser. Fargene er hovedsakelig hentet fra øvre del av fargesirkelen, med unntak av komplementærkontrast i vinduer og gulv.

TAK / TAKBJELKER:

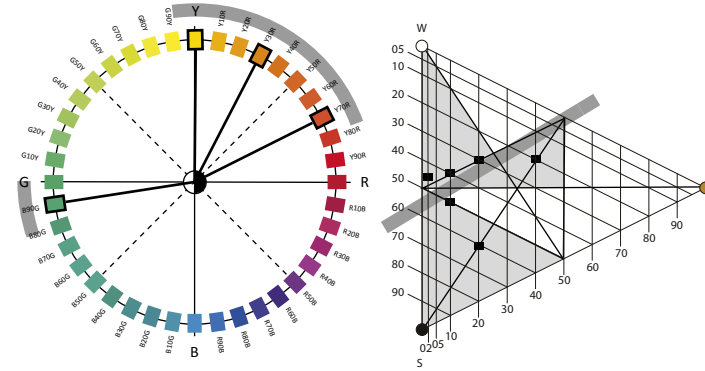
Kulørtonene er hentet fra den øvre delen av fargesirkelen, og er hentet spredt i begge spektrene. Nyansene er spredt i sorthetsgrad og har en kulørgrad fra 0-40%. Nøytrale farger forekommer i fakk i tak. Farger er aldri lyse med høy kulørgrad.

BRYSTNING:

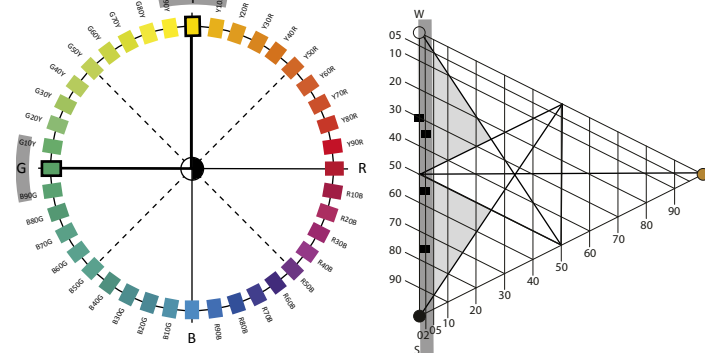
Kulørtonene er hentet fra øvre del av fargesirkelen, men spredt over alle deler av spektrene. Kulørgraden ligger på mellom 0-40%, noe som forteller at brystninger kan være både nøytrale og fargesterke. Fargene kan ha både høy kulørgrad og lav sorthetsgrad (eks 2040), men fargene er i hovedsak fargesvake med kulørgrad på omlag 10%.

VEGGER:

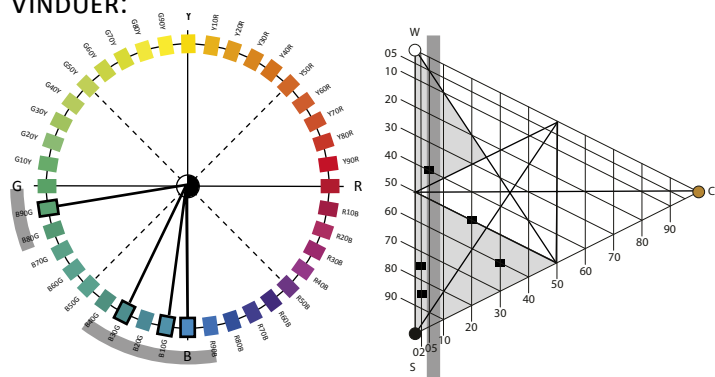
Fargene er hovedsakelig hentet fra spekteret YR, men også fra spekteret BG i form av en kulørtone nært elementærfargen G. Nyansene samler seg i midten av spekteret, og kulørgrad ligger på mellom 2-40%, og sorthetsgradene på mellom 20-60%, men sterkest konsentrasjon i midten. Veggfarger er aldri nøytrale.

DØRER:

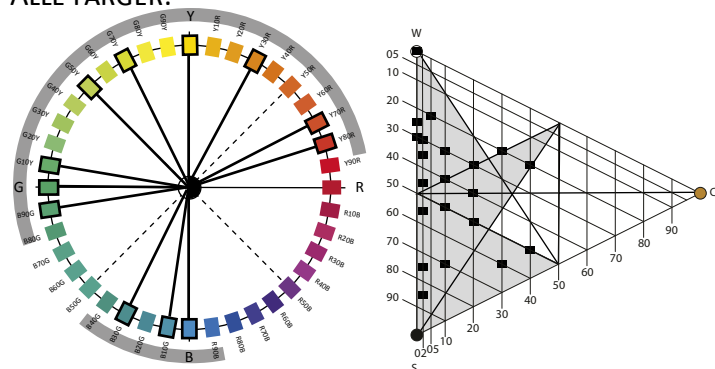
Dører kan gjerne være nøytrale i form av en mellomgrå med 30% sorthetsgrad. Kulørtonene er kun hentet fra elementærfargene Y og G, men nyansene har svært lav kulørgrad på kun 2%. Sorthetsgraden kan variere fra 30-75%.

VINDUER:

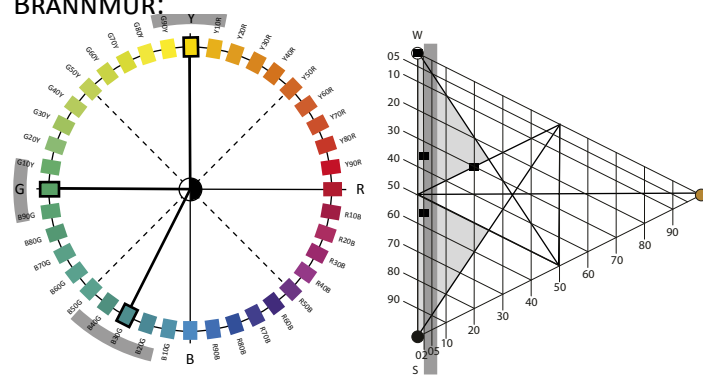
Kulørtonene er uten unntak hentet fra spekteret BG, og tonene er spredt over store deler av spekteret. Nyansene er konsentrert til den nederste spissen på triangelet, noe som tilsier at fargene i hovedsak har sorthetsgrad på under 50% og kulørgrad på under 50%. Vinduer er aldri nøytrale.

ALLE FARGER:

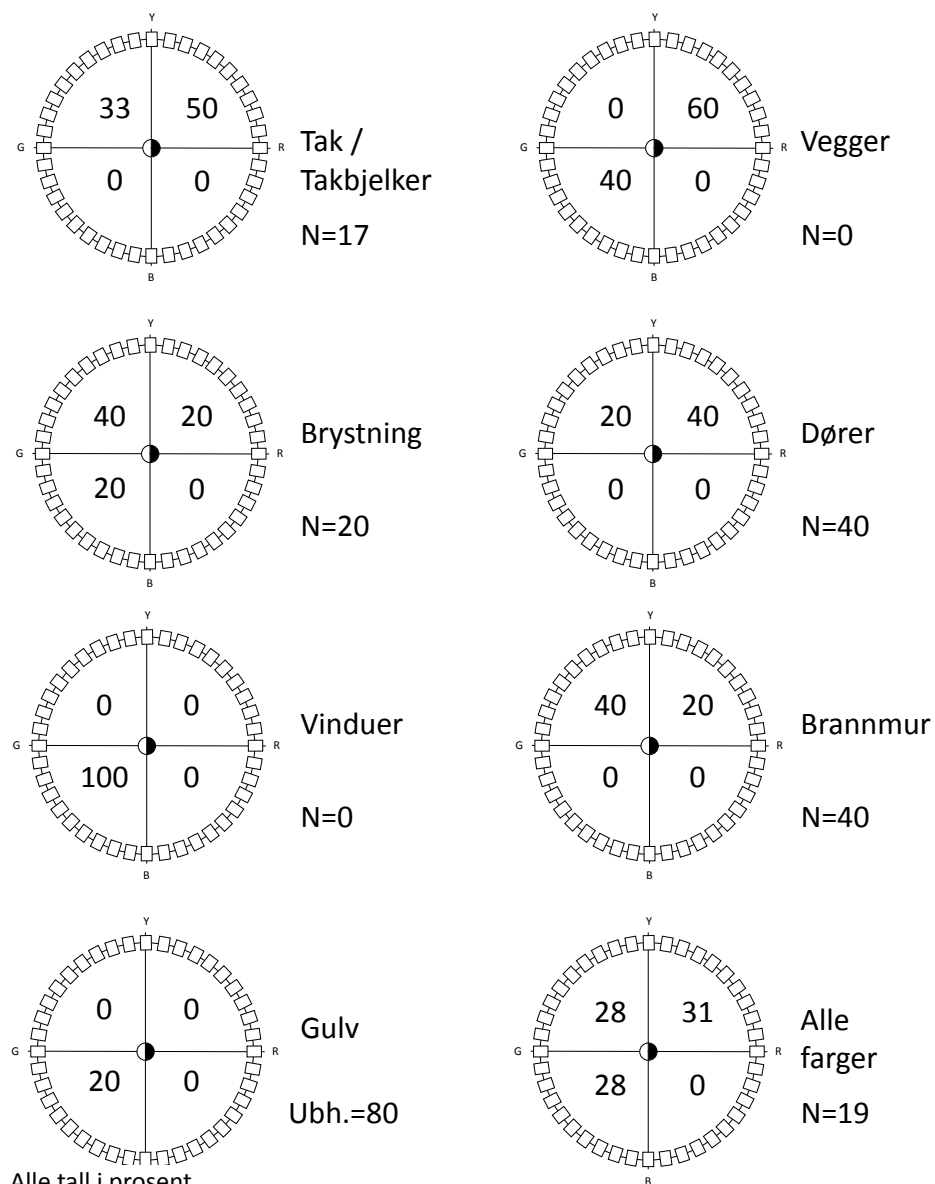

De aller fleste kulørtonene er hentet fra den øvre delen av fargesirkelen, men også nært elementærfargen B. Kulørtonene er godt spredt i spektrene. Nyansene konsentrerer seg i hovedsak rundt en relativt svak kulørgrad på 2-20%, og sorthetsgradene varierer i stor grad fra 20-80%. Nøytrale farger forekommer også i form av hvit og grå.

BRANNMUR:

Brannmurer er fortsatt i stor grad kalket hvite, men foruten dette males de ikke nøytrale i noen av eksemplene. Kulørtonene er hentet nært elementærfargene Y, B og G, og sprer seg over den venstre delen av fargesirkelen. Fargene er i all hovedsak fargesvake, med kulørgrad på kun 2%, selv om kulørgrad opp mot 20% kan forekomme. Fargene varierer i sorthetsgrad fra 0-55%.

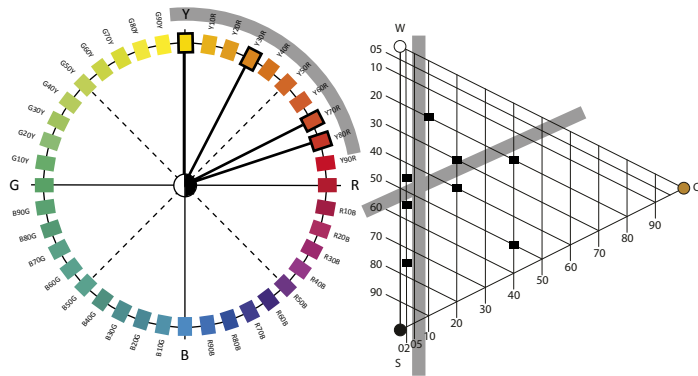
	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	50%	0%	0%	33%	17%
Vegg	60%	0%	40%	0%	0%
Brystning	20%	0%	20%	40%	20%
Dører	40%	0%	0%	20%	40%
Vinduer	0%	0%	100%	0%	0%
Brannmur	20%	0%	0%	40%	40%
Gulv	0%	0%	20%	0%	0%
Alle	31%	0%	28%	28%	19%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

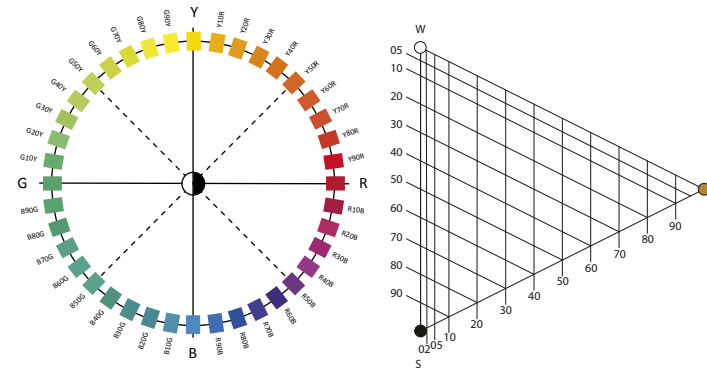
- **TAK:** farger er hovedsakelig hentet fra øvre del av fargesirkelen, GY og YR. Bjelker males aldri nøytrale, men fakk kan ofte males nøytrale.
- **VEGGER:** er i all hovedsak malt i farger fra spekteret YR eller BG. Vegger er aldri malt nøytrale.
- **BRYSTNINGER:** males i farger fra store deler av spekteret og kan også males nøytrale i gråtoner. (Det er i senere tid funnet flere hvite brystninger. *Kom.: Jon Brænne*).
- **DØRER:** males hovedsakelig med farger fra øvre del av fargesirkelen. Dører kan også males nøytrale i gråtoner, men aldri i hvitt.
- **VINDUER:** males utelukkende i farger med kulørtoner fra spekteret BG, altså i blågrønne toner.
- **BRANNMURER:** kalkes hvite eller males i farger fra øvre del av fargesirkelen. Brannmurer males aldri i andre nøytrale farger enn hvitt.
- **GULV:** er i stor grad ubehandlet eller malt i farger fra spekteret BG.

YR:

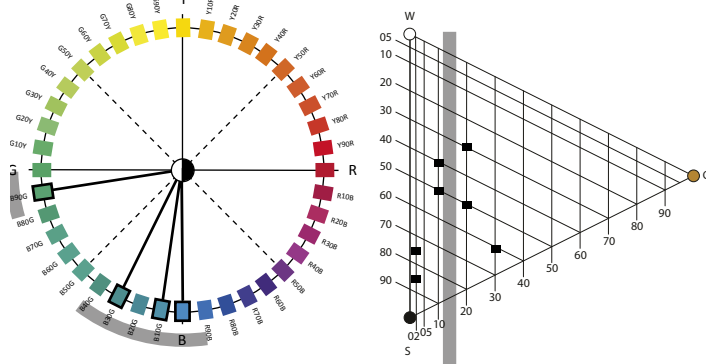
YR er det feltet med flest forekomster. Kulørtonene er spredt over store deler av spekteret, og også over store deler av triangelet. Nyansene varierer sterkt både i sorthetsgrad (fra 20-75%) og i kulørgrad (fra 2-40%). Farger kan ha både høy hvithetsgrad og høy kulørgrad, og lav hvithetsgrad og være fargesvake, og fargene kan også være motsatt.

RB:

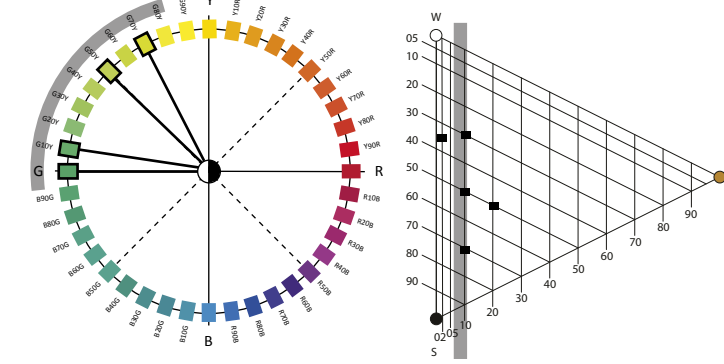
Det er ingen forekomster av fargen i denne sektoren.

BG:

Kulørtonene er i hovedsak konsentrert nært elementærfargen B og G. Også her er nyansene spredt, men sorthetsgraden holder seg på over 30% og kulørgraden varierer kun mellom 2-30%. De fleste nyansene har en kulørtone på mellom 10-20%.

GY:

Kulørtonene er spredt over store deler av spekteret. I motsetning til de andre spekterene er fargene relativt fagesvake, og har en kulørgrad som varierer kun mellom 2-20%, og de fleste eksemplene er på 10%. Sorthetsgraden ligger i mellomstadiet, men varierer i stor grad fra 30-70%.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 HVIT	 NCS S 1010-B90G	 NCS S 3010-G50Y	 NCS S 1010-B90G	 HVIT
Vegger	 NCS S 1020-Y20R	 NCS S 2030-B50G	 NCS S 3020-B50G	 NCS S 1020-Y90R	 NCS S 2020-B
Brystning	 NCS S 3010-G90Y	 NCS S 4020-B50G	 NCS S 3010-G50Y	 NCS S 2502-Y	 NCS S 1502-Y
Dører	 NCS S 4502-Y	 NCS S 2005-Y80R	 NCS S 3010-G50Y	 NCS S 2502-Y	 NCS S 1502-Y
Vinduer	 NCS S 2502-Y	 NCS S 2005-Y80R	 NCS S 3010-G50Y	 NCS S 5502-Y	 NCS S 1502-Y
Brannmur	 HVIT. MATT	 HVIT. MATT	 NCS S 5010-B30G	 HVIT. MATT	 NCS S 4020-B50G
Gulv	 NCS S 6502-Y	 UBEHANDLET	 NCS S 8010-B10G	 UBEHANDLET	 NCS S 7502-Y

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Det er liten bruk av nøytrale farger i epoken. Fargebruken er spredt i et bredt felt på fargesirkelen og ekskluderer kun RB og nedre del av GY. Fargene er samlet ganske tett i øvre triangel av NCS-trianglet, altså høy hvithetsgrad og lav kulørgrad. Det er mindre klare sammenhenger i fargebruken enn i tidligere epoker, og det er første gang man ikke ser komplementærkontraster i alle rom, men heller utstrakt bruk av forskjellige nyanser og kulørtoner relatert til samme elementærfarge.

ROM:

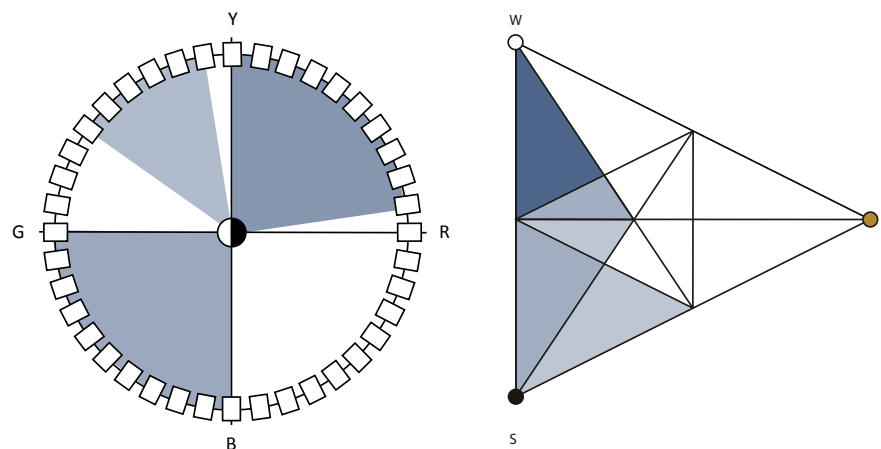
Innad i rom er fargene konsentrert i mere samlede felt i fargesirkelen enn tidligere. Flere bygningselementer får samme farge, og både brystning, vinduer, dører og til og med tak kan males i en og samme farge. Fargene i et rom forholder seg også i relativt lik kulørgrad. Gulvene er det mørkeste elementet i samtlige rom.

BYGNINGSELEMENT:

Et likhetstrekk er at det fleste fargene som farger en gruppe bygningselementer er relativt samlet i NCS-trianglet, dvs at vegger har gjerne en type kulørgrad og sorthetsgrad, mens dører har en annen. Dette er karakteristisk for alle bygningselementer.

FARGEGRUPPER:

40% av fargebruken er innen spekteret YR. Fargene preges av lav kulørgrad konsentrert rundt elementærfargene Y og R. Størst spredning av kulørtoner finnes i feltet BG, hvor 26% av fargene er. Fargene her har generelt høyere kulørgrad enn de øvrige fargene. Feltet GY representeres i hovedsak i form av en grønnfarge preget av grønn jord.

Fargebegrensning for fargebruk under Klassisisme. Kode: mørkere fargenyanse betyr hyppigere bruk.

Vanlige pigmenter:

- Kritt
- Blyhvitt
- Engelskrød
- Okerfargerne
- Umbrafargene
- Pariserblått
- Grønn jord
- Kjønrøk

Bruk i fargepalettene

- Titanhvit
- Pariserblå
- Engelskrød
- Okerfargne
- Umbrafargene
- Grønn jord
- Kjønrøk

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Hovedtrekk innad i rom er at fargene kommer fra mye mer samlede felt i fargesirkelen enn tidligere. Fargene innad i rom er gjerne i samme fargetone.

Kulørgraden holder seg generelt langs et samlet område for alle fargene og ligger på mellom 2%-20% med unntak av noen få farger som har kulørgrad på 20%.

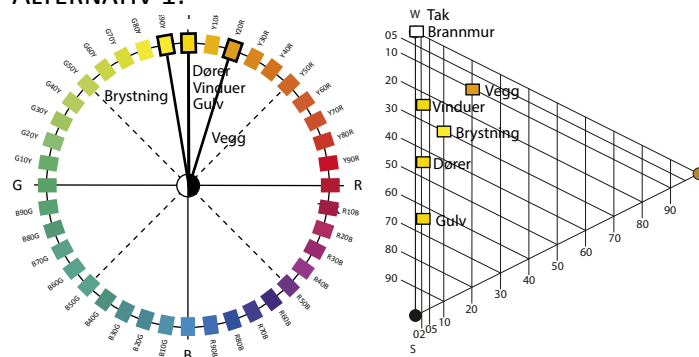
Komplementærkontrast er ikke lenger selvsagt i alle rom, og det er færre kontraster mellom vegg og vinduer enn tidligere.

Nøytrale farger blir nesten ikke brukt lenger, og kommer frem kun i form av hvite tak, eller hvitkalkede brannmurer.

Gulv er malt i større grad enn tidligere, og hovedsakelig i mørke bruntoner, i motsetning til de lyse, bleke veggene.

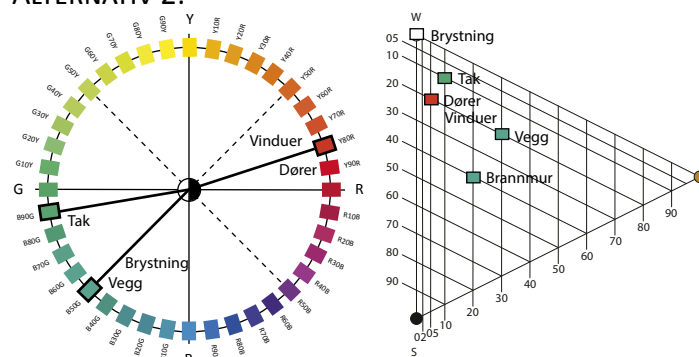
Det er mindre klare sammenhenger mellom fargebruken i forhold til tidligere. Fargebruken er mindre konsekvent i forhold til markering av bygningselementer, og man kan se eksempler på at både dører og vinduer er malt i samme farge som brystning, men derimot aldri i samme farge som vegg.

ALTERNATIV 1:

Fargene befinner seg innenfor forskjellige variasjoner av gult i spekteret G90Y til Y20R. Dette er mye større harmonisering enn vi ser tidligere i epokene, og første gang komplementærkontrast ikke oppstår i alle rom. Fargene har ganske lik kulørgrad, med sterkest farge på vegg.

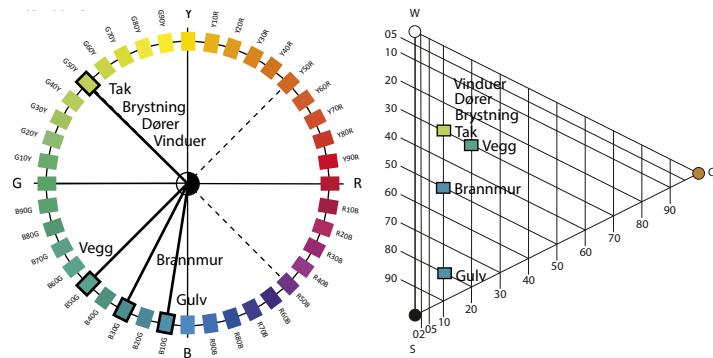
ALTERNATIV 2:

Komplementærkontrast mellom dører og vinduer og de resterende flatene. Tak, vegg og brystning holder seg i samme fargespekter: BG, mens vegg og vinduer er i komplementært spekter YR. Komplementærfargen er på små flater.

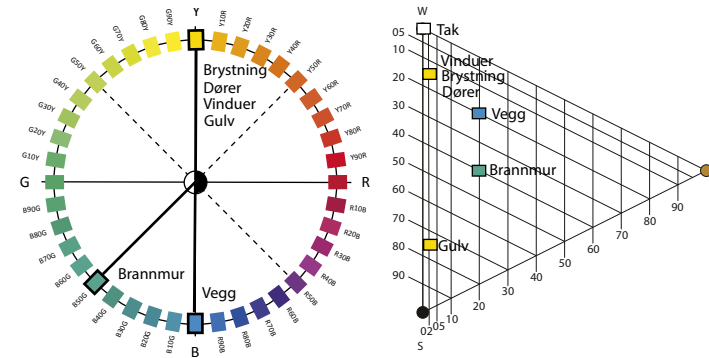
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

ALTERNATIV 3::

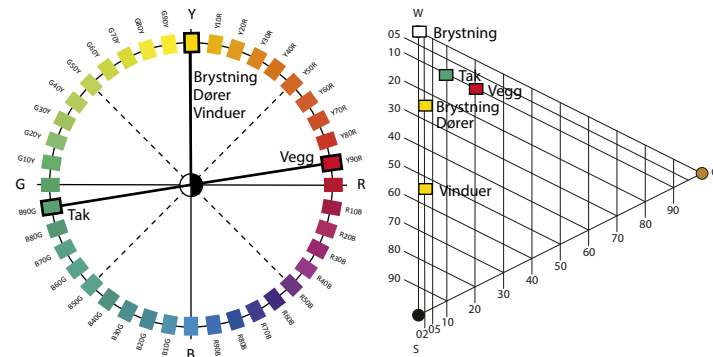
Alle fargene kommer fra den kalde halvdel av fargesirkelen. Heller ikke her ser man komplementærkontrast men mere ton i ton i fargebruken. Grøntoner dominerer. For første gang ser man samme farge på både vegg, tak og karm, men med sterk kontrast mot den mørke gulvfargen. Brannmuren danner en mellomting mellom vegg og gulv.

ALTERNATIV 5:

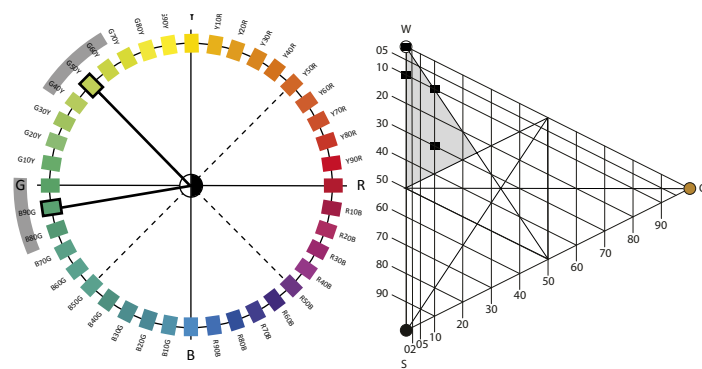
Fargene er sarte med lav kulørgrad. Komplementærkontrast oppstår mellom vegg og brannmur mot alle de øvrige fargene i rommet. Brystning, dører og vinduer er malt i samme farge. Sterk kontrast opptrer med det mørke gulvet i gulaktig bruntone.

ALTERNATIV 4:

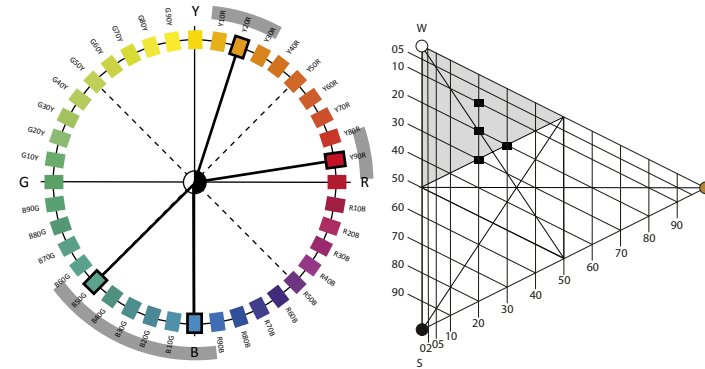
Her ser vi bruk av komplementærkontrast mellom tak og vegg, mens brystning, vinduer og dører ligger midt i mellom i fargespekteret. Vinduer er malt i samme farge som brystning og dører, men med høyere sorthetsgrad. Det er relativt lik kulørgrad på alle fargene.

TAK / TAKBJELKER:

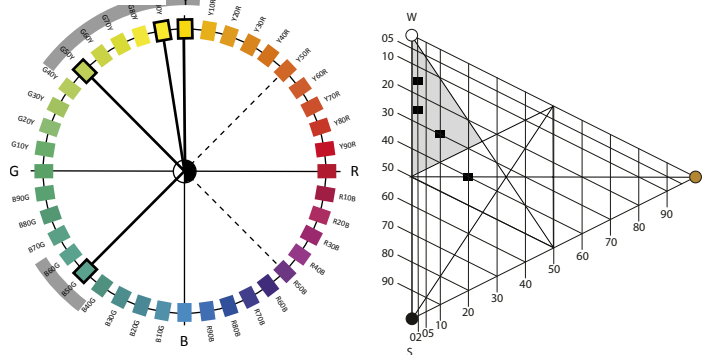
Takfarger er gjerne kalde farger og befinner seg i spekteret BG og GY. Tak er generelt preget av grøntonner, og har lav kulørgrad på omtrent 10%. Hvithetsgraden er høy, på minimum 60%. For første gang ser man at tak males helt hvite.

VEGGER:

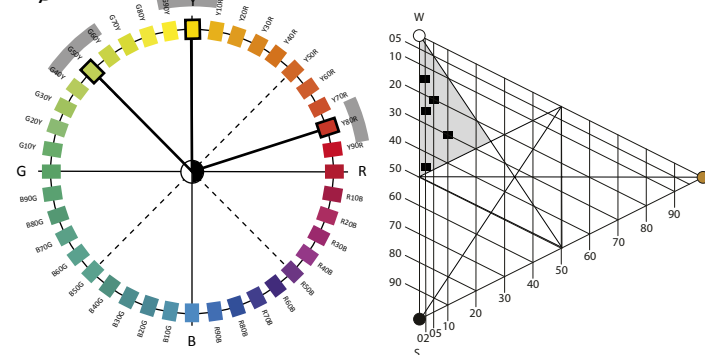
Vegger ble malt i et bredt fargespekter, men alltid i lyse farger med relativt lav kulørgrad (maks 30%) og med høy hvithetsgrad (minst 50%). Allikevel er vegg det bygningselementet som har høyest kulørgrad på fargene, da de resterende farger generelt sjelden overstiger 10%.

BRYSTNING:

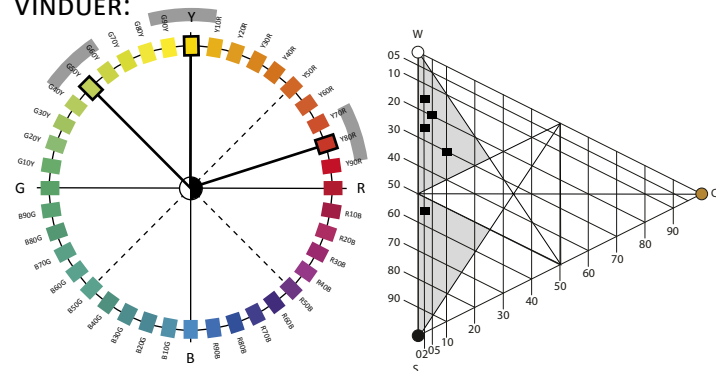
Brystninger befinner seg hovedsakelig i spekteret BG og GY. Fargene har generelt høyere sorthetsgrad enn veggfargene. Brystning har alltid annen farge enn vegg, men har ofte lik farge som både dører og vindusomramminger.

DØRER:

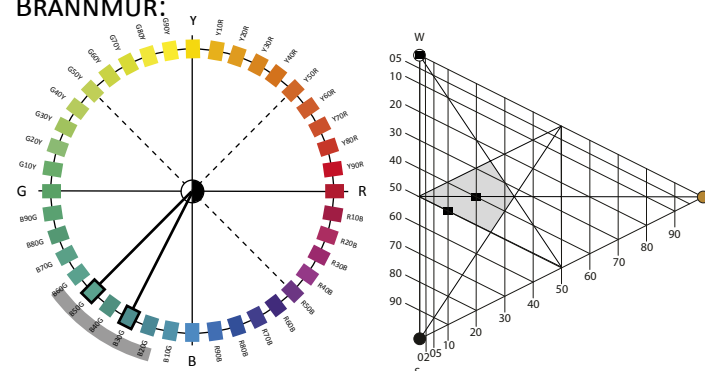
Dørfargene befinner seg i øvre halvdel av fargesirkelen, spektrene GY og YR. Dørene er gjerne i lik farge som vinduene og eller brystningen eller lik kulørtone i mørkere eller lysere nyanser.

VINDUER:

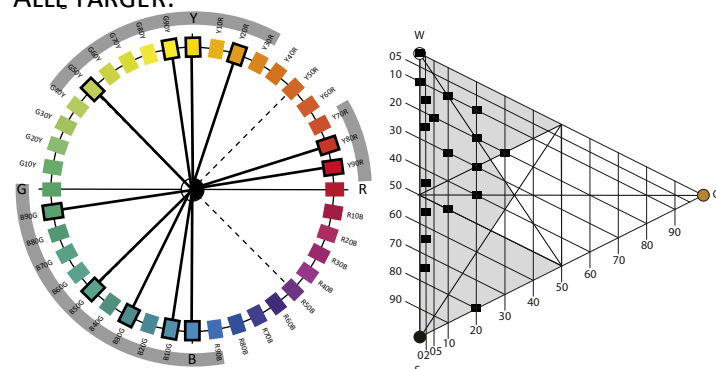
Fargene har generelt lav kulørgrad, og relativt lav sorthetsgrad. Fargene befinner seg i det øvre spekteret av fargesirkelen, og vinduene er i stor grad like som dørene og også brystningene.

BRANNMUR:

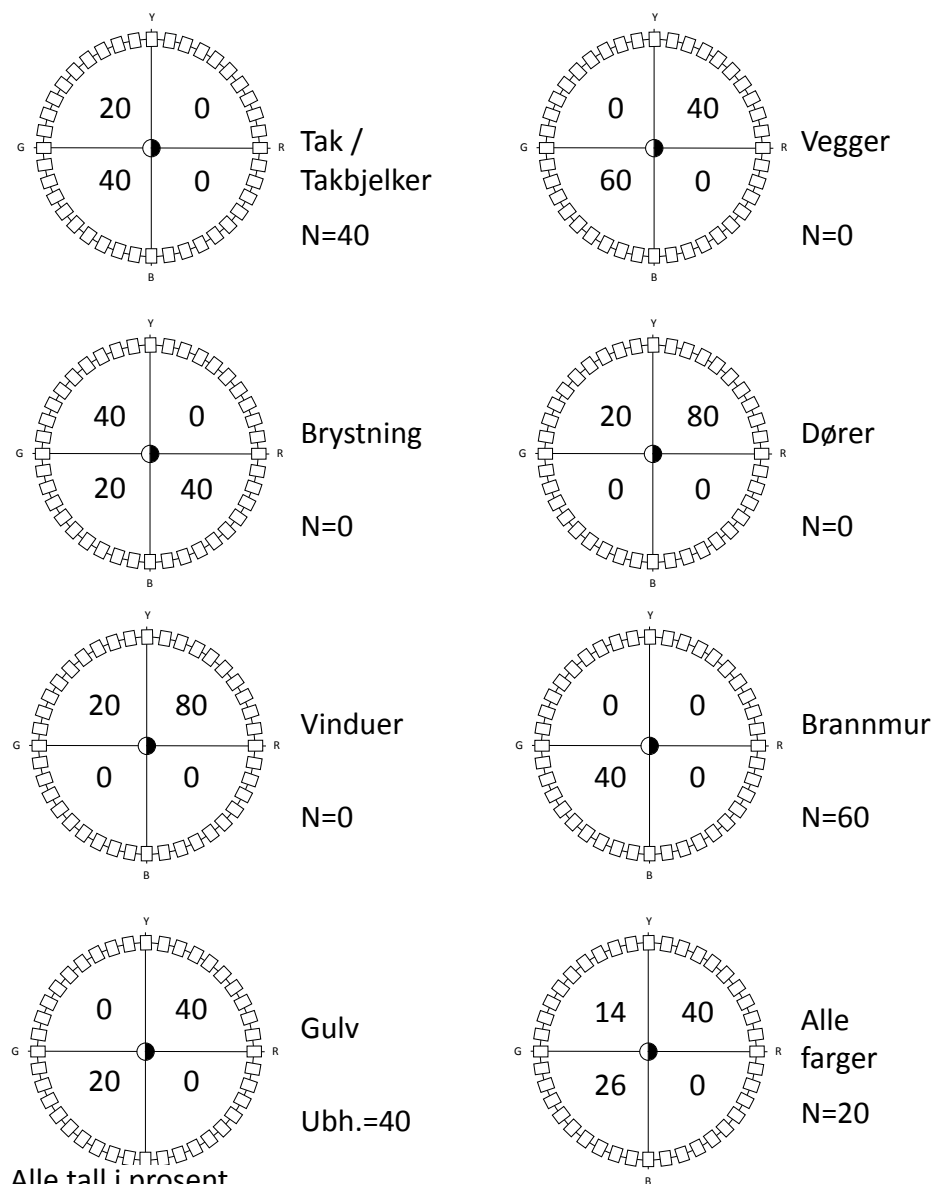
Brannmurer kalkes i stor grad fortsatt hvite. Malte murer sentrerer seg i midten av fargetriangel mot lav kulørgrad, og med utgangspunkt i blågrønne farger hentet fra BG-spekteret. Fargene harmonerer ofte med veggfargen, men har aldri lik farge som vegg.

ALLE FARGER:

Tendensen er at fargebruken konsentrerer seg i øvre triangel av NCS-triangelet i form av farger med høy hvithetsgrad og lav kulørgrad. Mørke farger forekommer hovedsakelig på gulv. Fargespekteret er spredt ut over store deler av fargesirkelen unntatt RB som ikke er representert. Fargene befinner seg som tendens nærme elementærfargene, og sjelden

i midten av et spekter.

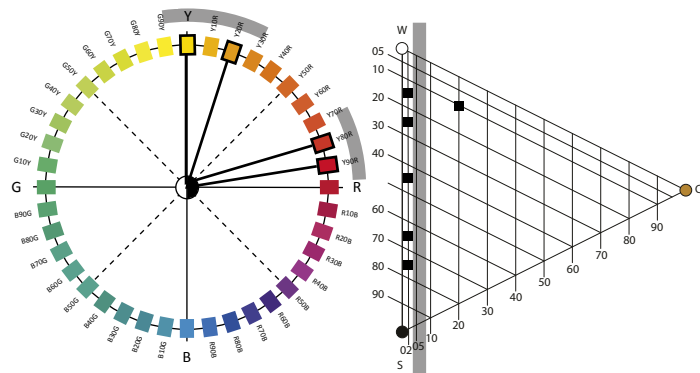
	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	0%	0%	40%	20%	40%
Vegg	40%	0%	60%	0%	0%
Brystning	40%	0%	40%	20%	0%
Dører	80%	0%	0%	20%	0%
Vinduer	80%	0%	0%	20%	0%
Brannmur	0%	0%	40%	0%	60%
Gulv	40%	0%	20%	0%	0%
Alle	40%	0%	26%	14%	20%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

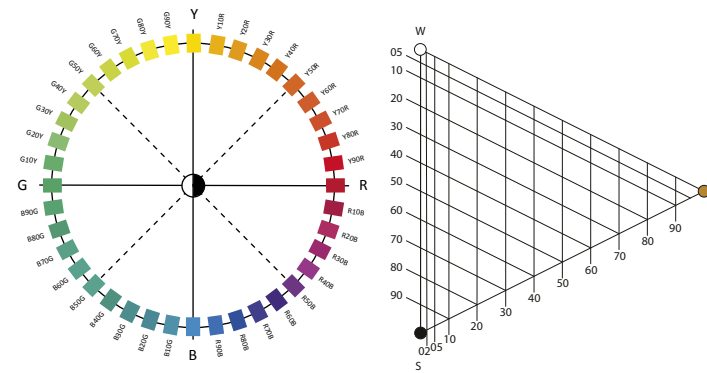
- TAKFARGER er nøytrale i form av hvitt, eller befinner seg i spekteret BG eller GY.
- VEGGER er aldri nøytrale og befinner seg enten i spekteret YR eller GY.
- BRYSTNINGER er aldri nøytrale. Males i farger fra store deler av fargesirkelen.
- DØRER er malt i farger fra øvre halvdel av fargesirkelen, hovedsakelig i spekteret YR, og av og til i GY. Dører er aldri malt nøytrale.
- VINDUER er i malt på samme måte som dører, og heller aldri malt nøytrale.
- BRANNMURER er kalket hvite eller males i farger fra spekteret BG.
- GULV er forstøtt i stor grad ubehandlet, eller males i farger fra spekteret YR og BG.

YR:

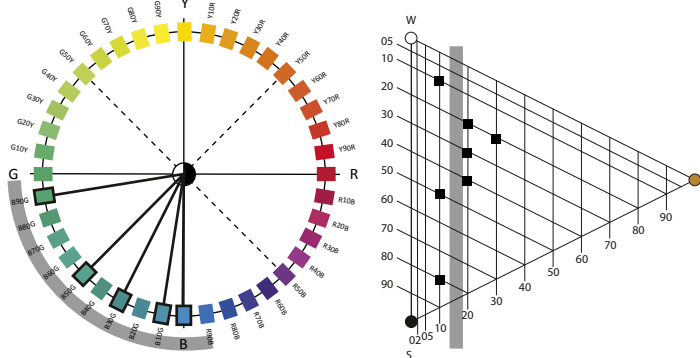
YR er det feltet med flest forekomster. Fargene er hovedsakelig sentrert rundt elementærfargene Y og R, og ikke i midten av spekteret. Fargene har lav kulørgrad (hovedsakelig kun 2%) og befinner seg langs hele spekteret av sorthetsgrad.

RB:

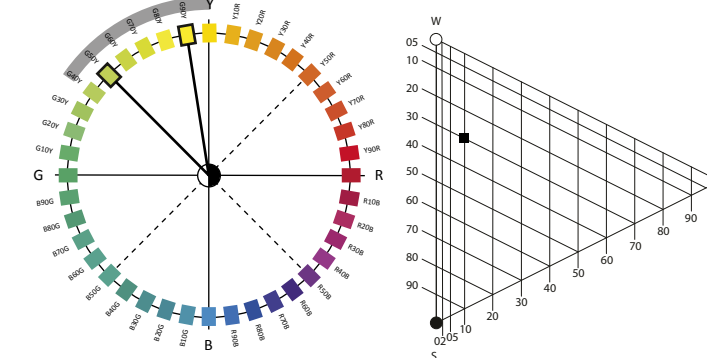
Det er tilsynelatende ingen farger fra dette spekteret.

BG:

BG er det feltet med størst spredning av kulørtoner. Fargene har høyere kulørgrad enn de andre spekterene og ligger på mellom 10-30%. Fargene er konsentrert i den øvre delen av fargetrianglet, og er derfor relativt lyse, foruten en mørk gulvfarge.

GY:

Farger i dette spekteret er gjerne i form av en grønnfarge preget av grønn jord som tilsynelatende var svært vanlig for epoken. Fargene er hentet fra delen av fargespekteret nærmest Y.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 HVIT	 NCS S 1002-G	 HVIT	 NCS S 1000-N	 NCS S 4502-G
Vegger	 NCS S 5040-Y80R	 NCS S 5020-Y90R	 NCS S 6020-G50Y	 NCS S 1020-Y40R	 NCS S 3005-Y20R
Brystning	 NCS S 3005-G20Y	 NCS S 2502-G	 NCS S 8502-Y	 NCS S 3005-G20Y	 NCS S 6005-Y20R
Dører	 NCS S 3005-G20Y	 NCS S 2502-G	 NCS S 6005-Y20R	 NCS S 3005-G20Y	 NCS S 6005-Y20R
Vinduer	 HVIT	 NCS S 2502-G	 HVIT	 HVIT	 NCS S 3502-Y
Brannmur	 HVIT	 HVIT	 NCS S 3010-Y50R	 NCS S 2020-Y40R	 HVIT
Gulv	 UBEHANDLET	 NCS S 6502-Y	 NCS S 8005-B80G	 NCS S 5000-N	 UBEHANDLET

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Fargene holder seg generelt i den øvre delen av fargesirkelen. Fargebruken preges av svake nyanser i hele spekteret av sorthetsgrad. Nøytrale farger er hovedsakelig hvite.

ROM:

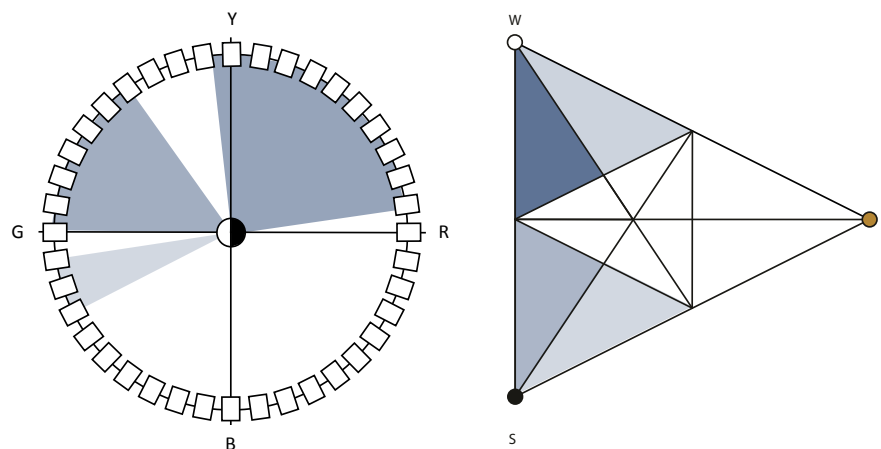
Fargene har generelt lav kulørgrad og grenser til nøytrale, men de svake fargene fremheves som oftest av en sterk komplementærfarge. Generelt er det kontrast mellom vegg og brystning/dører, enten i form av mørk/lyshetskontrast, komplementærkontrast, eller aller helst begge deler. Gulv males mørke.

BYGNINGSELEMENT:

En tendens er at like bygningselementer holder seg like i kulørgrad. Tak er lyse, vegger mørke etc. Veggfarger skiller seg ut med høy kulørgrad og gulv skiller seg ut med høy sorthetsgrad. Hvit som ren farge blir for første gang brukt på opp til tre bygningselementer samtidig.

FARGEGRUPPER:

63% av fargebruken er innenfor feltene GY og YR, og dominerer det meste av fargesettingen. Nøytale farger står for 34% av fargebruken, og dette er hovedsakelig hvite farger. Kun farger i feltet YR har farger med en kulørgrad på over 5%, og helt opp mot 40%. I spektrene BG og GY holder fargene seg nært mot rent grønne farger (G).

Fargebegrensning for fargebruk under Empire.
Kode: mørkere fargenyanse betyr hyppigere bruk.

Vanlige pigmenter:

- Kritt
- Blyhvitt
- Okerfargerne
- Umbrafargene
- Engelskrød
- Pariserblått
- Koboltblått
- Grønn jord
- Kjønørøk
- Bladgull

Bruk i fargepalettene

- Titanhvit
- Okerfargene
- Umbrafargene
- Engelskrød
- Pariserblått
- Koboltblått
- Grønn jord
- Kjønørøk

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Det er en generell tendens at brystning og dør er malt like eller tilnærmet like.

Vegg er ofte i komplementærkontrast til brystning og dører, men dette er ingen regel.

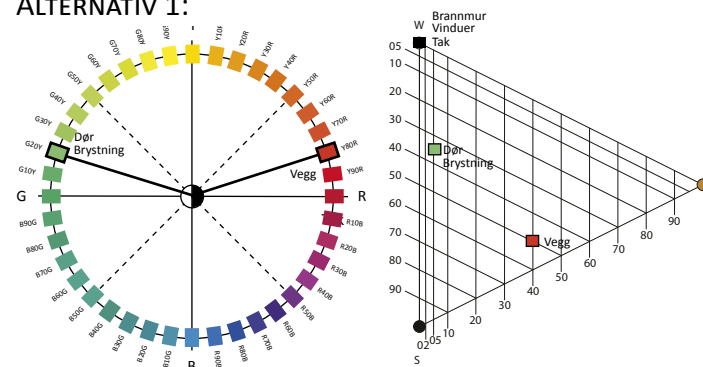
Generelt er det kontrast mellom vegg og brystning/dører, enten i form av lys/mørkhetskontrast, komplementærkontrast, eller aller helst begge deler.

For første gang ser man at så mange som opp til tre bygningselementer males hvite samtidig. Hovedsakelig tak og vinduer eller tak og brannmur.

Gulv som males, males fortsatt svært mørke, gjerne med en sorthetsgrad på mellom 50%-80%.

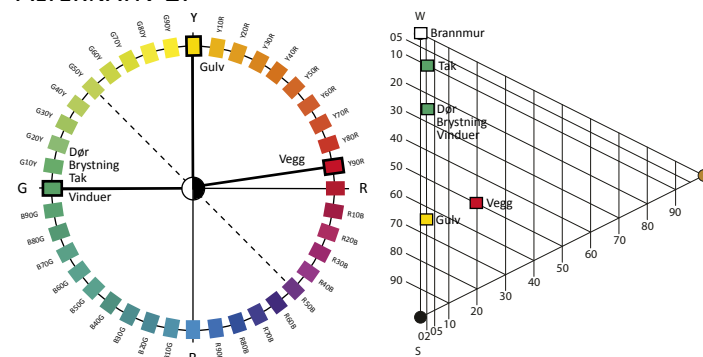
Mange gulv er fortsatt umalte.

ALTERNATIV 1:

Det er kun to farger benyttet foruten hvitt. Disse forekommer i form av komplementærkontrast mellom vegg og dør/brystning. Tak, vinduer og brannmur er malt hvitt og gulv er ubehandlet. Vegg er svært fargesterk, mens alle øvrige farger er hvite eller med lav kulørgrad.

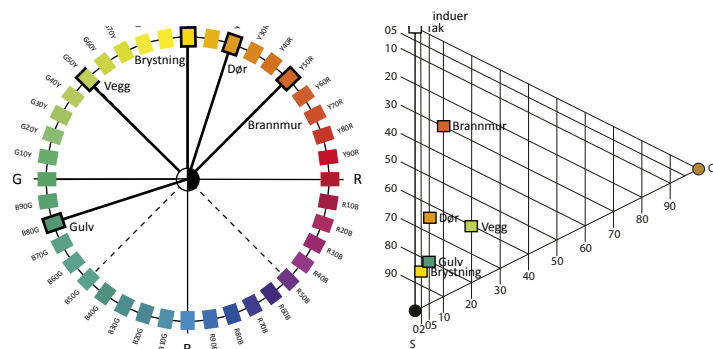
ALTERNATIV 2:

Komplementærkontrast mellom vegg og dør/brystning/tak/vinduer. Gulv og vegg har sorthetsgrad over 50%, mens øvrige farger har sorthetsgrad på under 25% og svært lav kulørgrad. Grønnfargene er nesten nøytrale, men forsterkes av komplementærkontrasten på vegg.

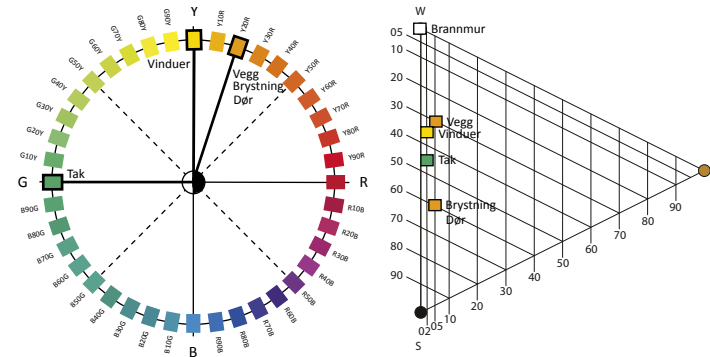
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

ALTERNATIV 3:

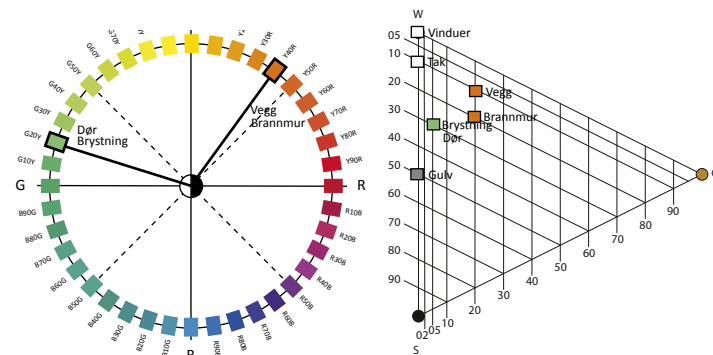
Rommet har en mørkere fargesetting enn de andre eksemplene, hvor de fleste fargene har en sorthetsgrad på over 60%. Det er generelt lav kulørgrad på fargene og fargevalgene er konsentrert i den øverste delen av sirkelen; GY og YR, med gulv fra BG. Komplementærkontrast er mindre karakteristisk og forekommer kun mellom gulv og brannmur.

ALTERNATIV 4:

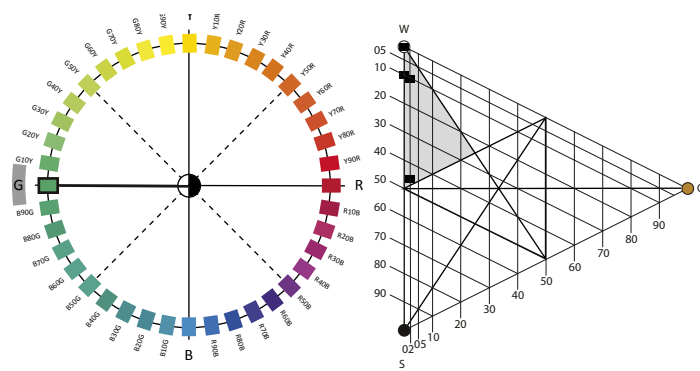
Fargene er i omtrent samme nyanse, er generelt fargesvake og har en relativt lik sorthetsgrad mellom 30 og 60% hvor vegg er det lyseste elementet. Brystning og dører er malt likt.

ALTERNATIV 4:

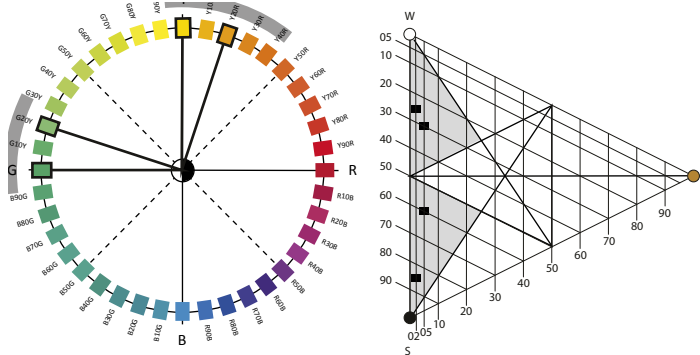
Fargebruken er lys: alle farger unntatt gulv har sorthetsgrad på 30% eller mindre. Gulv og tak er malt i nøytrale gråtoner med forskjellig sorthetsgrad. Komplementærkontrast oppstår mellom vegg og brystning/dører og utgjør et viktig element for å fremheve de fargesvake grøntonene. Vegg og brannmur er malt tilnærmet like.

TAK / TAKBJELKER:

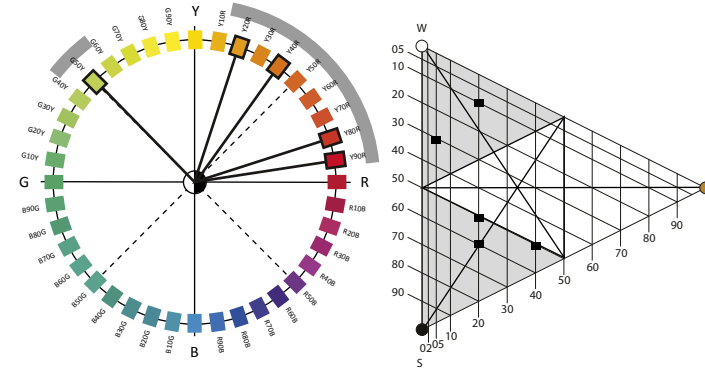
Tak er nå i større grad enn tidligere malt hvite. Lyse tak dominerer for første gang. De tak som er kulørte er hovedsakelig i grønn-toner og befinner seg som en klar G i spekteret GY. Det skiller tilsynelatende aldri mellom tak og takbjelker lenger.

BRYSTNING:

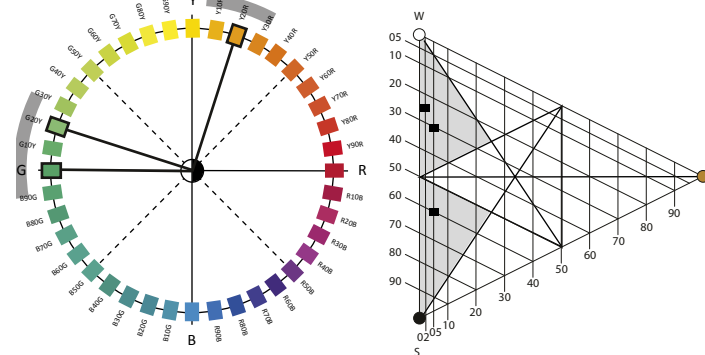
Brystninger har generelt lav kulørgrad, men varierer i sorthetsgrad. Fargene befinner seg i den øvre halvdel av fargesirkelen, i feltene GY og YR. Den svært lave kulørgraden på fargene gjør at samtlige brystningsfarger fremstår som relativt nøytrale farger.

VEGGER:

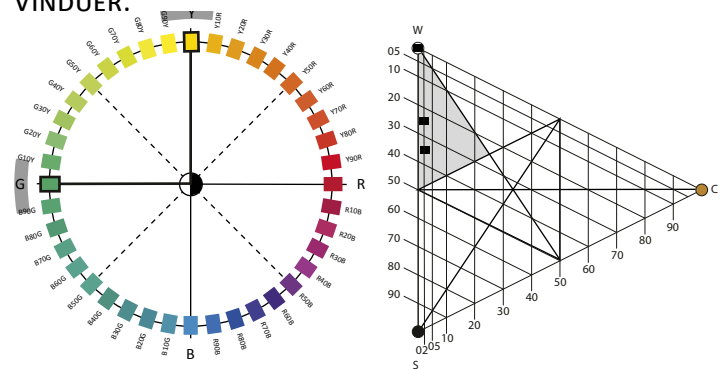
Veggfarger har hovedsakelig relativt høy sorthetsgrad og høy kulørgrad. Vegger er de eneste fargene som skiller seg ut som spesielt fargesterke i Empiren. Fargene befinner seg hovedsakelig i spekteret YR. Fargene er svært mye mørkere enn i Klassisismen, og skiller seg tydelig i fra den foregående epoken.

DØRER:

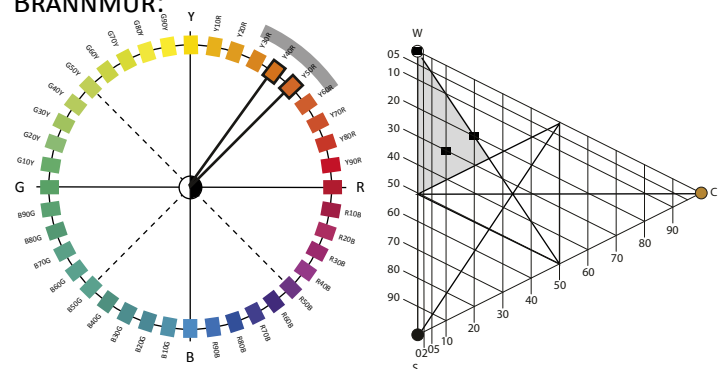
Dørfargene har i likhet med brystningene svært lav kulørgrad, men varierer i sorthetsgrad. Fargene, på samme måte som resten av fargebruken i epoken, befinner seg i øvre halvdel av fargesirkelen, GY og YR. I 80% av tilfellene males dørene i samme farge som brystningen.

VINDUER:

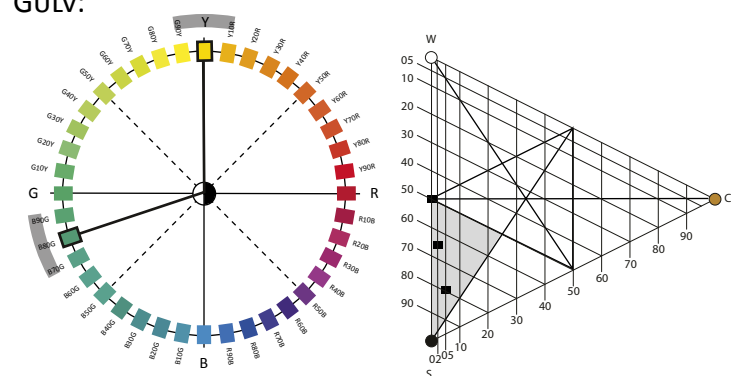
Det blir for første gang vanlig å male vinduer helt hvite. Fargene som brukes er fra GY og YR, men et hovedtrekk er at fargene som brukes er i form av ren gul og ren grønn. Årsaken kan være den svært lave fargestyrken på disse fargene som gjør at fargene fremstår nærmest som nøytrale, mellomgrå farger.

BRANNMUR:

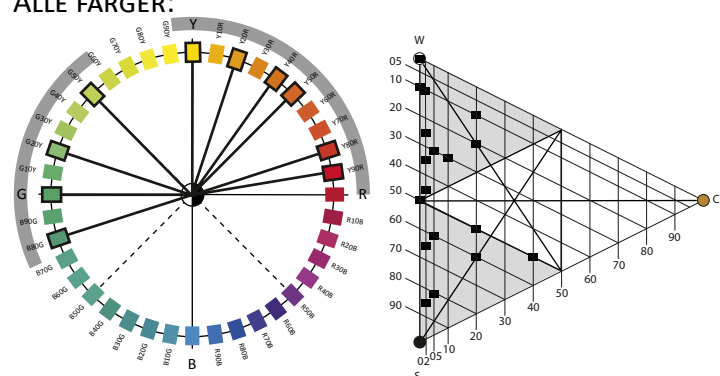
Brannmurer kalkes fortsatt i stor grad hvite. Fargebruken på brannmur blir varmere enn tidligere og befinner seg i lyse mellomtoner spekteret YR. 40% av brannmurene males i farge, mens resten av eksemplene er hvite.

GULV:

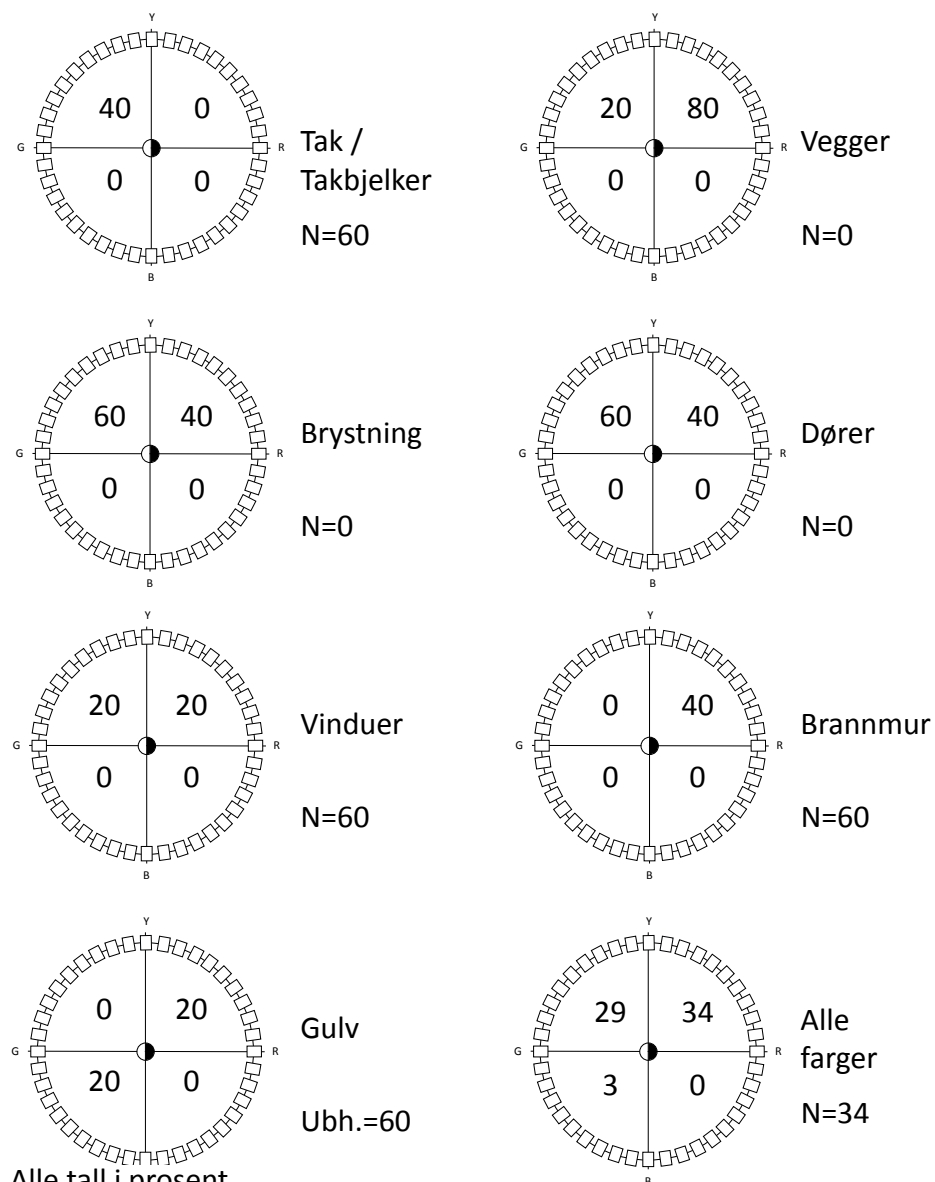

Gulvfargene er plassert nært elementærfargene G og Y. Fargene har generelt lav kulørgrad på mellom 2-5%, og har høy sorthetsgrad på mellom 50-80%. Fortsatt er 40% av gulvene ubehandlet.

ALLE FARGER:

Generelt preges fargebruken av fargesvake nyanser i hele spekteret av sorthetsgrad. Fargene er i all hovedsak hentet fra den øvre halvdel av fargesirkelen; GY og YR. De fargene som skiller seg ut som mere fargesterke er i all hovedsak veggfarger. Hvit som ren farge blir brukt i større grad enn tidligere og nå for første gang på flere bygningselementer samtidig.

Alle tall i prosent

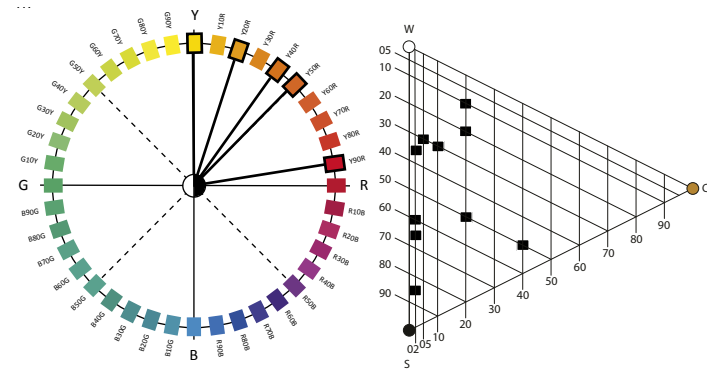
	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	0%	0%	0%	40%	60%
Vegg	80%	0%	0%	20%	0%
Brystning	40%	0%	0%	60%	0%
Dører	40%	0%	0%	60%	0%
Vinduer	20%	0%	0%	20%	60%
Brannmur	40%	0%	0%	0%	60%
Gulv	20%	0%	20%	0%	0%
Alle	34%	0%	3%	29%	34%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

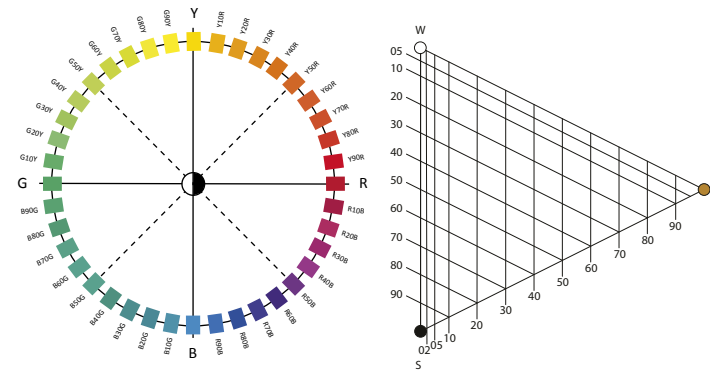
- **TAK:** Takfarger er enten hvite eller befinner seg i spekteret GY.
- **VEGGER:** Vegger er aldri nøytrale og befinner seg i øvre del av fargesirkelen, og hovedsakelig innenfor YR.
- **BRYSTNING:** Brystninger er aldri nøytrale og befinner seg i øvre del av fargesirkelen; GY og YR.
- **DØRER:** Dører er aldri nøytrale og befinner seg i øvre del av fargesirkelen; GY og YR.
- **VINDUER:** Vinduer er enten malt hvite eller befinner seg i øvre del av fargesirkelen; GY og YR.
- **BRANNMURER:** Brannmurer er enten malt hvite eller befinner seg i spekteret YR.
- **GULV:** Gulv er fortsatt hovedsakelig ubehandlet, men males også i brunfarger som befinner seg innenfor spekteret BG og YR.

YR:

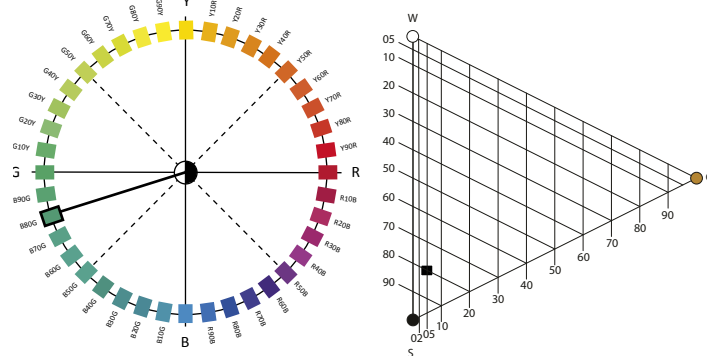
YR rommer sammen med GR hovedsakelig all fargebruk under Empire. Fargebruken har generelt relativt lav kulørgrad, og strekker seg blant både lyse og mørke farger.

RB:

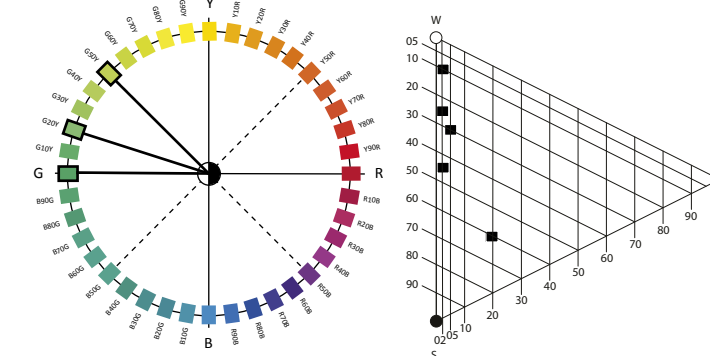
Det forekommer ingen farger innenfor dette spekteret.

BG:

Det forekommer kun en farge innenfor dette spekteret i form av en nærmest sort farge brukt på gulv. Fargen har høy sorthetsgrad og lav kulørgrad, og fargen ligger nært opp mot GY-spekteret, og man kan overordnet trekke slutningen at farger i dette spekteret ikke var vanlig i bruk.

GY:

Omtrent halvparten av fargebruken befinner seg i dette spekteret. Fargene holder seg på den nedre delen av spekteret, noe som tilsier at farger fra dette spekteret holder seg i grønne og ikke i gul-grønne nyanser. Farger fra dette spekteret er hovedsakelig lyse farger høy hvithetsgrad og svært lav kulørgrad.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 HVIT	 HVIT NCS S 1030-Y10R	 NCS S 1502-G	 HVIT	 NCS S 0502-R
Vegger	 NCS S 2010-Y80R	 NCS S 4005-G50Y	 NCS S 4030-Y70R	 NCS S 3020-G10Y	 NCS S 3010-Y60R
Brystning	 NCS S 1502-R	 NCS S 3010-G90Y	 NCS S 7010-Y70R	 NCS S 6020-B90G	 NCS S 1502-R
Dører	 NCS S 1502-R	 NCS S 4005-B80G	 NCS S 3020-Y10R	 NCS S 3020-Y10R	 NCS S 1502-R
Vinduer	 NCS S 1502-R	 NCS S 4005-B80G	 NCS S 3020-Y10R	 NCS S 3502-G	 HVIT
Brannmur	 NCS S 4502-R	 NCS S 6020-G10Y	 NCS S 4030-Y70R	 NCS S 3020-Y10R	 NCS S 4010-B30G
Gulv	 NCS S 4020-Y30R	 UBEHANDLET	 NCS S 8010-G10Y	 NCS S 3502-G	 NCS S 7010-B90G

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Kulørtonene er i større grad enn tidligere konsentrert rundt elementærfargene i fargesirkelen. Det er bred variasjon i kulørtoner og man ser flere eksempler på like kulørtoner med ulik nyanse. Farger i spekteret RB uteblir fortsatt i stor grad.

ROM:

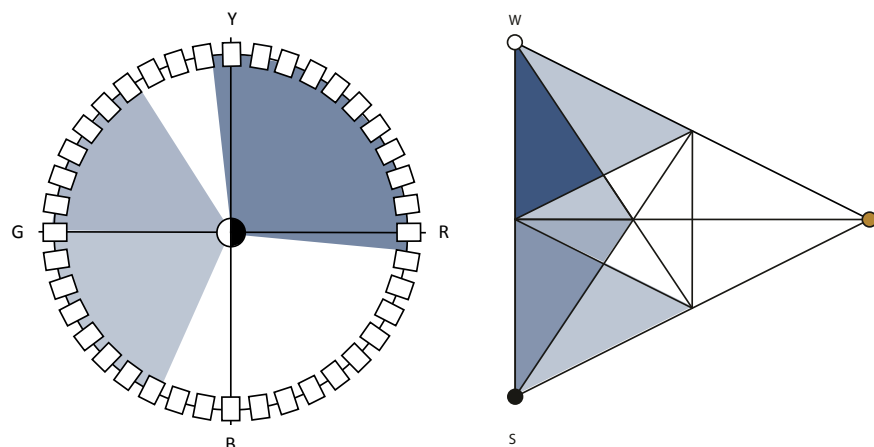
Innad i rom ser det til å være gjeldende med enten mange, fargesterke farger i kulørtoner hentet fra de ulike elementærfargene, eller få farger med lav kulørgrad hentet kun fra ett spekter i fargesirkelen. Komplementærkontrasten virker igjen å være gjeldende og oppstår mellom større bygningselementer enn tidligere, for eksempel gulv og vegg.

BYGNINGSELEMENT:

Bygningselementer har gjerne en gjennomgående lik kulørgrad, men fargene hentes i all hovedsak fra en kulør tone nær elementærfargene. Gulv males nå i større grad enn tidligere, men er ikke lenger nødvendigvis det mørkeste elementet i rommet. Til gjengjeld er brannmurer blitt fargesterke elementer og blir nå heller malt i mettede farger enn i den tidligere tradisjonelle hvite kalkmalingen.

FARGEGRUPPER:

Selv om fargebruken er sterkere enn tidligere epoker, gjelder dette hovedsakelig farger som befinner seg i den øvre delen av fargesirkelen, GY og YR. Spesielt i feltet YR har fargene høy kulørgrad. I spekteret RB benyttes kun elementærfargen rød med svært lav kulørgrad, og i spekteret BG har fargene lavere kulørgrad og sorthetsgrad på over 40%.

Fargebegrensning for fargebruk under Senempire.
Kode: mørkere fargenyanser betyr hyppigere bruk.

Vanlige pigmenter:

- Kritt
- Blyhvitt
- Ultramarin
- Pariserblått
- Umbrafargene
- Engelsk rød
- Okerfargene
- Bronse
- Gull

Bruk i fargepalettene

- Titanhvit
- Ultramarin
- Pariserblått
- Umbrafargene
- Engelsk rød
- Okerfargene

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Kulørtonene innad i rom varierer tilsynelatende mellom å være preget av at alle kulørtonene er relativt like, eller at de er svært ulike og i kulørtoner plassert nært elementærfargene.

Det er flere eksempler på farger i samme kulørtone men i ulik nyanse innad i rommene.

Gulv er ikke lenger nødvendigvis det mørkeste elementet i rommet.

Dører og vinduer er i all hovedsak malt like.

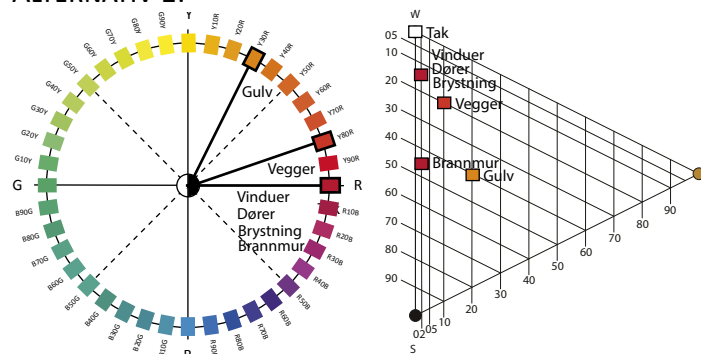
3020-Y10R er en svært vanlig farge.

Brannmurer er et mye mer fargesterkt romlig element enn tidligere og er ofte gjerne mørkere enn de øvrige fargene i rommet.

Generelt ser det ut til at fargesettingen høy kulørgrad med mange ulike kulører, eller lav kulørgrad med få farger. I de fargesvake eksemplene er gulvene mørke med en sorthetsgrad på 40-70%.

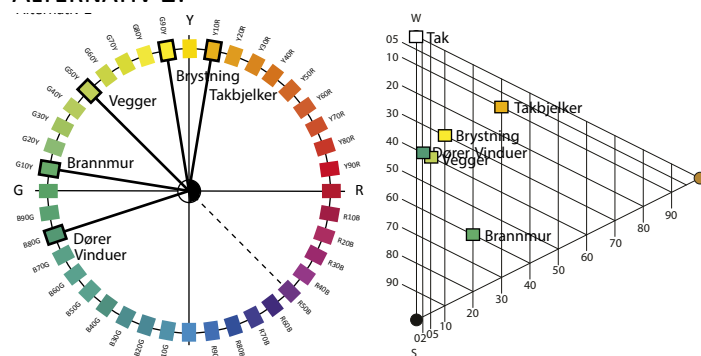
Komplementærkontrasten blir igjen ganske fremtredene og oppstår nå gjerne mellom større bygningselementer som for eksempel gulv og vegg.

ALTERNATIV 1:

Fargene er konsentrert i spekteret YR, i tillegg til farger i ren elementærfarge R. Vinduer, brystning og dører er malt i samme røde, farge med kulørgrad på kun 2%. Alle fargene i rommet befinner seg i øvre halvdel av fargetrianglet. Gulvfargen er den mørkeste.

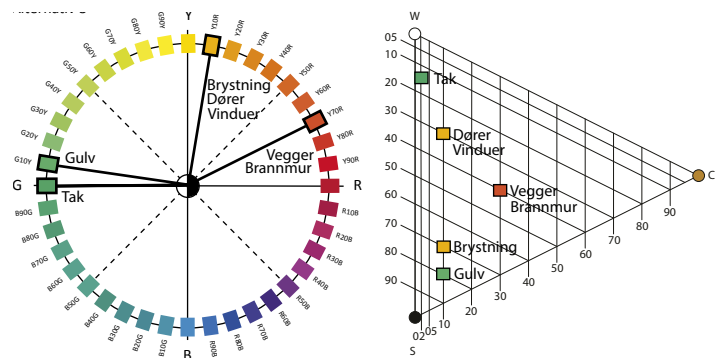
ALTERNATIV 2:

Fargene er hovedsakelig samlet rundt GY-spekteret at fargesirkelen. Dører, vinduer og vegger har samme nyanse men ulik kulørtone. Foruten brannmuren og takbjelkene er fargesettingen i rommet fargesvak og relativt lik i nyanse.

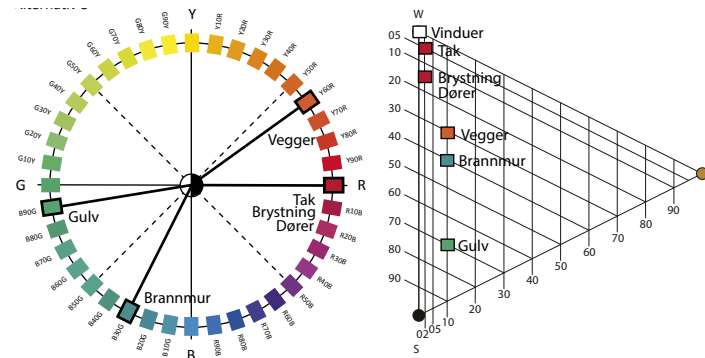
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

ALTERNATIV 3:

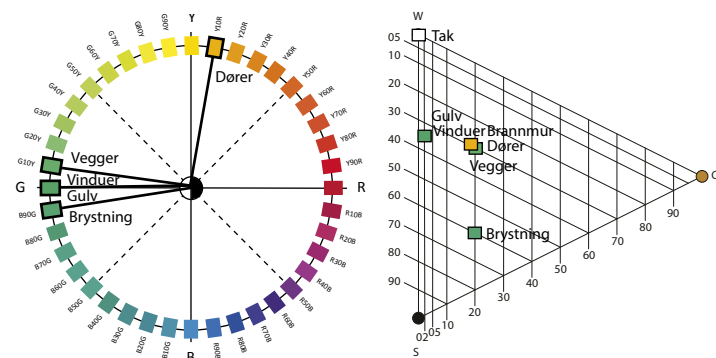
Fargene sentrerer seg rundt elementærfargene Y, G og R. Vegger og brannmur er i komplementærkontrast til gulv og tak. Fargene varierer sterkt både i kulørgrad og sorthetsgrad, og det er flere eksempler på at samme kulørtoner benyttes med ulik nyanse.

ALTERNATIV 5:

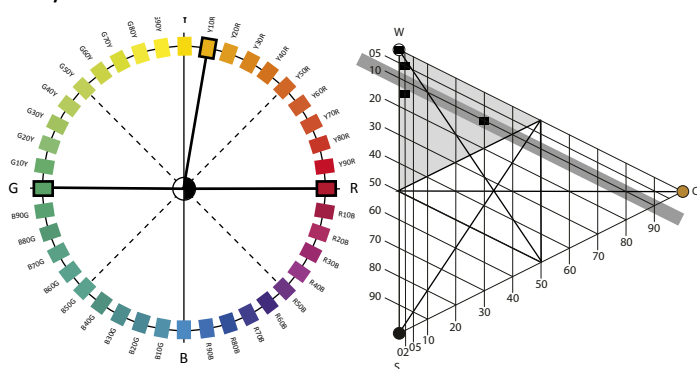
Fargene har relativt lik kulørgrad på mellom 2-10%, og de fleste fargene har relativt høy hvithetsgrad. Komplementærkontrasten er svært fremtredende både mellom tak/brystning/dører og gulv, samt mellom vegger og brannmur.

ALTERNATIV 4:

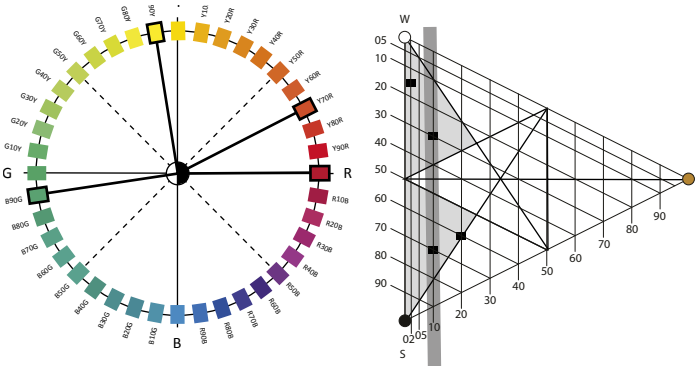
Fargene er igjen konsentrert rundt elementærfargene, her G og Y. Foruten brystning og tak har fargene ganske lik lyshetsgrad og fargene har enten lav kulørgrad på 0-2% eller høyere grad på 20%. Brystningsfargen er den som skiller seg mest ut, og for første gang ser vi et gulv som er så lyst som kun 20% sorthet.

TAK / TAKBJELKER:

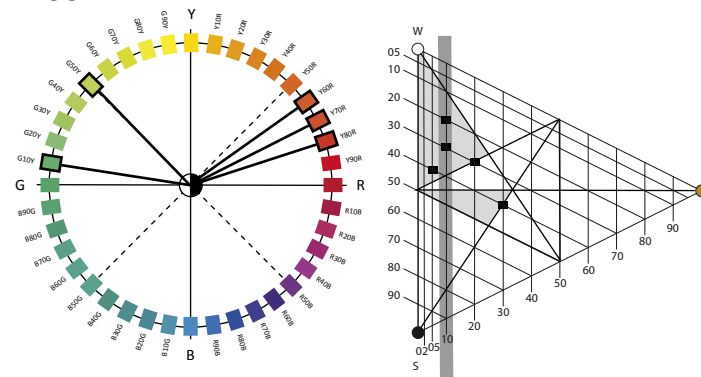
Tak er malt lyse eller helt hvite. Igjen er det tilfeller hvor tak og takbjelker er malt i separate farger, da med takfakk malt hvite, og bjelker malt i farge. Takfarger holdes i lyse kulører med lav kulørgrad og med kulørtone helst i form av elementrærfarger med høy hvithetsgrad på minimum 80%. Færre tak males helt hvite enn tidligere.

BRYSTNING:

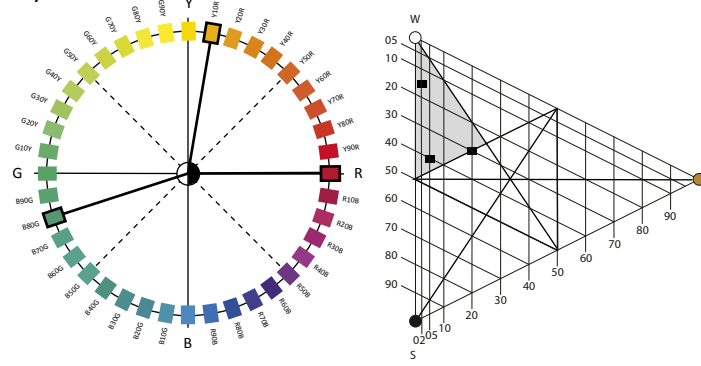
Brystningsfarger er også konsentrert rundt elementærfargene G, Y og R. Det brukes ikke mellomtoner. Fargene varierer sterkt i sorthetsgrad, fra 15-70%, og i kulørgrad fra 2-20%. Fargene er konsentrert i den øvre halvdel av fargesirkelen.

VEGGER:

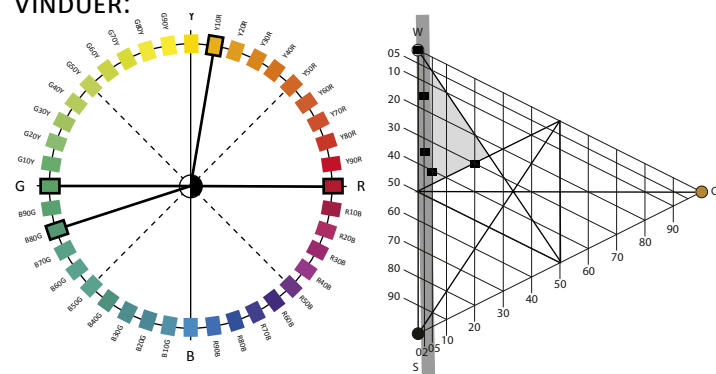
Veggfarger har relativt lik sorthetsgrad på mellom 20-40% og kulørgrad på mellom 5-30%. Fargene befinner seg i det øverste spekteret i fargesirkelen, og er konsentrert nært elementærfargene R og G.

DØRER:

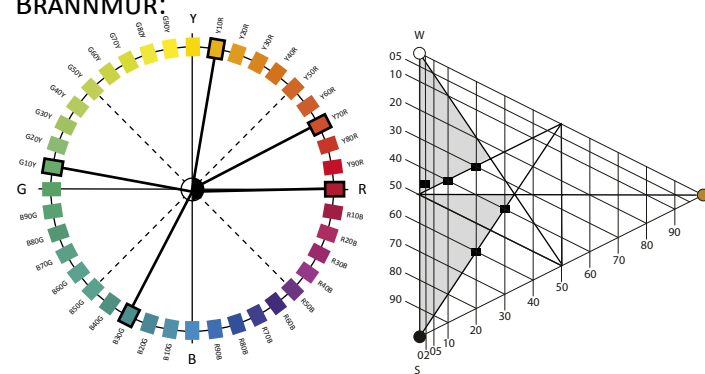
På samme måte som de fleste andre fargene er fargebruken i større grad konsentrert rundt de klare elementærfargene enn samlet i noe spesielt spekter i fargesirkelen. Fargene er samlet i øverste triangel av NCS-sirkelen, som betyr at de er relativt lyse og fargesvake. Allikevel fremstår fargene som varme og klare.

VINDUER:

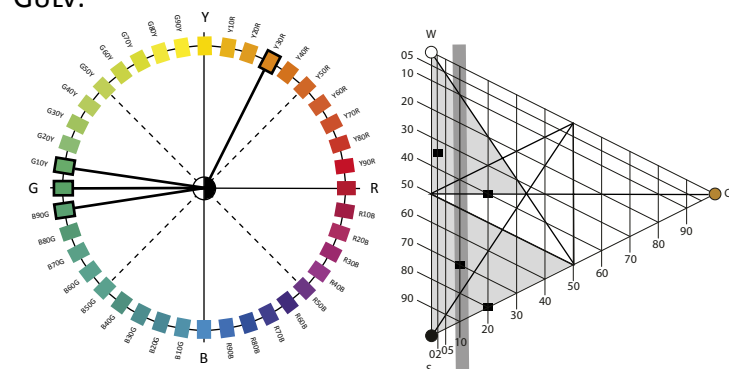
Vinduer er i stor grad malt like som dører. Også her er fargebruken konsentrert rundt elementærfargene G, Y og R, men ikke blått. Fargene er konsentrert i det øvre sjiktet i NCS-trekanten (lav kulørgrad). Noen vinduer males fortsatt hvite, men dette er mindre vanlig enn i Empire.

BRANNMUR:

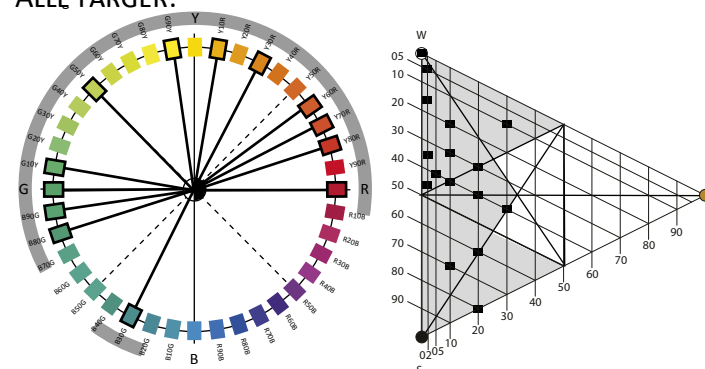
For første gang er det ikke eksempler på at brannmurer kalkes hvite. Alle brannmurer males i klare, relativt mørke farger med en sorthetsgrad på 40-60%. Kulørgraden varierer fra 2-30% og har tilsynelatende liten sammenheng med de øvrige fargene i rommet.

GULV:

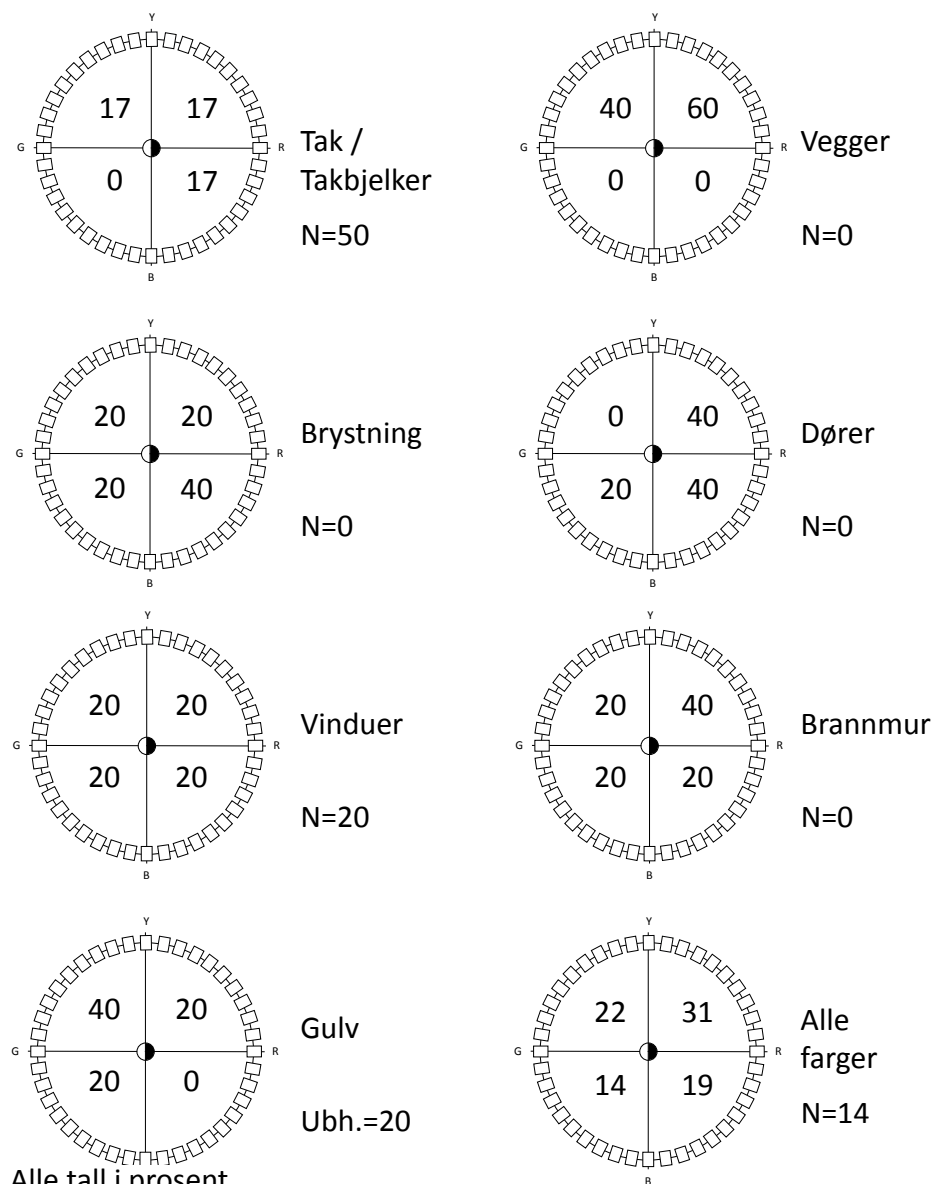

Gulvfargene sentrerer seg hovedsakelig rundt rene grønnfarger i forskjellige nyanser. Gulv er hovedsakelig malte, men for første gang varierer sorthetsgraden i stor grad. Helt fra 35-80% sorthetsgrad. Kulørgraden varierer også fra 2-20%.

ALLE FARGER:

Generelt er fargebruken mer intensiv enn tidligere, og for første gang er de aller fleste farger malt med kulører. Svært få flater, foruten enkelt tak er malt nøytrale eller hvite. Fargegledden ser ut til å ha nådd en høyde, og fargene har jevnt over en høyere kulørgrad enn de to foregående epokene. Fargene kan minne om Barokk eller Rokokko, men fargene er mildere og fremstår i mindre kontrast til hverandre enn i disse epokene.

	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	17%	17%	0%	17%	50%
Vegg	60%	0%	0%	40%	0%
Brystning	20%	40%	20%	20%	0%
Dører	40%	40%	20%	0%	0%
Vinduer	20%	20%	20%	20%	20%
Brannmur	40%	20%	20%	20%	0%
Gulv	20%	0%	20%	40%	0%
Alle	31%	19%	14%	22%	14%

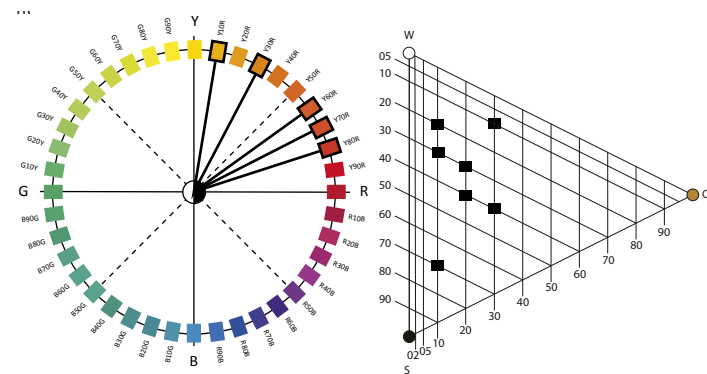
Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

- **TAK:** Hoveddelen av fargene er nøytrale i form av hvit. Øvrige farger er hentet fra alle spekter untatt BG. Hoveddelen av kulørene er fra GY.
- **VEGGER:** er aldri malt nøytrale. Fargebruken er fra øvre del av fargesirkelen og 60% av fargebruken er i spekteret YR.
- **BRYSTNING:** har kulører relativt jevnt fordelt over hele fargesirkelen. Ingen farger er nøytrale.
- **DØRER:** har farger fra hele sirkelen med unntak av GY. Ingen farger er nøytrale.
- **VINDUER:** har fargebruk som er jevnt fordelt over hele sirkelen, og andelen nøytrale farger er like stor som hver av fargespekterene.
- **BRANNMURER:** har aldri nøytrale farger, og kulørene brer seg over hele fargesirkelen.
- **GULV:** er nå i hovedsak malte, og med kulører fra hele fargesirkelenuntatt RB.

YR:

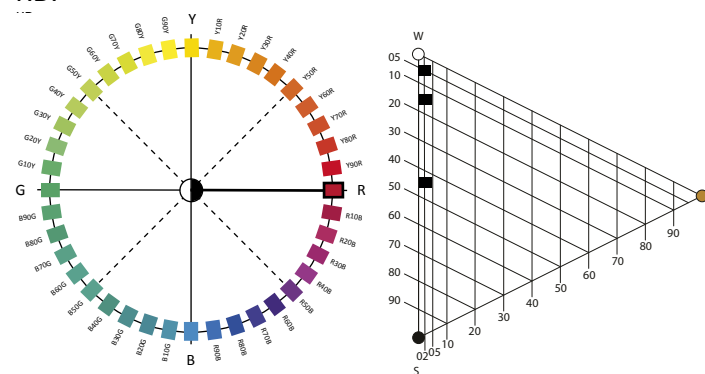
...

Fargene er godt spredt i hele spekteret, og også spredt over store deler av fargetriangelet. Fargene er konsentrert med en lyshet på over $v=0.4$, foruten en mørkere brystningsfarge. Fargene har relativt jevn kulørgrad som ligger på mellom 10-30%.

RB:

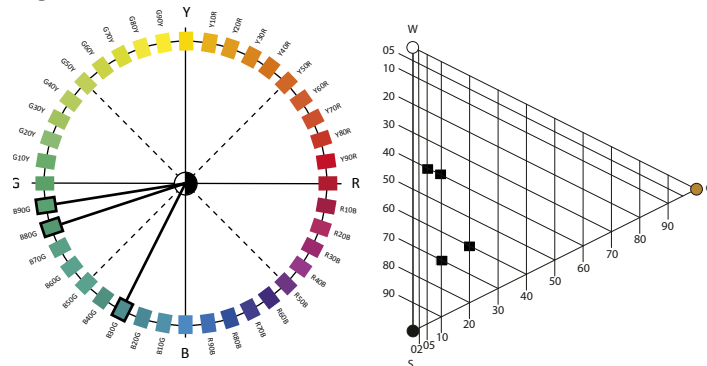
...

Fargene fremkommer kun i form av en klar rød farge med svært svak kulørgrad og varierende sorthetsgrad. Samtlige farger har lik fargestyrke på kun 2%. Det er ingen farger fra resten av spekteret, det vil si at heller ikke i Senempiren var lilla og fiolette farger vanlig.

BG:

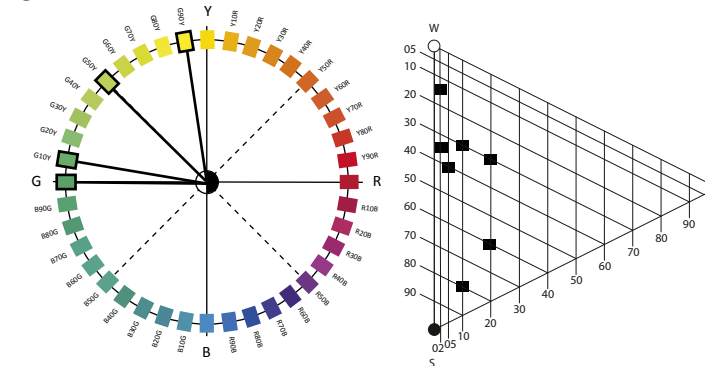
...

Kulørene sentrer seg nærme elementærfargene grønn og blå. Dette er også er gjeldende for de aller fleste kulører i andre spektre i epoken. Fargene har en relativt jevn kulørgrad på mellom 5-20%. Fargene er gjennomsnittlig mørkere enn i de andre spektrene og har en sorthetsgrad på over 40%.

GY:

...

Dette er det spekteret som sammen med YR har størst spredning av fargene. Fargene har en relativt jevn kulørgrad på mellom 2-20%, men sprer seg sterkt i sorthetsgrad. Også her er fargene sentrert rundt elementærfargene; Y og G. Hoveddelen av fargene har lik lysehtsgrad på $v=0.6$, $Y_1=35$.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 HVIT	 HVIT	 HVIT	 HVIT NCS S 3030-R70B	 HVIT NCS S 3065-G40Y
Vegger	 NCS S 3010-Y90R	 NCS S 3010-B90G	 NCS S 2565-R80B	 NCS S 1030-R70B	 NCS S 2030-R10B
Brystning	 NCS S 3010-Y90R	 NCS S 3010-B90G	 NCS S 4010-Y10R	 NCS S 1030-R70B	 NCS S 3040-Y30R
Dører	 NCS S 8010-Y50R NCS S 2040-Y30R	 NCS S 7020-Y40R NCS S 2040-Y30R	 NCS S 6010-Y10R NCS S 4010-Y10R	 NCS S 3030-R70B	 HVIT
Vinduer	 HVIT	 HVIT	 NCS S 6010-Y10R NCS S 4010-Y10R	 NCS S 7010-Y50R NCS S 2020-Y30R	 HVIT
Brannmur	 NCS S 3010-Y90R	 NCS S 3010-B90G	 NCS S 4010-Y10R	 HVIT	 HVIT
Gulv	 NCS S 4040-Y30R	 NCS S 6502-G NCS S 3502-Y	 NCS S 6010-G50Y	 NCS S 5010-Y30R	 NCS S 4040-Y30R

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Frem til nå har generelt sorthetsgraden vært høyere enn kulørgraden, og det har ikke vært eksempler hvor kulørgraden er mer enn 10% høyere enn sorthetsgraden. Dette endrer seg nå, og vi får farger med kulørgrad helt opp mot 35% høyere enn sorthetsgraden. Dette gjør kontrasten mellom fargene sterkere enn tidligere. På denne måten oppnås også høyere metning enn tidligere, helt opp mot 95%, også på de fargene som ikke er helt mørke. Hvitt blir også brukt i større grad.

ROM:

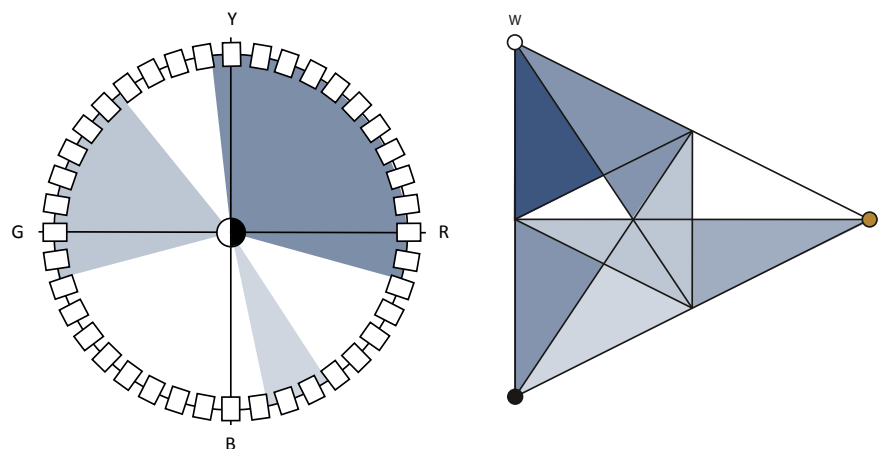
Det er stor variasjon i kulørgrad innad i rom, og det er gjeldende for alle rom at fargene innad i rommet differensieres både i sorthetsgrad og kulørgrad. En tendens er at alle veggelementene, både vegg, brystning og brannmur, er malt i samme farge. Alle rom har nå innslag av hvitt, gjerne i form av tak og vinduer.

BYGNINGSELEMENT:

Dette er den epoken med størst spredning i både kulørtoner og nyanser hittil. Nyansene omfatter nesten hele NCS-triangelet og kulørtonene nesten hele fargesirkelen. Spekteret som er minst brukt er BG, som er en stor forandring fra tidligere epoker, hvor kulører i spekteret RB nesten ikke har forekommet. Dører er malt med større differensiering enn tidligere med sterk lys/mørk-kontrast, men gjerne i samme kulørtone.

FARGEGRUPPER:

Kulørtonene hentes hovedsakelig fra spektrene GY, YR og RB og er mere spredd fra elementærfargene enn de foregående epokene. Fargene fra YR og GB er gjerne mørke, med sterk variasjon i kulørgrad, mens fargene i spekteret RB, er generelt har lav sorthetsgrad.

Fargebegrensning for fargebruk under Historisme Del1.
Kode: mørkere fargenyanse betyr hyppigere bruk.

Vanlige pigmenter:

Det er nå så mange tilgjengelige pigmenter at det ikke er aktuelt å føre opp de mest brukte pigmentene¹.

Bruk i fargepalettene

¹ Brænne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006. s. 28.

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Man ser ofte eksempler på komplementærkontrast innad i rom, men dette er ingen regel. Kontrasten oppstår gjerne i form av store elementer som for eksempel kontrast mellom vegger og gulv.

Det er stor variasjon i både metning og kulørgrad innad i rom, og det er gjeldende for alle rom at fargene innad i rommet differensieres både i sorthetsgrad og kulørgrad.

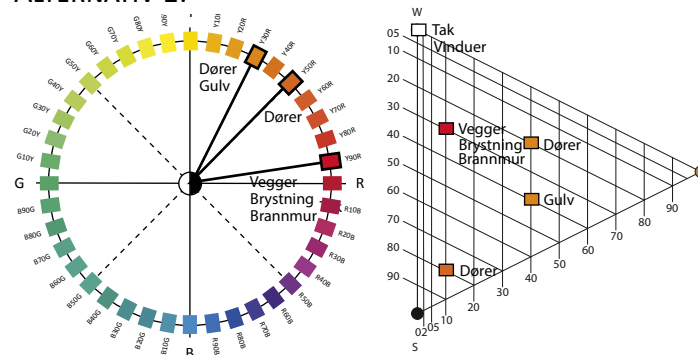
Det er eksempler på sterkere fargestyrke enn tidligere. Det har kommet farger med høy kulørgrad og relativt lav sorthet, i motsetning til tidligere hvor sorthetsgraden stort sett har vært høyere enn kulørgraden.

En tendens er at alle veggelementer nå er malt like. Vegger, brystning og brannmur males ofte i samme farge.

Tak og vinduer er nå gjerne malt hvite. Det er nå hvite elementer i alle rom på alle eksempler. Man ser også eksempler på at flere elementer er malt hvite innad i samme rom enn tidligere, som for eksempel også dører og brannmurer. Det er første gang en dør er malt hvit.

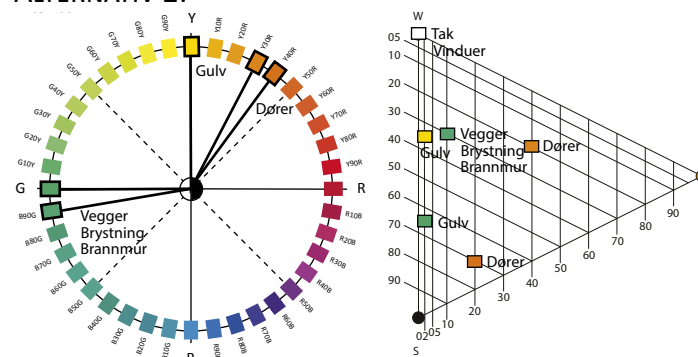
Det er større differensiering i fargebruk på dører enn det har vært tidligere. Dørfyllinger er detaljert i større grad.

ALTERNATIV 1:

Fargene er hentet fra YR-spekteret i fargesirkelen, men det er stor spredning i både sorthetsgrad og kulørgrad. Alle farger har kulørgrad på mellom 10-40%, foruten tak og vinduer som er malt hvite. Det oppstår ingen komplementærkontrast i rommet, og sterk kontrast mellom lys og mørke oppstår kun på dørblad.

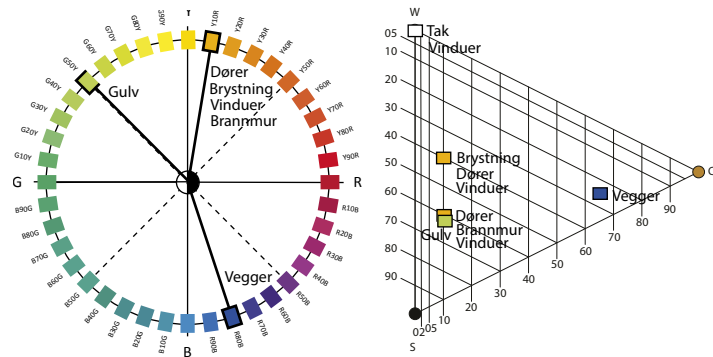
ALTERNATIV 2:

Det oppstår tilnærmet komplementærkontrast mellom dører og vegger/brystninger/brannmur. Det er stor spredning i både kulørgrad og sorthetsgrad i fargene, men alle elementer av veggflaten er malt i samme farge. Dette er det første eksempelet hvor gulv er inndelt i felt. Tak og vinduer er malt hvite.

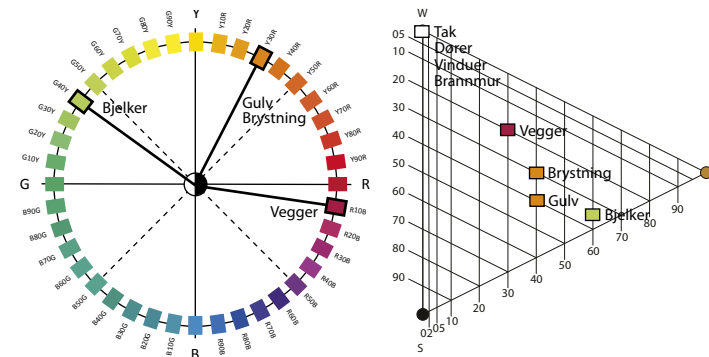
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

ALTERNATIV 3:

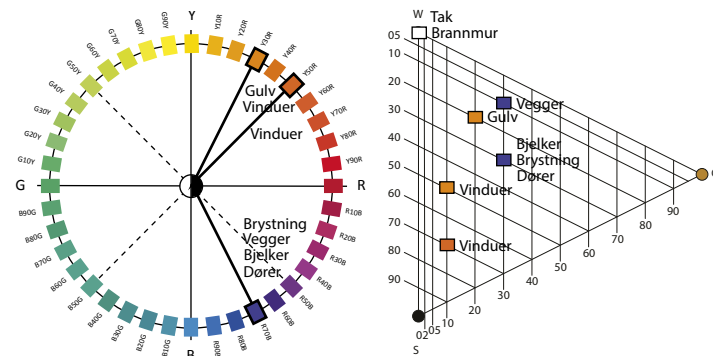
Det oppstår tilnærmet komplementærkontrast mellom veggene og de øvrige elementene i rommet foruten tak og vinduer som er malt hvite. Veggfargen er svært fargesterk, mens de øvrige fargene har jevnt relativt lav kulørgrad på kun 10% i en sorthetsgrad på enten 40 eller 60%:

ALTERNATIV 5:

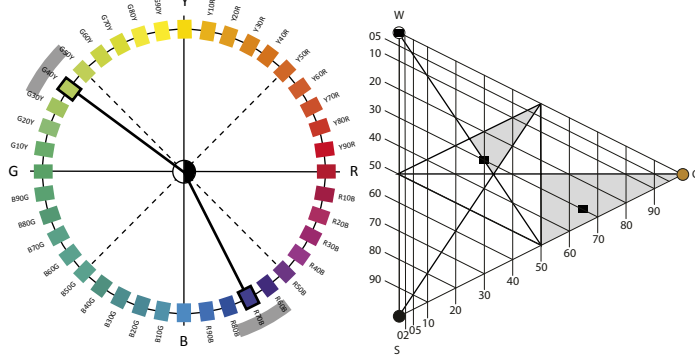
Fargene er hentet fra kun tre kulørtoner hovedsakelig hentet fra den øvre delen av fargesirkelen. Det er store differanser i fargebruken, og rommet er preget av farger med høy kulørgrad på over 30% i kontrast. Flere elementer er malt hvite enn i de andre eksemplene, både tak, dører, vinduer og brannmur.

ALTERNATIV 4:

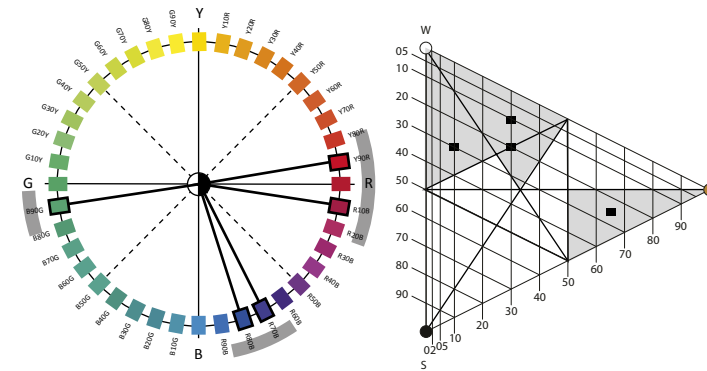
Fargekontrast oppstår mellom gulv/vinduer og brystning/vegg/bjelker/dører. Farger fra spekteret RB er mere fargesterke enn farger fra spekteret YR. Tak og brannmur er malt hvite. Alle veggfarger og også takbjelker er malt i blåtoner med samme kulørtone.

TAK / TAKBJELKER:

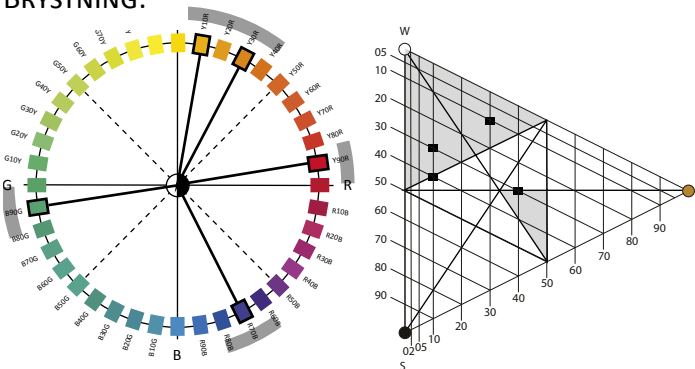
De fleste tak er nå malt hvite. Alle fakk mellom bjelker er malt hvite, og kulør oppstår kun på bjelker. Fargene har lik sorthetsgrad men varierer sterkt i kulørgrad. Fargene ser ut til å være valgt enten som komplementærkontrast til øvrige farger i rommet, eller til å harmonere med øvrige farger i rommet.

VEGGER:

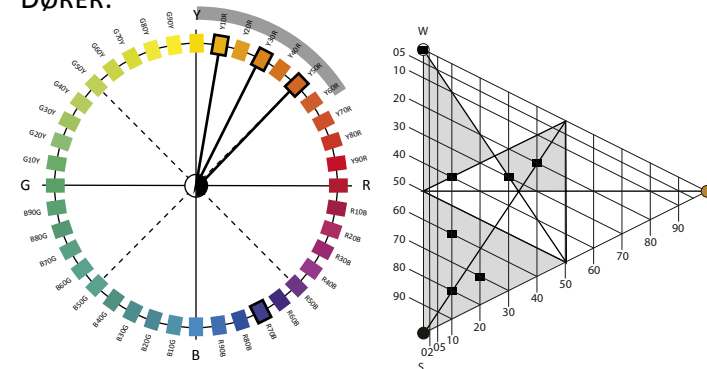
Kulørtonene befinner seg i nærheten av elementærfargene R, B og G. Det er ingen åpenbare likheter ved fargebruken, men alle fargene har en sorthetsgrad på under 30%, men siden kulørgraden varierer i så stor grad (fra 10-65%) utgjør dette ingen spesiell likhet i selve fargene.

BRYSTNING:

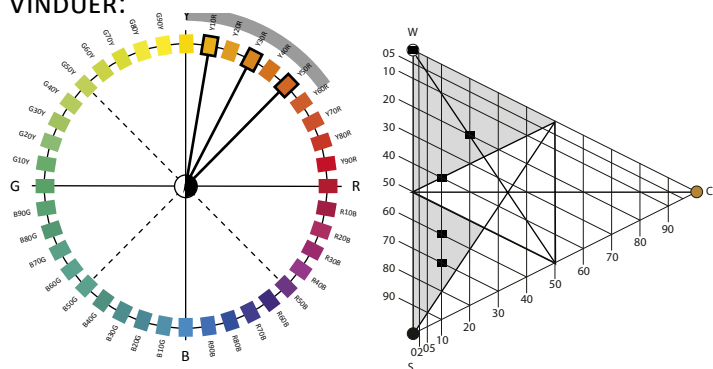
Nyansene befinner seg mer eller mindre i den øvre delen av NCS-triangelet, men har stor spredning i kulørgrad fra 10-40%. Kulørtonene sprer seg jevnt i alle spektrere av fargesirkelen, men det er gjennomgående at de ikke ligger langt fra elementærfargene.

DØRER:

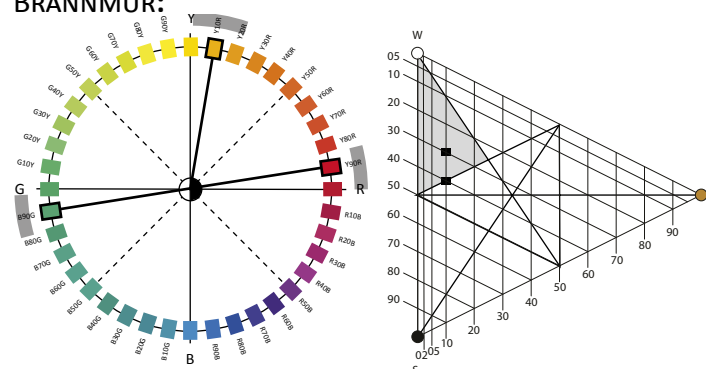
Alle dørfarger befinner seg i øvre halvdel av spekteret YR, men varierer sterkt i nyanse. De fleste dørene har to farger, enten i form av lasering eller ådring. I de tilfellene har dørene en relativt lys og en relativt mørk farge. For første gang kommer et eksempel der hele dørblad er malt hvite.

VINDUER:

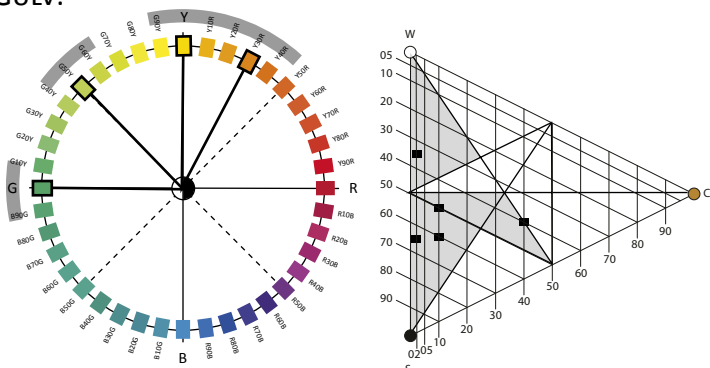
Vinduer befinner seg på samme måte som dører i øvre halvdel av spekteret YR. Her er det derimot mindre spredning i kulørgrad i nyansene, og fargene holder stort sett en jevn linje på 10% kulør. De aller fleste vinduer er imidlertid malt hvite.

BRANNMUR:

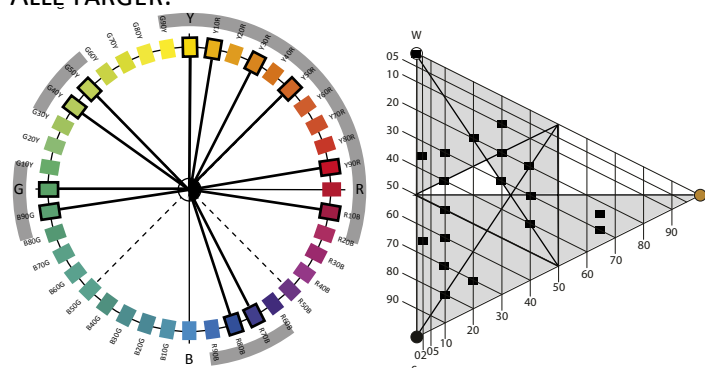
Enkelte brannmurer er igjen malt hvite. Fargene er på samme måte som mange av de andre bygningselementene i kulørtoner som befinner seg nært elementærfargene, her G, Y og R. Fargene har lik kulørgrad på 10%. Brannmurer malt med kulørte farger har nærmest utelukkende samme farge som brystning.

GULV:

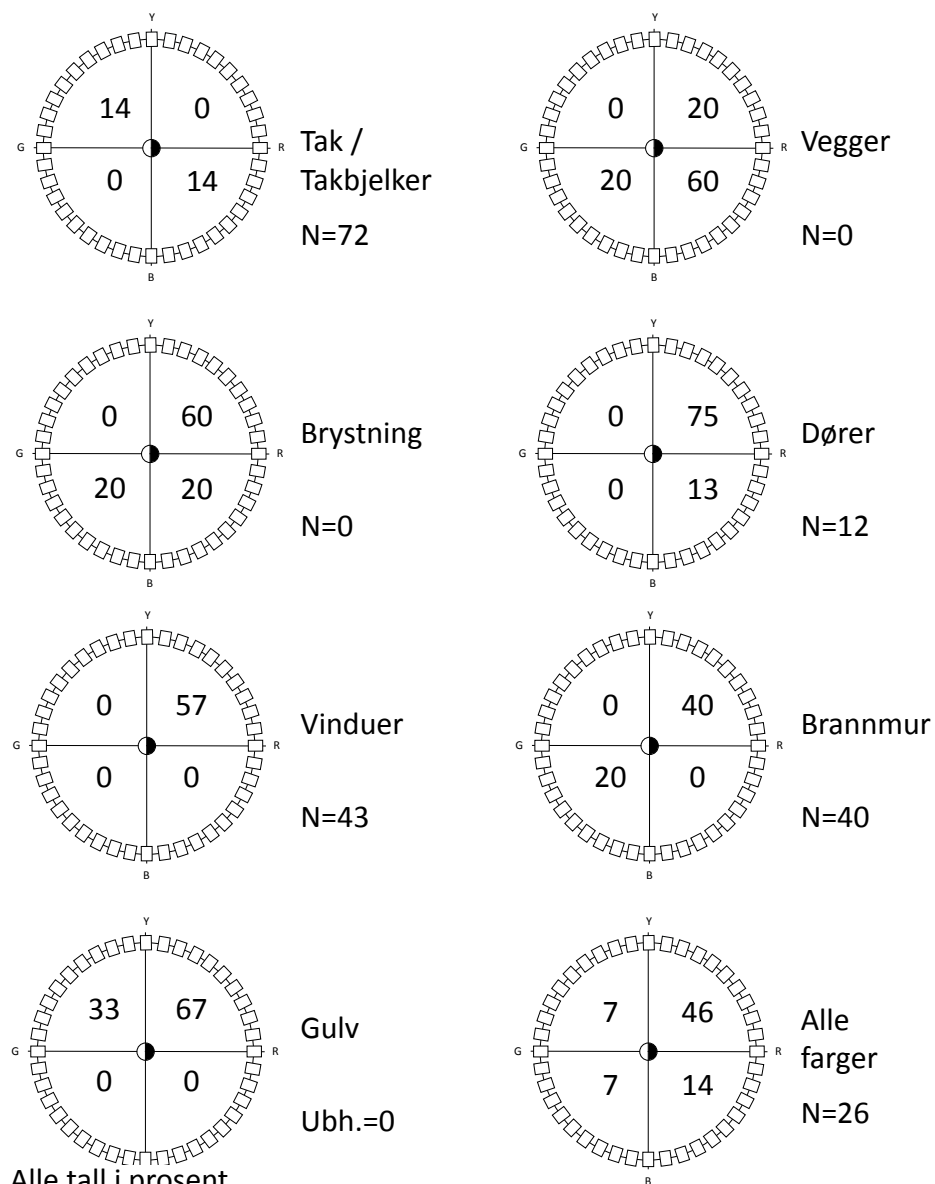

Gulvene er hovedsakelig mørke med en sorthetsgrad på mellom 40-60%. Unntaket er tilfeller hvor gulvet er malt i sjakkkruter, hvor den ene fargen gjerne er mørkere og den andre lysere. Kulørgraden på gulvene varierer veldig, fra 2-40%, og dette er den største ulikeheten mellom gulvfargene.

ALLE FARGER:

Dette er den epoken med størst spredning i både kulørtoner og nyanser hittil. Nyansene omfatter nesten hele NCS-triangelet og kulørtonene nesten hele fargesirkelen. Spekteret som er minst brukt er BG, som er en stor forandring fra tidligere epoker, hvor kulører i spekteret RB nesten ikke har forekommet.

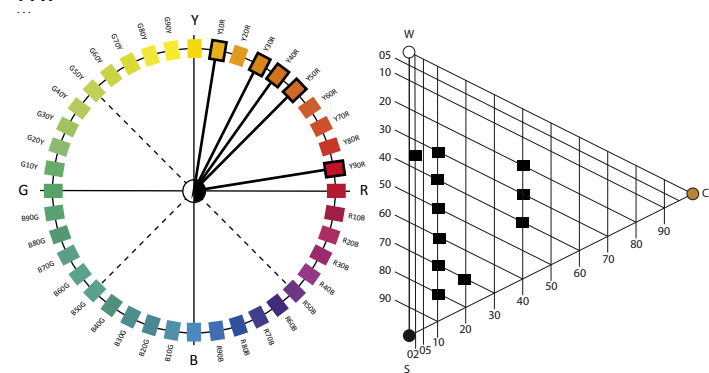
	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	0%	14%	0%	14%	72%
Vegg	20%	60%	20%	0%	0%
Brystning	60%	20%	20%	0%	0%
Dører	75%	13%	0%	0%	12%
Vinduer	57%	0%	0%	0%	43%
Brannmur	40%	0%	20%	0%	40%
Gulv	67%	0%	0%	33%	0%
Alle	46%	14%	7%	7%	26%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

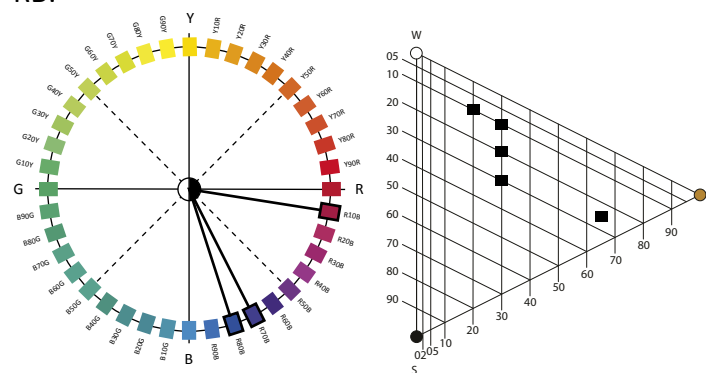
- **TAK:** er hovedsakelig nøytrale. Av og til er bjelker malt i blå eller grønne toner.
- **VEGGER:** er aldri nøytrale. Hovedtyngden av fargebruken ligger innenfor RB og ellers de omsluttende spekterene YR og BG.
- **BRYSTNING:** er hovedsakelig malt i kulørtoner fra spekteret YR, eller fra den nedre halvdel av fargesirkelen.
- **DØRER:** er for første gang også malt nøytrale. Hovedvekten av fargebruken er i form av årdring og lasering med kulører som ligger i YR spekteret.
- **VINDUER:** er utelukkende malt i farger fra spekteret YR eller malt nøytrale i form av hvit.
- **BRANNMURER:** er igjen malt hvite, men størstedelen males fortsatt i farger fra spekteret YR.
- **GULV:** alle gulv er nå malt, hovedsakelig i farger fra øvre halvdel av fargesirkelen.

YR:

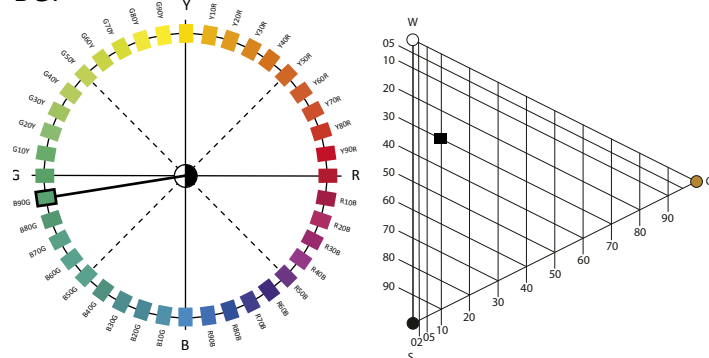
Det er to tendenser innen spekteret: kulørtonene befinner seg hovedsakelig i den øvre halvdel av spekteret, og det andre oppsiktsvekkende er at fargene samler seg rundt to akser når det kommer til kulørgrad: 10% og 40%.

RB:

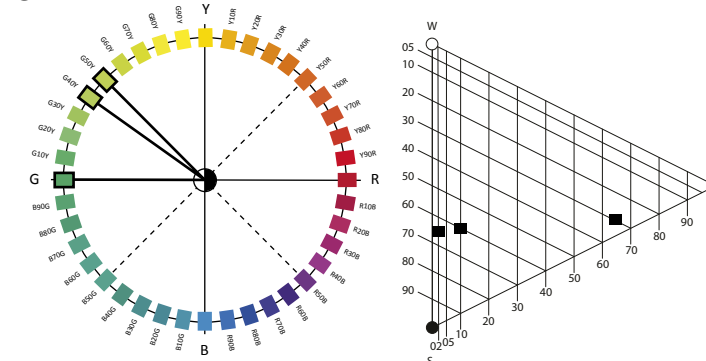
Dette er den første epoken hvor det tydelig er brukt lilla fargetoner fra nært midten av spekteret RB. Fargene er hovedsakelig relativt lyse, med sorthetsgrad på mindre enn 30%. Kulørgraden varierer veldig, fra 20-65%, sannsynligvis med utgangspunkt i økonomien til huseier, da blå fortsatt var relativt kostbare pigmenter.

BG:

Det er kun en farge som benyttes i dette spekteret, og det er fargesvak grøntone som befinner seg nærmest helt opp mot elementærfargen grønn. Fargen brukes til gjengjeld på flere forskjellige bygningselementer, men kun på veggflater.

GY:

Nyansene befinner seg langs samme lyshetsakse, med verdiene $v=0.3$ og $Y_1=13$, altså det er svært mørke farger. Kulørene er hentet hovedsakelig fra kulørtoner med stor andel grønt, noe som gjør at alle fargene har en grønn fremtoning.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 HVIT	 HVIT	 HVITTET	 NCS S 3010-Y	 NCS S 0505-G80Y
Vegger	 NCS S 4040-Y80R	 NCS S 2570-Y80R	 NCS S 4030-R90B	 NCS S 6030-G30Y	 NCS S 3005-G80Y
Brystning	 NCS S 7020-Y50R NCS S 1010-Y10R	 NCS S 8010-Y50R NCS S 1010-Y10R	 NCS S 3010-Y10R NCS S 5010-Y10R	 NCS S 8010-G90Y	 NCS S 3020-Y30R NCS S 2010-Y30R
Dører	 NCS S 7020-Y50R NCS S 1010-Y10R	 NCS S 8010-Y50R NCS S 1010-Y10R	 NCS S 3010-Y10R NCS S 5010-Y10R	 NCS S 8010-G90Y	 NCS S 3020-Y30R NCS S 5040-Y60R
Vinduer	 HVITT	 NCS S 8010-Y50R NCS S 1010-Y10R	 HVITT	 NCS S 5020-G90Y	 NCS S 2010-Y30R
Brannmur	 NCS S 4040-Y80R	 NCS S 2570-Y80R	 NCS S 4030-R90B	 NCS S 6030-G30Y	 NCS S 2010-Y30R
Gulv	 NCS S 7502-Y	 NCS S 6030-Y20R	 NCS S 5040-Y30R	 NCS S 6030-Y20R	 NCS S 7010-G30Y

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Fargene er sentrert rundt et spekter i mye større grad enn tidligere. Hele 85% av fargebruken befinner seg i spekteret YR, og den øvre delen av GY. Hyppig bruk av ådring som etterlikner varme trefarger, og populære røde veggfarger er mye av årsaken til at kulørene er konsentrert her. Tak og vinduer er det eneste som er malt hvitt, men dette er ikke like fremtredende som tidligere epoker. Det benyttes ingen nøytrale farger med unntak av hvitt.

ROM:

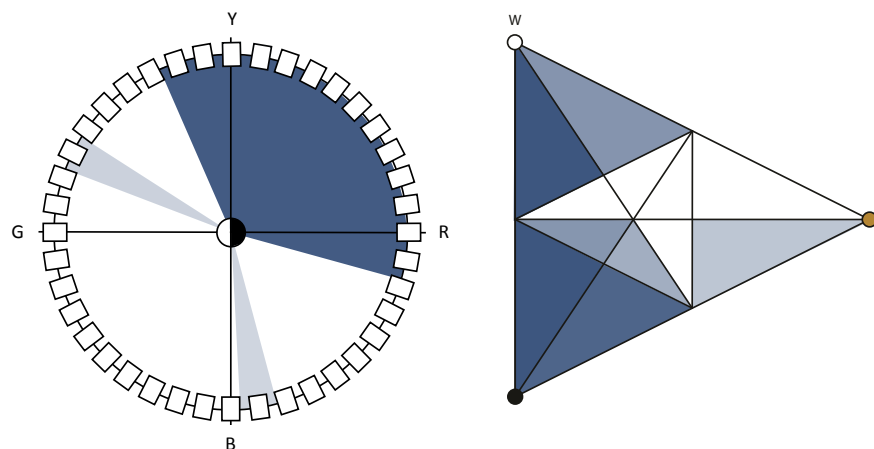
I rom hvor brystning og dører er ådret, har veggen gjerne en klar, sterk kontrastfarge. I rom hvor brystning og dører ikke er ådret er fargebruken gjerne sentrert til et spekter av fargesirkelen, eller i kulørtoner plassert nærme hverandre i fargesirkelen.

BYGNINGSELEMENT:

Brystning og dører er i all hovedsak malt hvite. Brannmur og vegg er også i all hovedsak malt i samme farge.

FARGEGRUPPER:

Fargene er mer sentrert enn i de tidligere epokene, og i all hovedsak er det spekterene YR og GY som dominerer kulørene. Det forekommer ingen fargeeksempler fra spekteret BG, og kun en farge fra spekteret RB.

Fargebegrensning for fargebruk under Historisme Del 2.
Kode: mørkere fargenyanser betyr hyppigere bruk.

Vanlige pigmenter:

Det er nå så mange tilgjengelige pigmenter at det ikke er aktuelt å føre opp de mest brukte pigmentene¹.

Bruk i fargepalettene

¹ Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.. s. 28

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Det er en tendens at brannmurer males i samme farge som vegg.

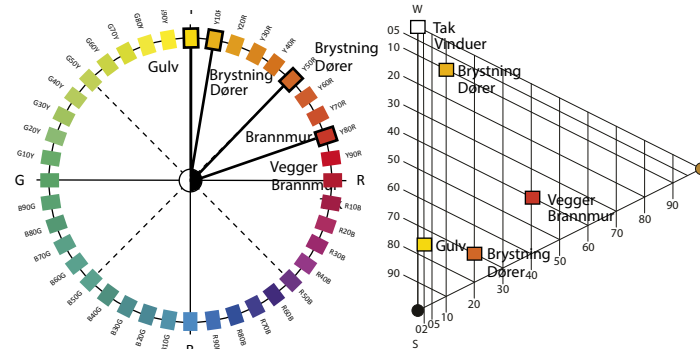
Dører males nesten uten unntak i samme farge som brystning.

Det ser ut til å være tre hovedtrekk på fargesettingen innad i rom:

- Brystning og dører er ådret mens vegg er malt i en klar, gjerne sterk farge.
- Fargesettingen er preget av mørke farger med høy sorthetsgrad og lav kulørgrad.
- Fargesettingen er preget av lyse farger med lav kulørgrad.

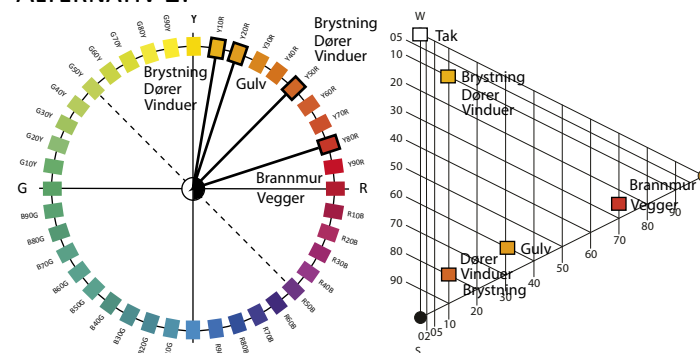
I rom hvor brystning og dører er ådret, har veggen gjerne en klar, sterk kontrastfarge. I rom hvor brystning og dører ikke er ådret er fargebruken gjerne sentrert til et spekter av fargesirkelen, eller i kulørtoner plassert nærme hverandre i fargesirkelen.

ALTERNATIV 1:

Alle fargene i rommet er hentet fra spekteret YR. Dører og brystning er ådret likt i en lys og mørk nyanse i omtrent samme kulørgrad. Det er stor spredning i kulørgrad innad i rommet, men fargene har hovedsakelig høy sorthetsgrad. Tak og vinduer er malt hvite.

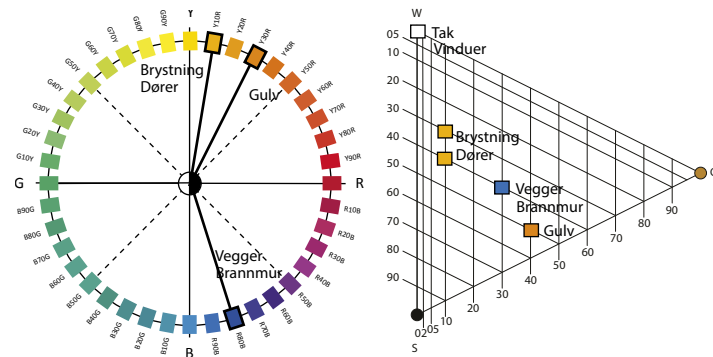
ALTERNATIV 2:

Også her er alle fargene hentet fra spekteret YR. Fargene er mørke og legger seg langs en akse på mellom 10-20% hvithet, men med varierende kulørgrad. Dører og brystning er ådret likt i en lys og mørk nyanse i omtrent samme kulørgrad.

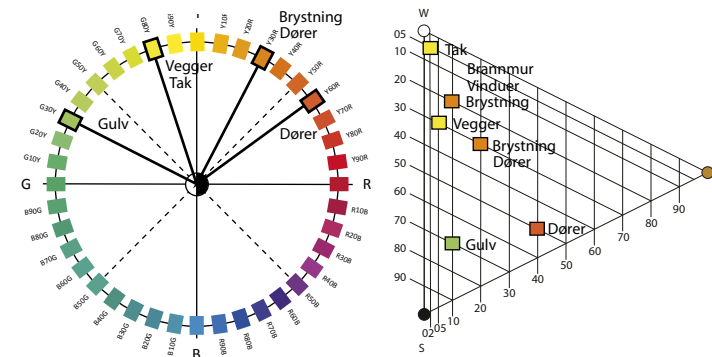
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.

ALTERNATIV 3:

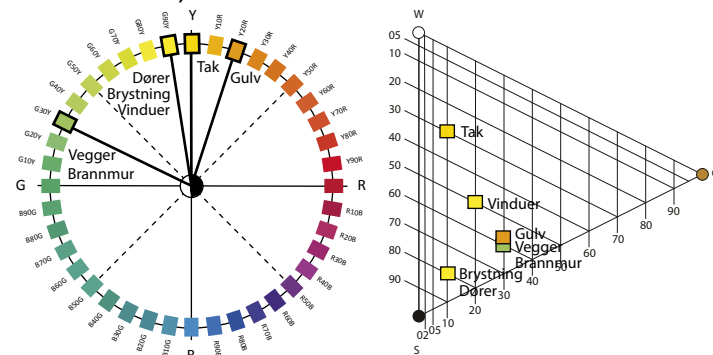
Det oppstår komplementærkontrast mellom vegg/brannmur og brystning/dører. Fargene varierer i kulørgrad fra 10-40% og er relativt jevn i sorthetsgrad på mellom 30-50%. Gulvet er det mørkeste elementet i rommet. Tak og vinduer er malt hvite.

ALTERNATIV 5:

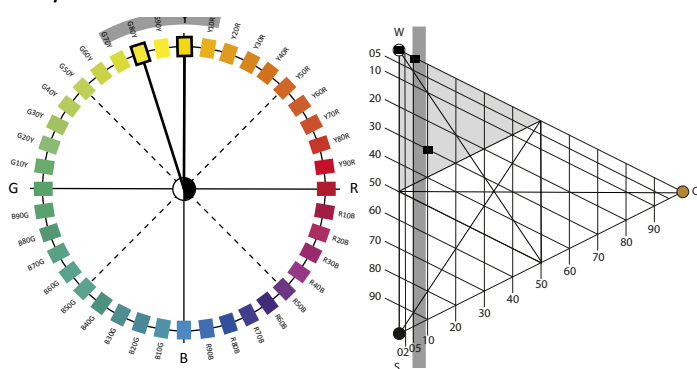
Kulørtonene er plassert i øverste del av fargesirkelen. Fargene er lysere enn de fleste tidligere eksempel, og flesteparten av fargene har en sorthetsgrad på under 30%. Gulvet skiller seg ut som det mørkeste elementet, samt markeringen på dørene. Ingen elementer er hvite, og taket er malt i samme kulørtone som veggen.

ALTERNATIV 4;

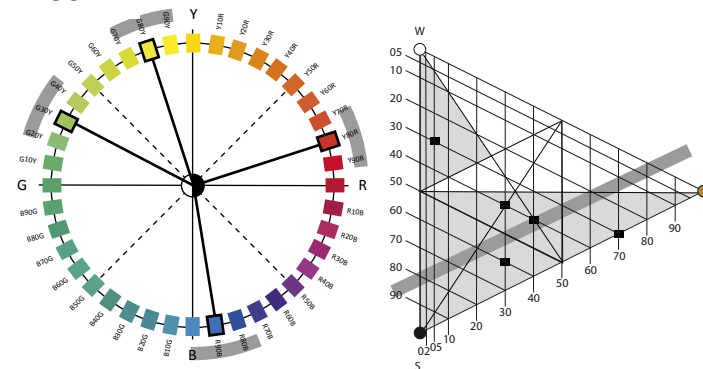
Ingen elementer i rommet er hvite. Fargene er konsentrert i øverste del av fargesirkelen, men hovedsakelig i spekteret GY. Fargene er jevnt over mørke, med sorthetsgrad på over 60%, foruten tak, som er noe lysere.

TAK / TAKBJELKER:

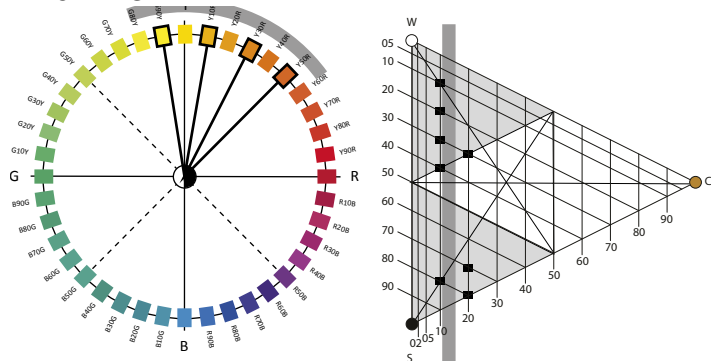
Fargene er lyse og fargesvake, med kulørgrad på mellom 0-10%, og sorthetsgrad mellom 0-30%. De fleste tak er malt hvite eller hvittet. Fargede tak har kulørtoner som er hentet fra øvre del av fargesirkelen, i kulørtoner hentet nært elementærfargen Y.

VEGGER:

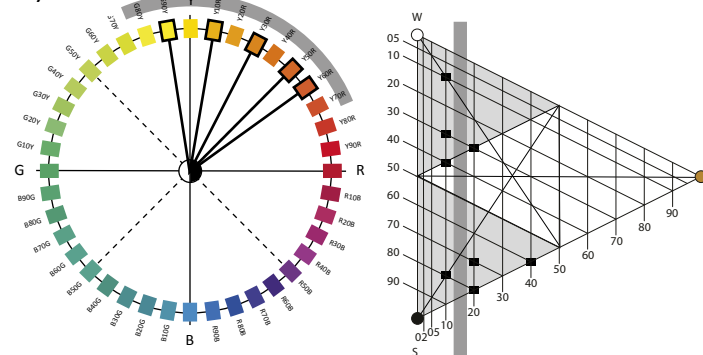
Vegger har stor spredning i kulørtone, men kulørene er hentet fra områder relativt nært samtlige elementærfarger. Veggene er i all hovedsak fargesterke og høy sorthetsgrad, men det er eksempler hvor fargen har hele 45% høyere kulørgrad enn sorthetsgrad. Dette i form av en klar rød.

BRYSTNING:

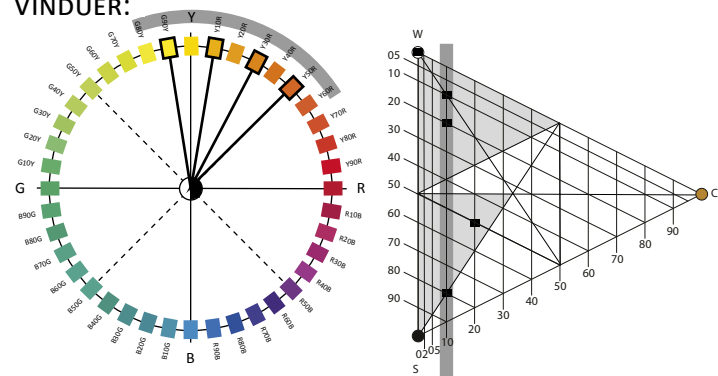
Brystninger har relativt jevn, lav kulørgrad på mellom 10-20%, men varierer imidlertid sterkt i sorthetsgrad. Fargene er hentet fra øverst i fargesirkelen, og hovedsakelig fra spekteret YR. Brystninger er i all hovedsak enten ådret eller differensiert i form av markering av speil etc. Ensfargede brystninger er malt mørke.

DØRER:

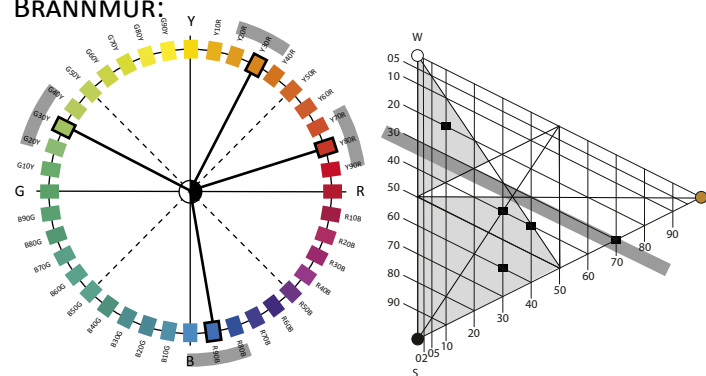
Dører er i all hovedsak malt likt som brystning. Dette gjelder i alle eksempler, foruten små forskjeller i detaljering. Fargene har på samme måten som brystningene en jevn, lav kulørgrad og stor variasjon i sorthetsgrad. Fargene er hovedsakelig hentet fra spekteret YR.

VINDUER:

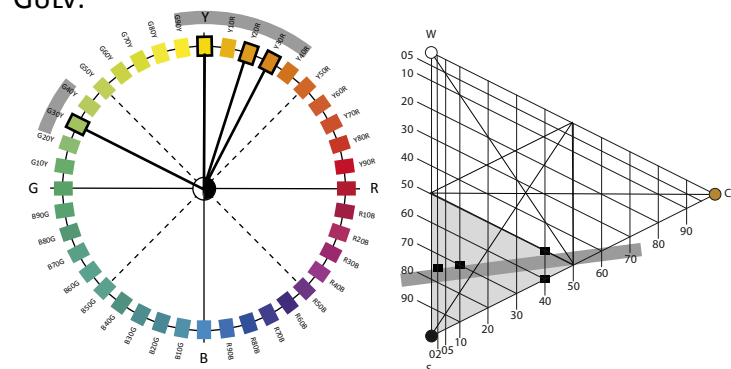
Vinduer har på samme måte som brystning og dører en jevn, lav kulørgrad og varierer i sorthetsgrad. Kulørtonene er hentet fra den øverste delen av fargesirkelen, hovedsakelig fra feltet YR.

BRANNMUR:

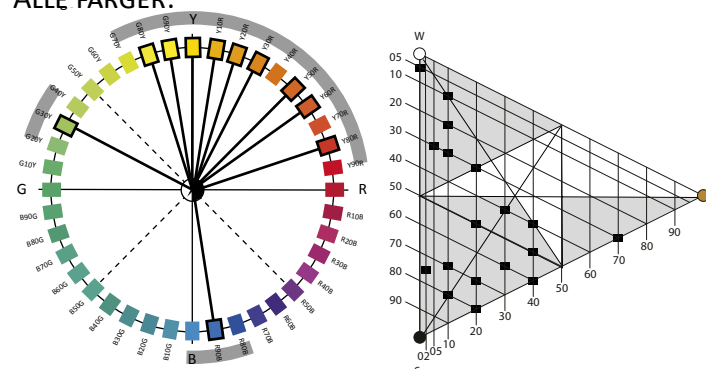
Brannmurer er malt i et bredt spekter av fargesirkelen, men fargene senterer seg i hovedsak rundt alle elementærfargene i sirkelen. Fargene varierer sterkt i både kulørgrad og sorthetsgrad, men er i all hovedsak fargesterke, og i stor grad malt i samme farge som vegg.

GULV:

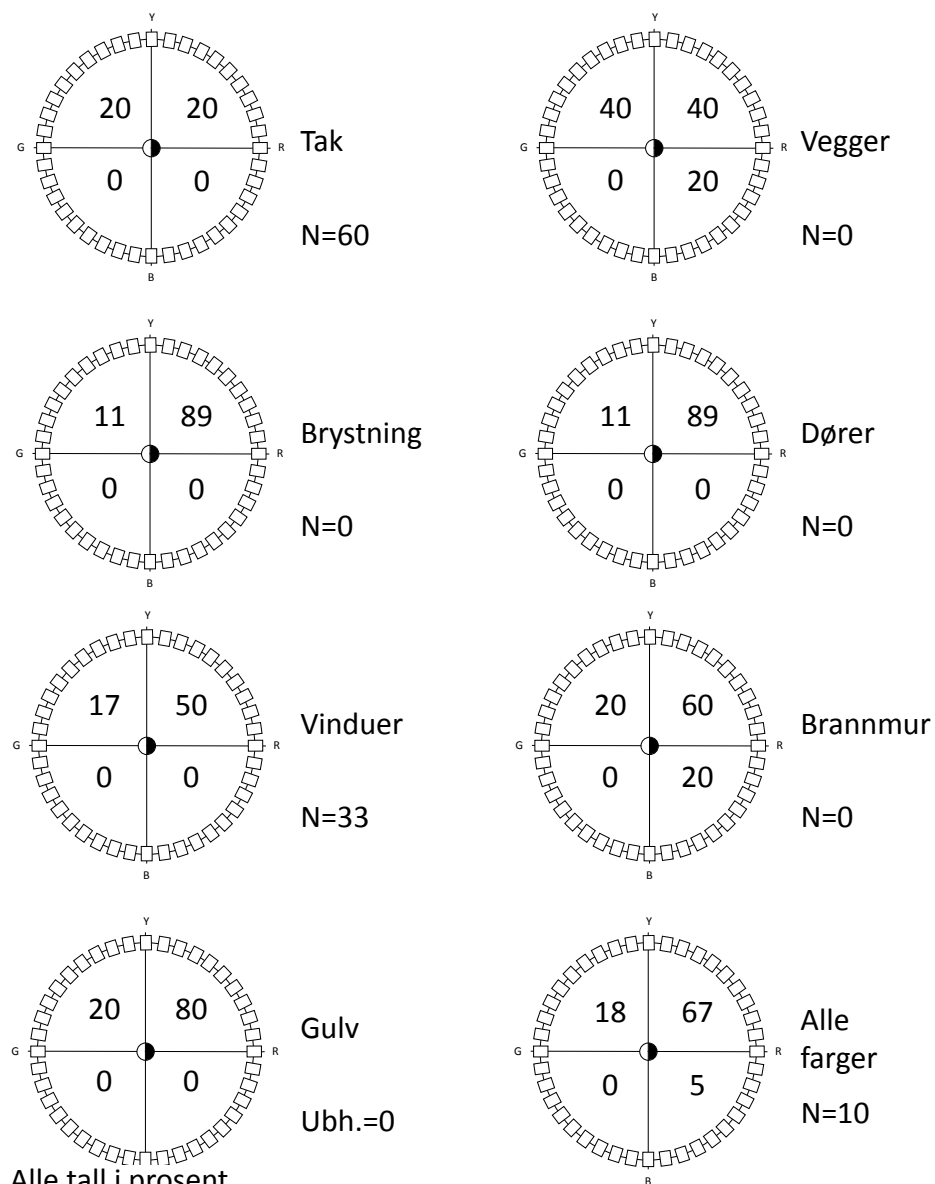

Gulv er i all hovedsak mørke med sorthetsgrad på over 50%. Kulørgraden varierer fra 2-40%, men metningen er relativt jevn på ca 80-90%. Fargene er hentet fra den øverste delen av fargesirkelen.

ALLE FARGER:

Fargebruken er i stor grad konsentrert rundt den øverste delen av fargesirkelen, og de aller fleste fargene er hentet fra spekteret YR. Fargebruken i rommene er jevnt over mørk, men det finnes også eksempler på lyse rom. Tak og vinduer er det eneste som er malt hvitt, men dette er ikke like fremtredende som tidligere epoker.

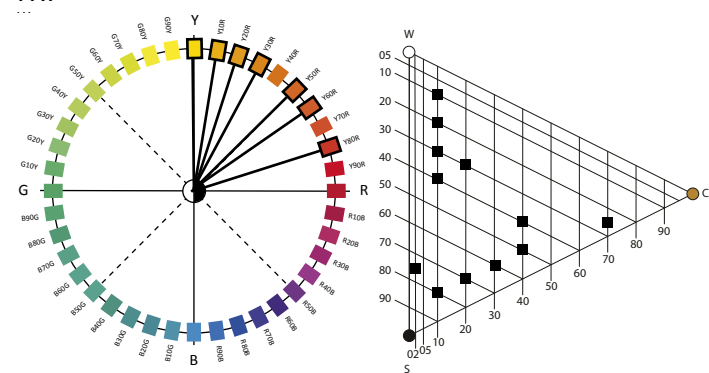
	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	20%	0%	0%	20%	60%
Vegg	40%	20%	0%	40%	0%
Brystning	89%	0%	0%	11%	0%
Dører	89%	0%	0%	11%	0%
Vinduer	50%	0%	0%	17%	33%
Brannmur	60%	20%	0%	20%	0%
Gulv	80%	0%	0%	20%	0%
Alle	67%	5%	0%	18%	10%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

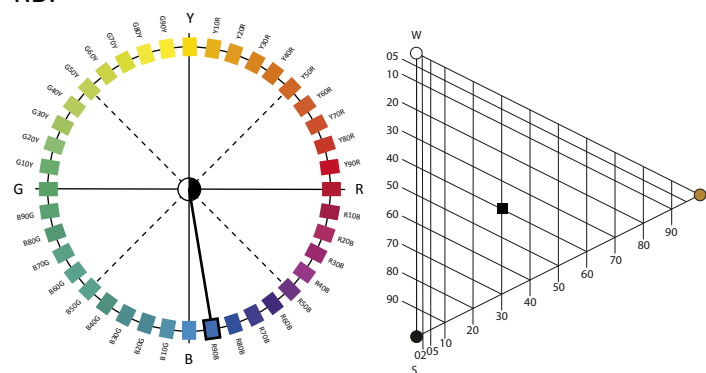
- **TAK:** er hovedsakelig nøytrale. Fargede tak befinner seg i øvre halvdel av fargesirkelen.
- **VEGGER:** er aldri nøytrale, og fargene er hentet fra hele fargesirkelen unntatt spekteret BG.
- **BRYSTNING:** er nærmest alltid fra spekteret YR, men også fra GY. Brystninger er aldri nøytrale.
- **DØRER:** er nærmest alltid lik som brystning, og hentet fra øvre del av fargesirkelen, hovedsakelig spekteret YR.
- **VINDUER:** er ofte nøytrale i form av hvitt, eller malt i kulørtone fra øvre del av fargesirkelen.
- **BRANNMURER:** er aldri nøytrale. Males fra alle spekter i fargesirkelen unntatt BG.
- **GULV:** er alltid malt, og aldri nøytrale. Kulørtone hentes fra øvre del av fargesirkelen, og hovedsakelig fra spekteret YR.

YR:

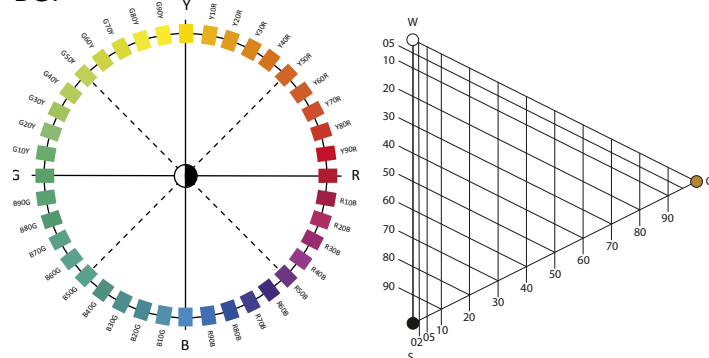
Kulørtonene er spredt over nærmest hele spekteret. Det er stor forskjell i både kulørgrad og sorthetsgrad, men fargene ser ut til å samle seg rundt en akse som forteller at mørke farger har omtrent 10-20% hvithetsgrad, og en akse som forteller at lyse farger har omtrent 10-20% kulørgrad.

RB:

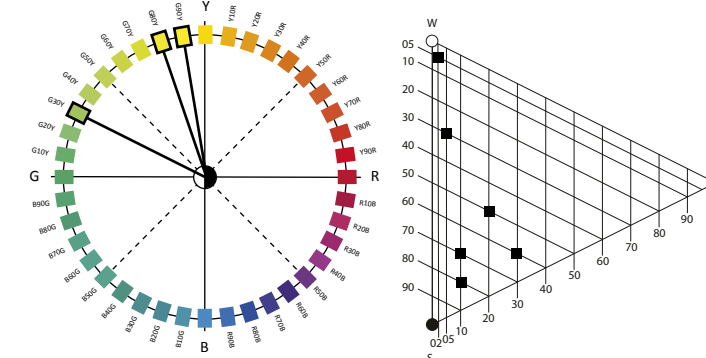
Det er kun en kulørtone og en nyanse fra dette spekteret. Dette er en mellomblå med liten andel av hvitt med 30% kulørgrad og sorthetsgrad på 40%.

BG:

Det er ingen farger fra dette spekterert i eksemplene.

GY:

Fargene i spekteret GY samler seg også på to områder. De aller fleste farger har en kulørgrad på 10%. Hoveddelen av fargene er mørke og har en sorthetsgrad på over 50%.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 OLJET NCS S 3060-Y80R	 HVITTET	 OLJET NCS S 7020-B70G	 NCS S 2005-R80B NCS S 2565-R80B	 NCS S 4030-B50G
Vegger	 OLJET	 NCS S 5040-R	 NCS S 1060-Y	 NCS S 1020-B90G	 NCS S 1010-Y
Brystning	 OLJET	 NCS S 7020-Y50R NCS S 2020-Y30R	 OLJE PIGMENTERT MED RÅ UMBRA	 NCS S 2565-R80B NCS S 4040-G10Y	 NCS S 1010-Y
Dører	 OLJET NCS S 3560-Y80R	 NCS S 7020-Y50R NCS S 2020-Y30R	 OLJET NCS S 2570-Y90R	 NCS S 4040-G10Y NCS S 2565-R80B	 NCS S 6030-B50G
Vinduer	 OLJET	 HVIT	 OLJET	 NCS S 2565-R80B	 NCS S 6030-B50G
Brannmur	 NCS S 3560-Y80R	 NCS S 5040-R	 NCS S 2570-Y90R	 NCS S 4040-G10Y	 NCS S 1010-Y
Gulv	 OLJET	 NCS S 8010-G10Y	 NCS S 8010-Y50R	 OLJET	 NCS S 6030-Y80R

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Nøytrale farger forekommer nærmest aldri i denne perioden. Bygningselementer er oljet i stor grad, noen ganger med pigment, andre ganger uten. De rene, klare elementærfargene preger i hovedsak fargebildet, og disse benyttes gjerne i kombinasjon med hverandre. De aller fleste fargene sentreres rundt en hvithetsgrad på kun +/- 10%, og har en relativt sterk kulørgrad på over 20%.

ROM:

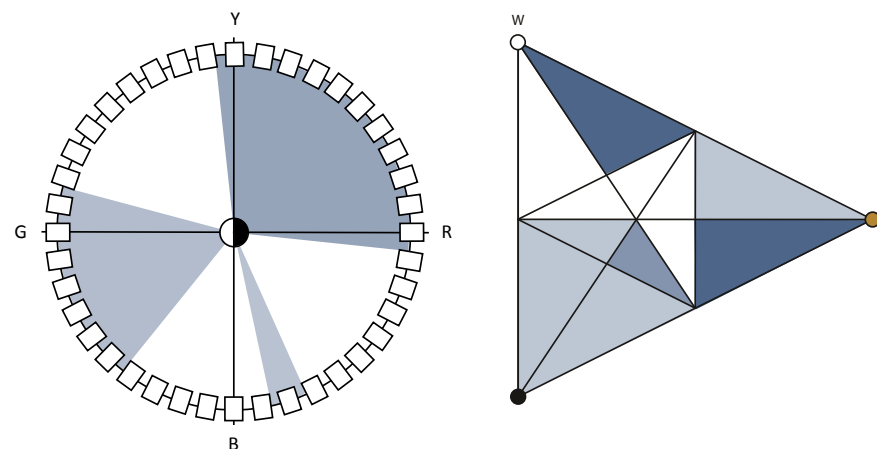
De fleste eksemplene er i stor grad preget av å være behandlet med olje. Fargeinnslaget i rommene er gjerne i form av detaljering av for eksempel takbjelker, speil og brannmur. En og samme farge blir gjerne brukt på mange bygningselementer innad i samme rom. Både på flater og på detaljer.

BYGNINGSELEMENT:

Flater er i stor grad oljet eller ådret, og farge kommer i hovedsak inn på detaljering og på vegg og brannmur. Både gulv, tak, vegger, brystninger, dører og vinduer ådres. Brystninger har gjerne innslag av detaljering i sterke farger.

FARGEGRUPPER:

Alle farger har til felles at de sentreres rundt en hvithetsgrad på 10%. Det benyttes svært få farger i spekteret GY, og også sjelden fra spekteret RB. Fargebruken er relativt jevnt fordelt mellom spekteret YR og GB, hvor hvithetsgraden er relativt lik, men kulørgraden varierer sterkt.

Fargebegrensning for fargebruk under Dragestilen.
Kode: mørkere fargenyanser betyr hyppigere bruk.

Vanlige pigmenter:

Det er nå så mange tilgjengelige pigmenter at det ikke er aktuelt å føre opp de mest brukte pigmentene¹.

Bruk i fargepalettene

¹ Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.. s. 28

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

De fleste eksemplene er i stor grad preget av å være behandlet med olje. Fargeinnslaget i rommene er gjerne i form av detaljering av for eksempel takbjelker, speil og brannmur.

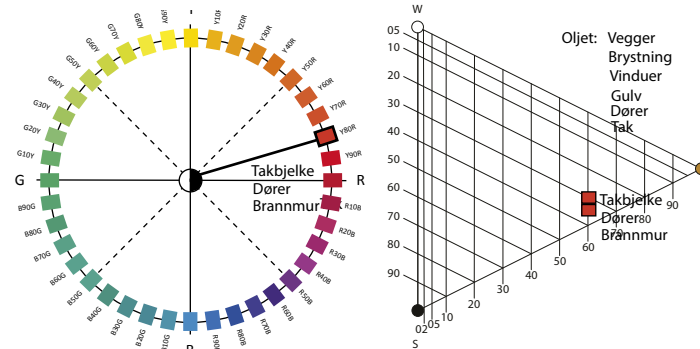
I de eksemplene hvor de fleste eller alle flatene er malt, er fargesettingen preget av få farger, som benyttes på flere bygningselementer.

Ådring av brystninger og dører blir fortsatt brukt i kombinasjon med fargesterke veggfarger.

Et stikkord kan være farger som vi forbinder med bonderomantik. Klare røde, grønne, blå eller gule farger gjerne i kombinasjon med hverandre. Man ser aller helst eksempler på to eller tre klare elementærfarger i samme rom. Fargene kan ha forskjellig hvithet-, sorthet- og kulørgrad.

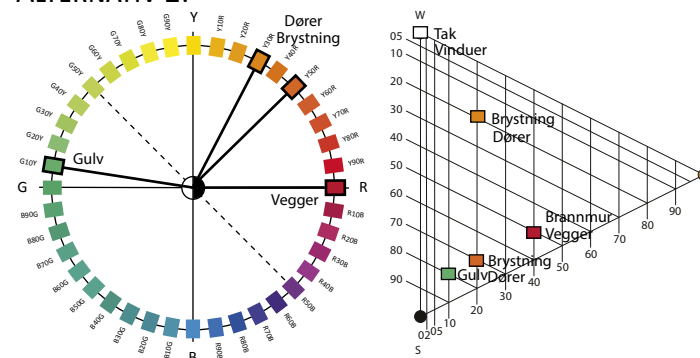
En og samme farge blir gjerne brukt på mange bygningselementer innad i samme rom. Både på flater og på detaljer.

ALTERNATIV 1:

Elementene i rommet er i all hovedsak oljet. En mørk, klar rød er det eneste innslaget av farge. Det er gjerne detaljer som er malt røde, som bjelker, detaljer i dører og brannur.

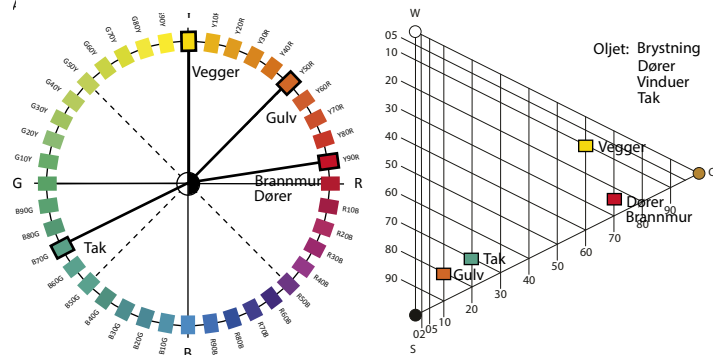
ALTERNATIV 2:

Kulørtonene er spredt på den øvre halvdel av fargesirkelen. I dette eksempelet er både tak og vinduer hvite, men dette er eneste eksempelet fra dragestilen. Fargene er mørke med hvithetsgrad på kun 10%, foruten en lysere bunnfarge på ådringen på brystning og dør. Det oppstår komplementærkontrast mellom gulv og vegger.

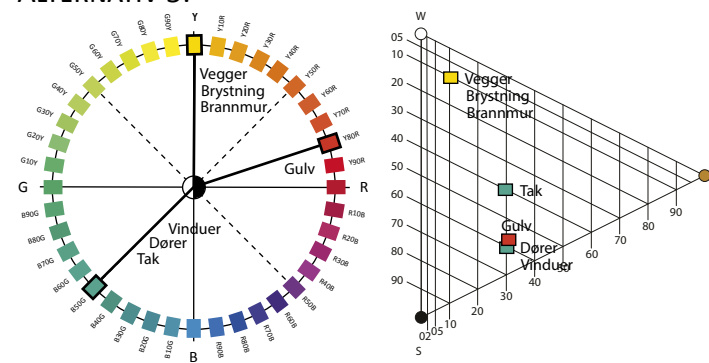
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006..

ALTERNATIV 3:

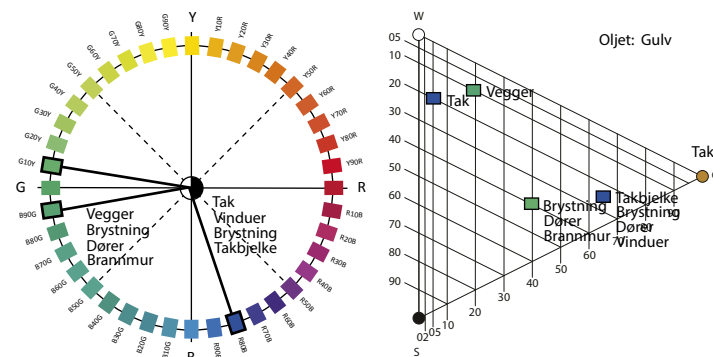
Dette rommet bærer også i stor grad preg av oljede elementer, og også pigmentert olje. Fargene forekommer på detaljer, brannmur, gulv og vegg. Foruten veggfargen som har høy hvithetsgrad og høy kulørgrad, har fargene i likhet med de andre eksemplene lav hvithetsgrad på kun 10%. Kulørgraden varierer sterkt. Kulørene er spredt rundt fargesirkelen.

ALTERNATIV 5:

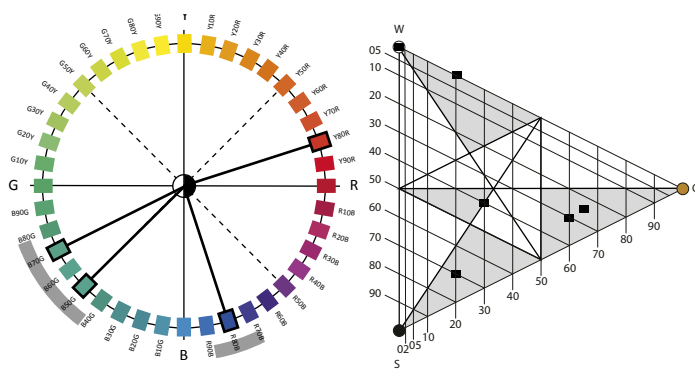
Dette er det eneste eksempelet hvor ingen flater er oljet. Elementene er lysere og mindre fargesterke enn farger i de øvrige eksemplene, og alle veggelementer har hvithetsgrad på 80%. Dører, gulv og vinduer har sorthetsgrad på 60%, men forskjellig kulørtone. Det oppstår komplementærkontrast mellom dører/vinduer/tak og gulv.

ALTERNATIV 4:

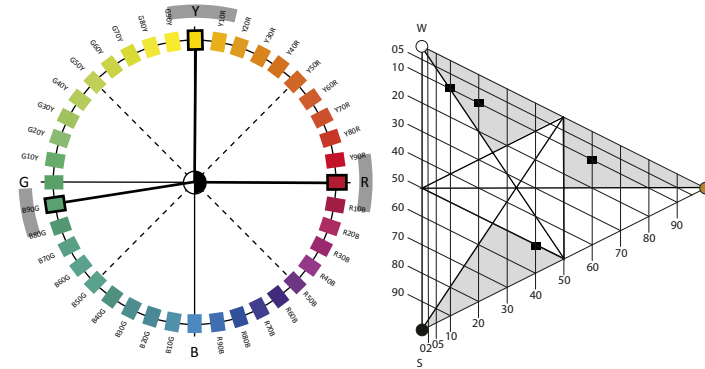
Fargesettingen er i hovedsak preget av to mørke farger som benyttes på tilnærmet alle bygningselementer. Fargene har høy kulørgrad og har lav hvithetsgrad på mellom 10-20%. Kun gulvet er oljet. Fargene benyttes om hverandre som hovedfarge eller detaljeringsfarge. Fakkene i taket er det eneste lyse elementet, med en hvithetsgrad på 65%.

TAK / TAKBJELKER:

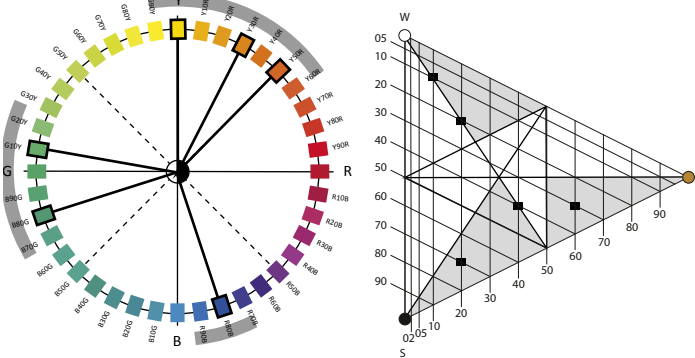
Det er i de fleste tilfellene differensiering mellom fakk og bjelker. Fargene hentes hovedsakelig fra den nedre delen av fargesirkelen, og det vanligste er at bjelkene er malt i sterke farger, mens fakkene er oljet eller malt i mer nøytrale farger. Tak er nå sjelden malt hvite. Bjelkefargene befinner seg i den nedre delen av fargetriangelet og har høy kulørgrad

VEGGER:

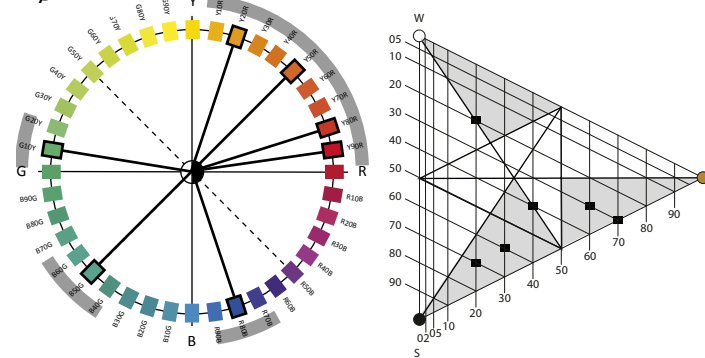
Vegger kan også være oljet i sin helhet. Malte vegger har kulører fra et stort spekter i fargesirkelen, men kulørtonene er konsentrert nært elementærfargene. Fargene har en mye lavere sorthetsgrad enn tidligere, og kan ha både lav sorthetsgrad og svært høy kulørgrad.

BRYSTNING:

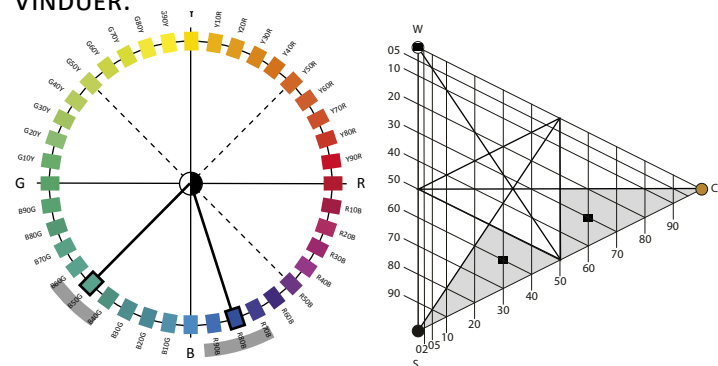
Brystninger er i stor grad oljet eller ådret. På malte brystninger er det stor variasjon både når det kommer til fargenes plassering i fargesirkelen og i NCS-triangelet. Fargene kan ha både høy og lav kulørgrad, og ha både høy og lav sorthetsgrad. Fargekombinasjoner er sterke og ofte med stor egenkontrast mellom fargene.

DØRER:

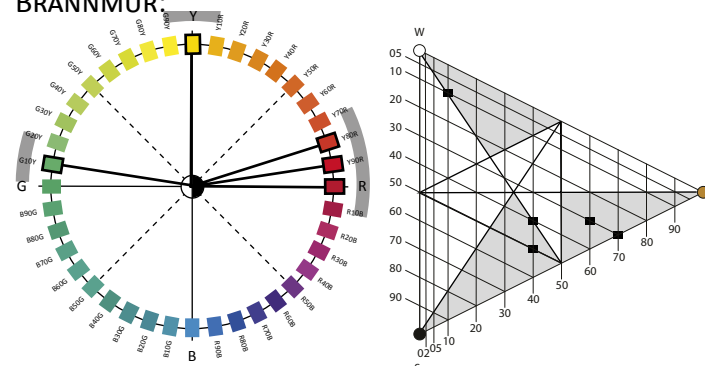
Er på samme måte som brystninger gjerne ådret eller oljet, gjerne med fargesterk detaljering. Dørene har gjerne to eller flere fargesterke farger. Fargene er spredt over hele fargesirkelen, men samler seg rundt en relativt lik, lav hvithetsgrad på omtrent 10%, selv om lyse farger også kan forekomme.

VINDUER:

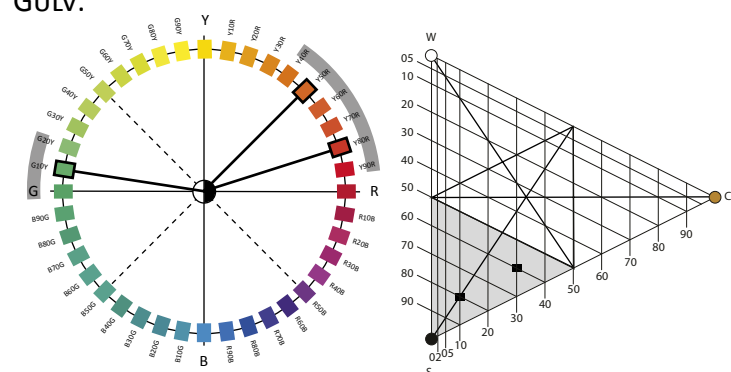
Vinduer er i stor grad oljet uten pigment. Vinduer kan også være malt hvite, helst hvis taket også er malt hvitt. De fargede vinduene befinner seg i den nedre delen av fargesirkelen, og har en hvithet på omtrent 10%. Kulørgraden varierer sterkt.

BRANNMUR:

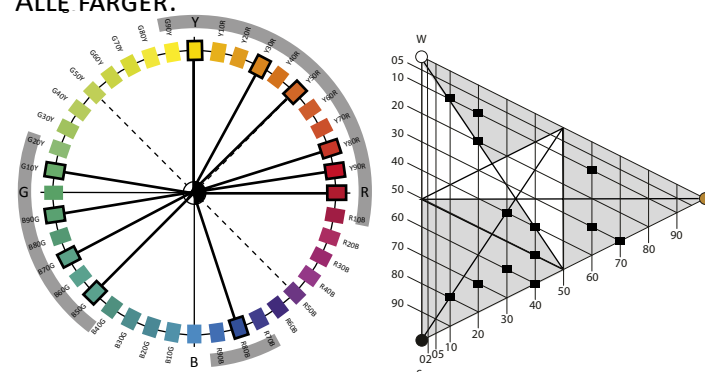
Brannmurer er alltid malt i kulørte farger. Fargene er i hovedsak hentet fra den øvre delen av fargesirkelen, og kulørtonene er alltid konsentrert nært elementærfargene. Blått er den eneste fargen som ikke er representert, men dette kan være tilfeldig da det ser ut til at fargebruken var ganske varierende og uforutsigbar.

GULV:

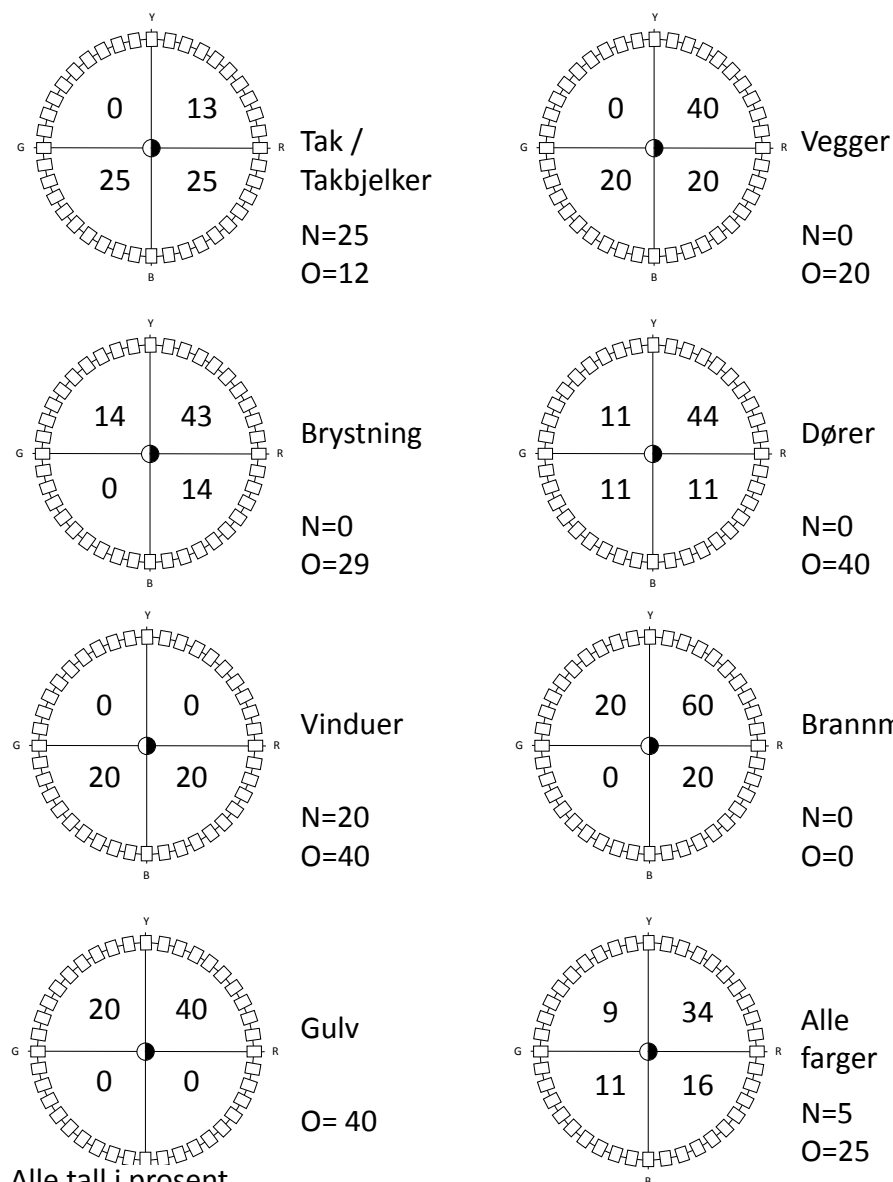

Gulv er oljet eller malt, og oljing var svært vanlig. Fargebruken var mørk og mettet, med metningsgrad på 90% på samtlige farger og en hvithetsgrad på kun 10%. Kulørtonene er hentet spredt fra den øvre halvdel av fargesirkelen.

ALLE FARGER:

Igjen ser man en tendens til at fargene er sentrert rundt elementærfargene i fargesirkelen. Selv om nyansene er spredt rundt store deler av triangelet, har fargene er i all hovedsak høy kulørgrad. Unntaket er noen lysere ådringer og noen få, lyse farger benyttet på vegg. De fleste farger sentreres rundt en hvithetsgrad på kun +/- 10%.

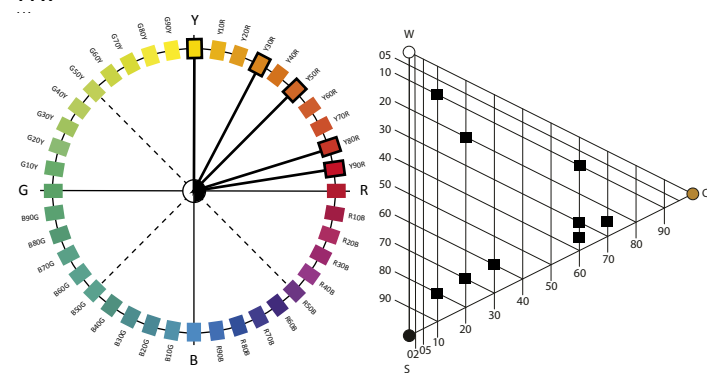
	YR	RB	BG	GY	Oljet	Nøytral
Tak	13%	25%	25%	0%	25%	12%
Vegg	40%	20%	20%	0%	20%	0%
Brystning	43%	14%	0%	14%	29%	0%
Dører	44%	11%	11%	11%	22%	0%
Vinduer	0%	20%	20%	0%	40%	20%
Brannmur	60%	20%	0%	20%	0%	0%
Gulv	40%	0%	0%	20%	40%	0%
Alle	34%	16%	11%	9%	25%	5%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

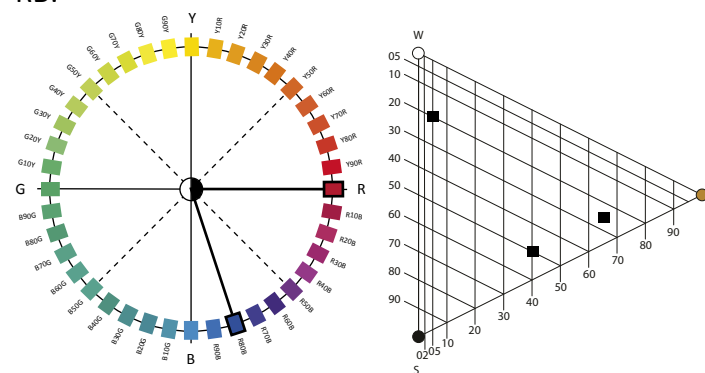
- **TAK:** er i all hovedsak farget eller oljet. Det er differensiering på bjelker og fakk. Kulørtonene er hentet fra store deler av fargesirkelen.
- **VEGGER:** er oljet eller malt. Vegger er aldri nøytrale. Kulørtonene er hentet fra store deler av fargesirkelen.
- **DØRER:** er malt eller oljet. Dører er aldri nøytrale. Olje eller kulørtoner fra spekteret YR dominerer.
- **VINDUER:** er malt eller oljet. Kulørtonene er hentet fra store deler av fargesirkelen.
- **BRANNMURER:** er aldri malt nøytrale. Kulørtonene er hentet fra store deler av fargesirkelen.
- **GULV:** er oljet i stor grad, eller malt i kulørtoner fra den øvre delen av fargesirkelen.

YR:

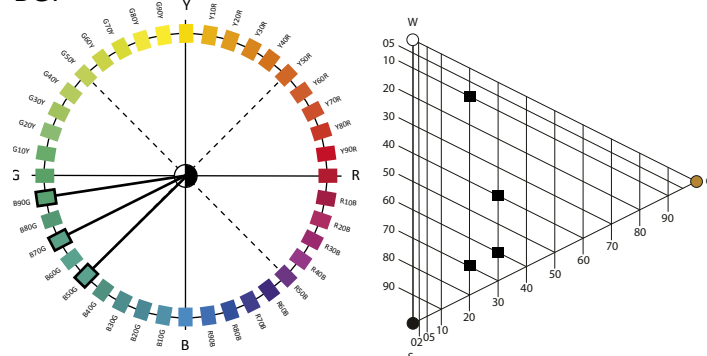
Kulørtonene er spredt over det aller meste av spekteret. Nyansene samler seg rundt en akse med mørke farger på omtrent 10% hvithet, eller langs en akse med lysere farger med sorthetsgrad på mellom 10-20%. Kulørgraden varierer sterkt, og vi ser eksempler på farger med lav sorthetsgrad og høy kulørgraden, noe som har vært uvanlig til nå.

RB:

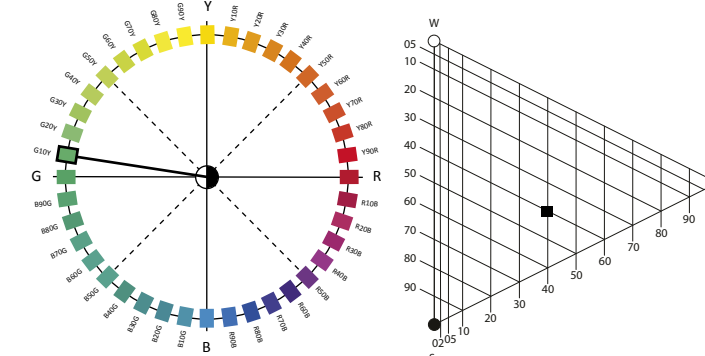
Kulørtonene er konsentrert i nærheten av elementærfargene i spekteret R og B. De fleste fargene har en hvithetsgrad på omlag 10%.

BG:

Kulørtonene sprer seg utover den øvre halvdel av spekteret. Nyansene skiller seg fra fargene i de andre spekterene i den forstand at de samler seg rundt en felles kulørgrad på mellom 20-30%. Også her er det flere farger som samler seg rundt en hvithetsgrad på 10%.

GY:

Det er kun en farge som er representert i dette spekteret. Kulørtonen er plassert inntil elementærfargen grønn.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 HVITTET	 NCS S 1005-Y50R	 NCS S 0505-Y50R	 HVITTET	 HVITTET
Vegger	 NCS S 1010-Y30R	 NCS S 3010-R90B	 NCS S 2010-G30Y	 NCS S 0520-Y30R	 NCS S 2010-R
Brystning	 NCS S 2010-Y30R	 NCS S 3010-R90B	 NCS S 4010-Y70R	 NCS S 0520-Y30R	 NCS S 3010-R
Dører	 NCS S 3010-B90G	 NCS S 2005-Y50R	 NCS S 4010-Y70R	 NCS S 8010-Y50R NCS S 0520-Y30R	 NCS S 4502-Y
Vinduer	 HVIT	 NCS S 1005-Y50R	 HVIT	 HVIT	 HVIT
Brannmur	 NCS S 1010-Y30R	 NCS S 3010-R90B	 NCS S 4010-Y70R	 HVIT	 NCS S 3502-Y
Gulv	 NCS S 4502-Y	 UBEHANDLET	 NCS S 4010-Y30R	 NCS S 6010-Y30R	 NCS S 6502-Y

Generelle kommentarer til analysene:

FARGER:

Det benyttes generelt få kulørtoner i eksemplene, og det vanlige er kun 2-3 kulørtoner for hvert rom. Fargene er i hovedsak lyse med høy kulørgrad og med høy hvithetsgrad. Kulørgrad på 10% og hvithetsgrad på over 50% er et overordnet særtrekk for fargene.

ROM:

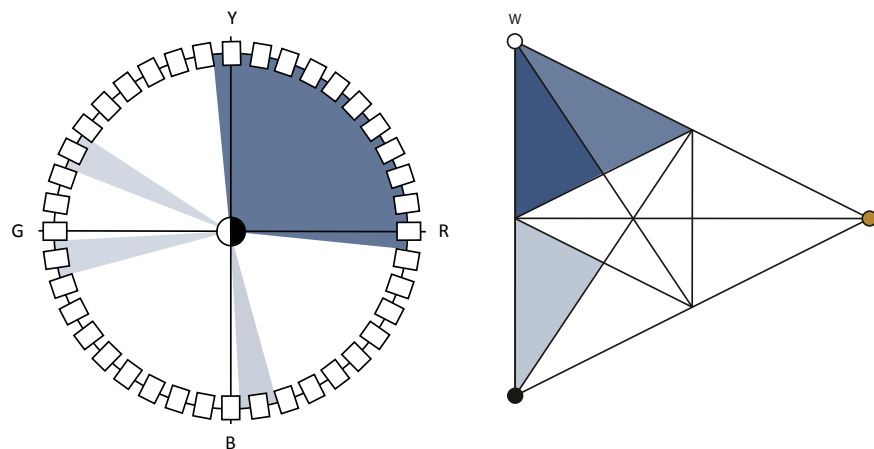
Et fellestrekk ser ut til å være at i rom der kulørene er i kontrast til hverandre, er kontrasten mellom lys og mørke svært svak, mens i rom der hverken komplementærkontrast eller annen kontrast mellom kulørtonene oppstår, er variasjonen mellom lyse og mørke farger større. De mørkeste fargene finner vi med andre ord i rom hvor fargesettingen er preget av svært like kulørtoner.

BYGNINGSELEMENT:

Fargebruken er hovedsakelig lyse og fargesvake. Ingen farger overgår 20% kulørgrad. Fargene varierer i sorthetsgrad, men de mørke fargene forekommer i all hovedsak på gulv, og dernest på brannmur og dører. Farger på øvrige bygningselementer holder seg på en sorthetsgrad lavere enn 40%. Nøytrale farger forekommer kun i form av hvitt. Hvitt benyttes på tak, vinduer og også brannmur. 80% av alle vinduer er malt hvite.

FARGEGRUPPER:

56% av fargene forekommer innenfor spekteret YR og her varierer nyansene både i sorthetsgrad og i kulørgrad, men alltid med kulørgrad på 20% eller mindre. Farger fra de øvrige spektrene har kulørgrad 10% og sorthetsgrad på 20-30%. 22% av fargene er nøytrale men kun i form av hvitt.

Fargebegrensning for fargebruk under Jugend.
Kode: mørkere fargenyanser betyr hyppigere bruk.

Vanlige pigmenter:

Det er nå så mange tilgjengelige pigmenter at det ikke er aktuelt å føre opp de mest brukte pigmentene¹.

Bruk i fargepalettene

¹ Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006.. s. 28

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Det benyttes generelt få kulørtoner i eksemplene, og det vanlige er kun 2-3 kulørtoner for hvert rom.

Nyansene kan variere i større grad enn kulørtonene, men kulørgraden forholder seg stort sett lik innad i rom, mens sorthetsgraden kan variere opp til 60% mellom de forskjellige bygningselementene.

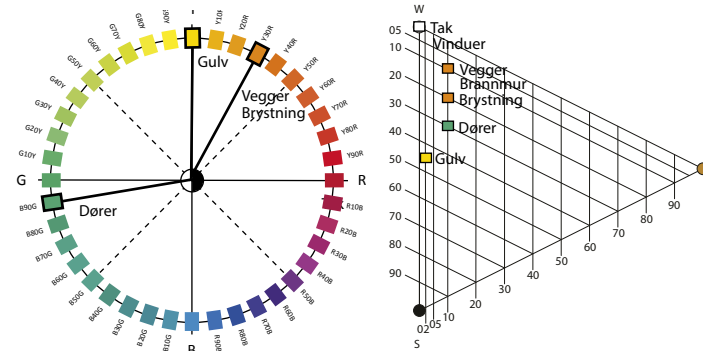
Gulv er i stor grad det mørkeste elementet i rommet, men dører og brannmur kan også være relativt mørke.

Et fellestrekk ser ut til å være at i rom der kulørene er i kontrast til hverandre, er kontrasten mellom lys og mørke svært svak, mens i rom der hverken komplementærkontrast eller annen kontrast mellom kulørtonene oppstår, er variasjonen mellom lyse og mørke farger større. De mørkeste fargene finner vi med andre ord i rom hvor fargesetningen er preget av svært like kulørtoner.

Nøytrale farger forekommer kun i form av bruk av hvitt. Hvitt benyttes på tak, vinduer og også brannmur. 80% av alle vinduer er malt hvite.

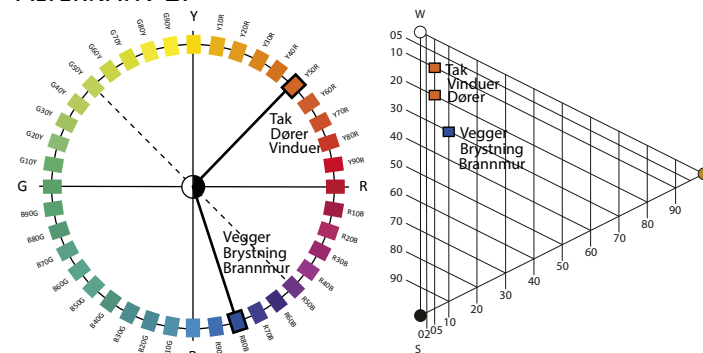
Kulørgrad på 10% og hvithetsgrad på over 50% er et overordnet særtrekk for fargene.

ALTERNATIV 1:

Kulørtonene er sentrert nært elementærfargene G og Y. Nyansene opptrer svært samlet, med gulv som det mørkeste elementet. Kulørgraden ligger på mellom 0-10% for alle elementer, og sorthetsgraden varierer fra 0-30% (45% for gulv). Kontrast mellom dører og øvrige farger i rommet.

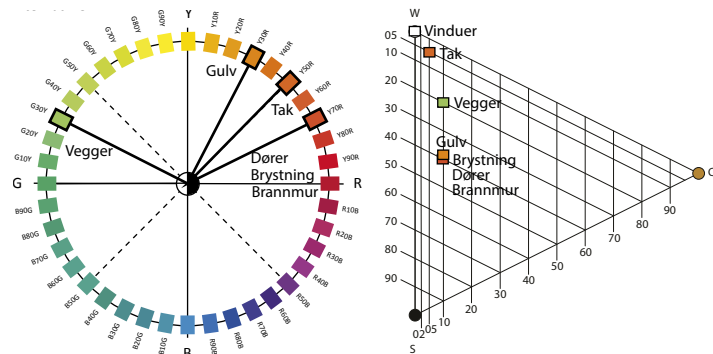
ALTERNATIV 2:

Det er benyttet kun to kulørtoner i rommet. En gulrød tone på de mindre elementene i rommet, og en blå tone som benyttes på alle veggflater. Nyansene er samlet nært i triangelet, og kulørgraden varierer kun fra 10-30%, og sorthetsgraden fra 10-30%. Gulv er ubehandlet.

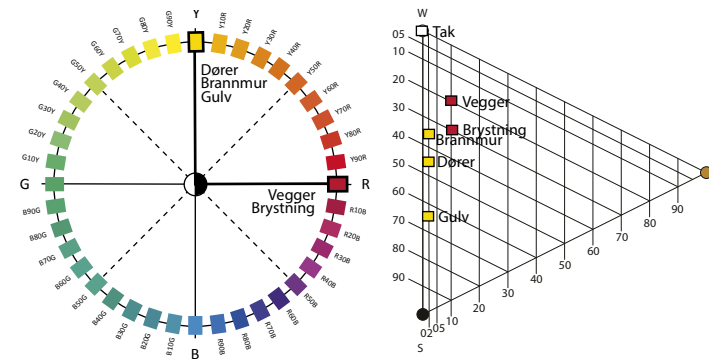
1 Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006..

ALTERNATIV 3:

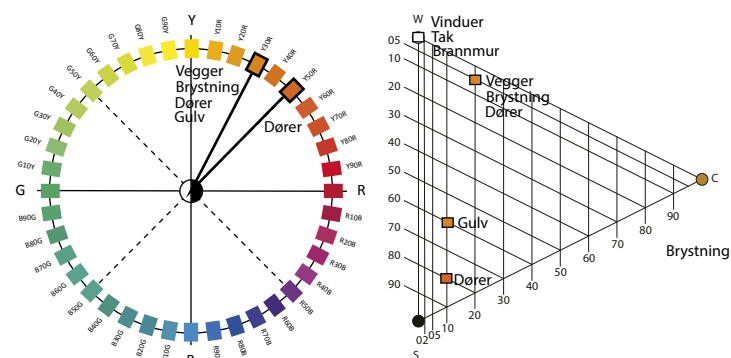
Dette er eksempelet med flest forskjellige kulørtoner, men det er liten forskjell mellom de forskjellige kulørtonene, foruten vegg som er i kontrast til de øvrige bygningselementene. Kulørgraden er jevn på 5-10% foruten hvite vinduer. Sorthetsgraden varierer fra 5-40%. Tak og vinduer skiller seg ut som de lyseste elementene.

ALTERNATIV 5:

Det er benyttet kun to kulørtoner i rommet. Disse er hentet fra elementærfargene Y og R fra øvre del av fargesirkelen. Kulørgraden er jevn på mellom 2-10%, mens sorthetsgraden varierer fra 20-65%. Gulv er det mørkeste elementet i rommet, mens veggen og brystning er de lyseste foruten vinduer som er malt hvite.

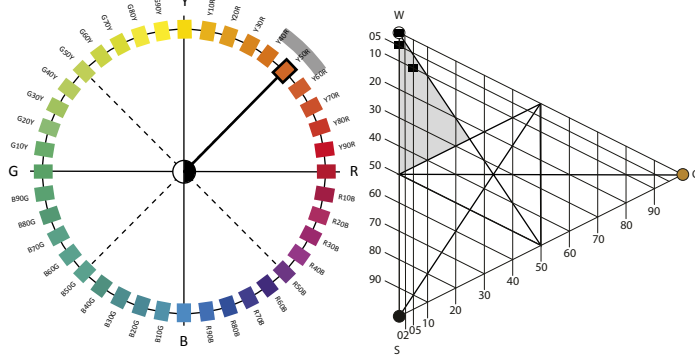
ALTERNATIV 4:

Rommet har kun to kulørtoner, og ingen kulører som skaper komplementærkontrast eller egenkontrast mellom hverandre. Derimot er kontrasten mellom lyse og mørke farger større i dette eksempelet enn i andre rom med sorthetsgrad som varierer fra 0-80%. Den mørkeste nyansen er imidlertid i form av ådring på dør, og fremstår ikke så mørk i

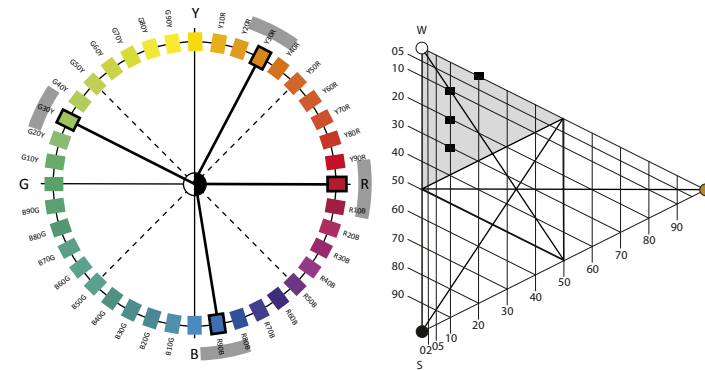
rommet.

TAK / TAKBJELKER:

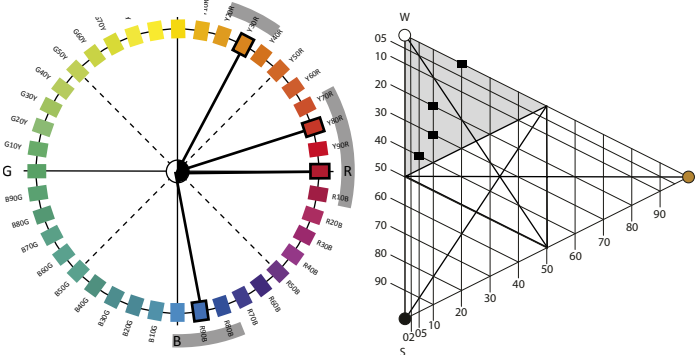
Tak er hovedsakelig malt hvite. Tak malt med kulørtoner er gjerne fra senter av spekteret YR. Fargene er svært lyse med lav kulørgrad, med kun 5-10% sorthetsgrad og kulørgrad på kun 5%.

VEGGER:

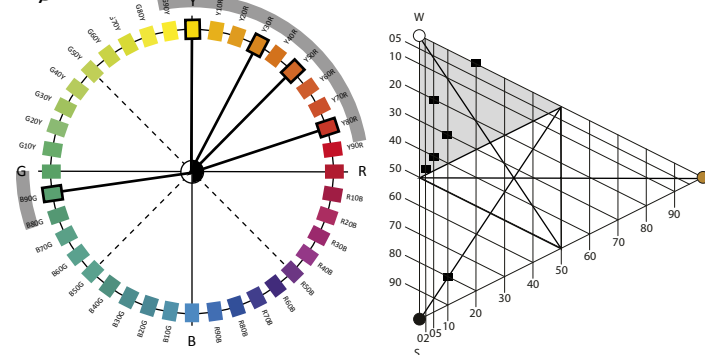
Fargenyansene samler seg rundt en akse med fargestyrke på omtrent 10%. Kulørtonene er hentet fra hele fargesirkelen, og er spredt rundt alle elementærfargene. Ingen farger har høyere sorthetsgrad enn 30%, og fargestyrken overstiger ikke 20%.

BRYSTNING:

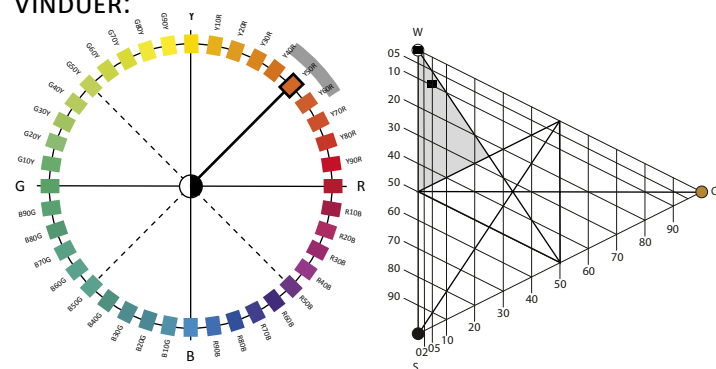
Kulørtonene er spredt over spektrene YR og RB i fargesirkelen. Fargene har lav kulørgrad med relativt lav sorthetsgrad. Fargene har omtrent samme metning.

DØRER:

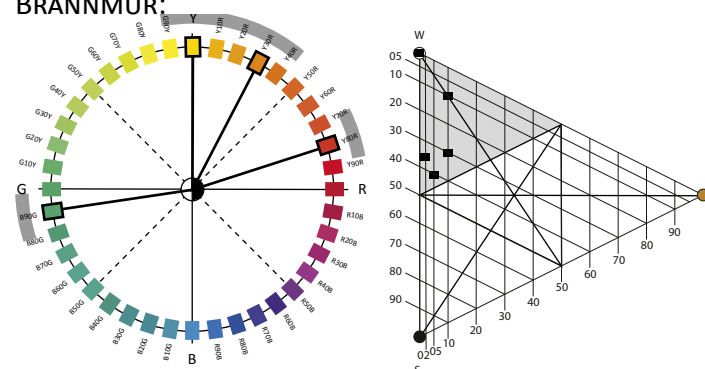
Kulørtonene er hovedsakelig sentrert i den øverste delen av fargesirkelen, og de fleste fargene er i spekteret YR. Fargene er samlet i den øverste delen av fargetrianglet, noe som vil si at fargene er relativt lyse og fargesvake. Dører ådres også fortsatt.

VINDUER:

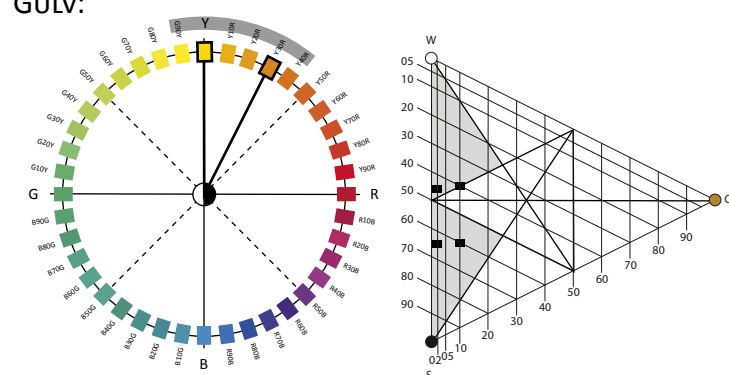
Vinduer er hovedsakelig malt hvite. Farger malt i kulørte farger er malt i farger fra midten av spekteret YR. Fargene er lyse og fargesvake, med 85% hvithet.

BRANNMUR:

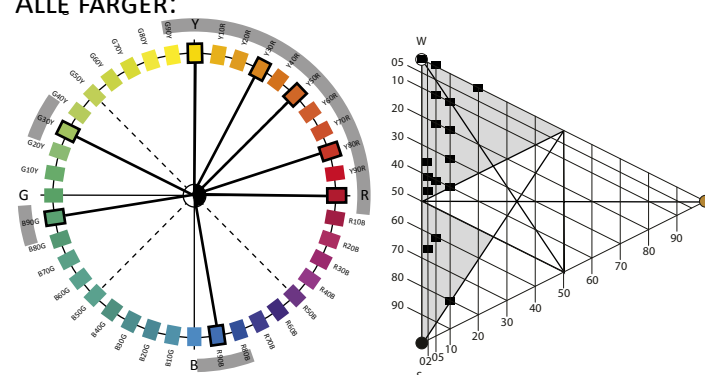
Brannmurer er hovedsakelig malt i kulørte farger. Fargene kommer fra den øvre delen av fargesirkelen. De fleste fargene er noe mørkere enn farger på de øvrige bygningselementene. Det er ofte en sorthetsgrad på mellom 30-40%, men kulørgraden er aldri større enn 10%.

GULV:

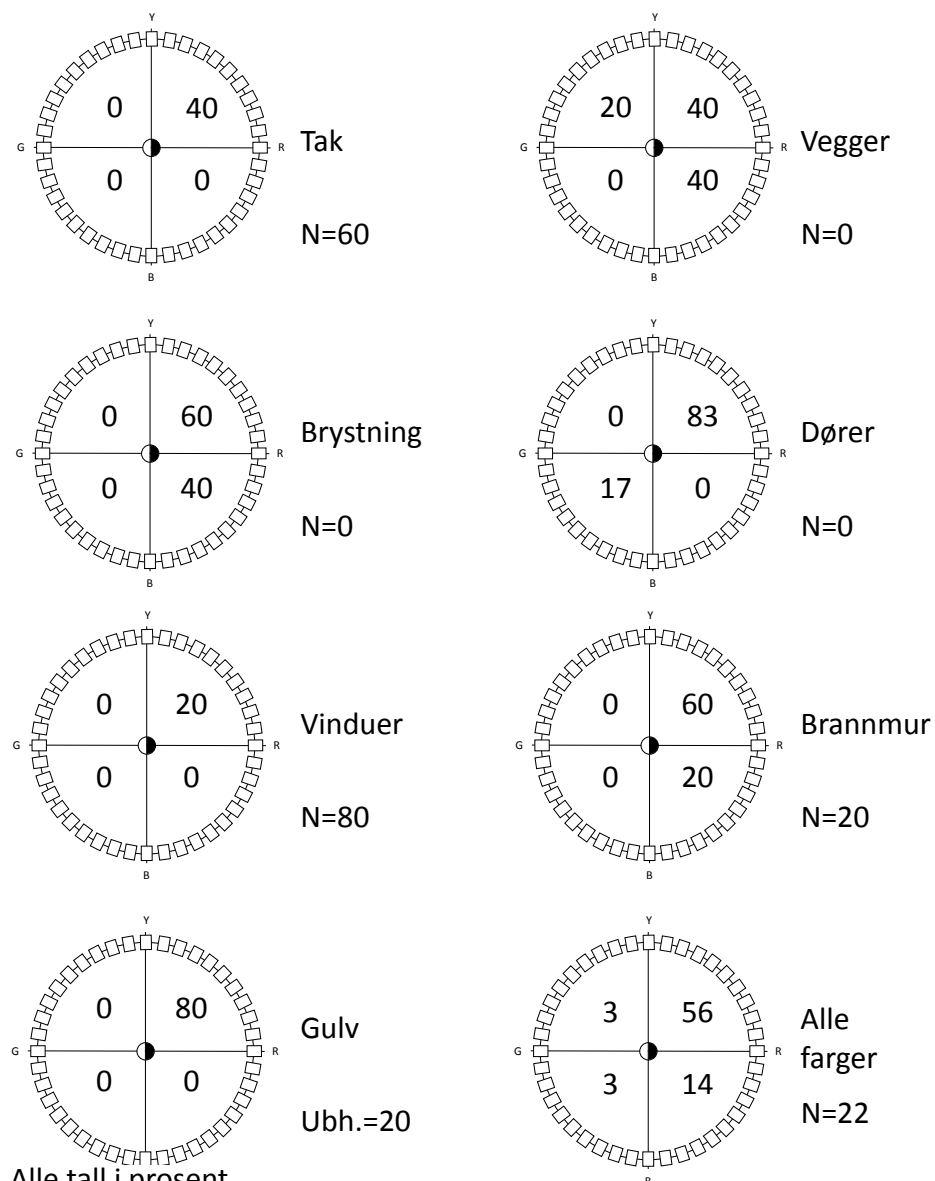

Gulvfargene er de mørkeste fargene i epoken, og kan ha sorthetsgrad helt opp mot 65%. De lyseste fargene har sorthetsgrad på 40%. Alle fargene er fargesvake og har en kulørgraden på mellom 2-10%. Ingen gulv er nøytrale, men noen kan fortsatt være umalte. Kulørtonene kommer fra den øvre halvdel av spekteret YR.

ALLE FARGER:

Fargebruken er hovedsakelig lyse og fargesvake. Ingen farger overgår 20% kulørgrad. Fargene varierer i sorthet, men de mørke fargene forekommer i all hovedsak på gulv, og dernest på brannmur. Farger på øvrige bygningselementer holder seg på en sorthetsgrad lavere enn 40%.

Alle tall i prosent

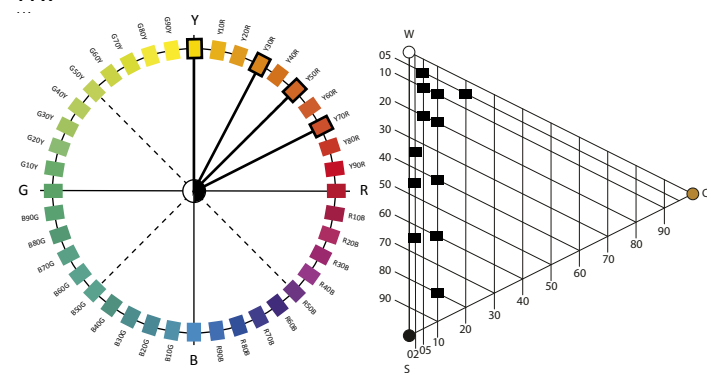
	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	40%	0%	0%	0%	60%
Vegg	40%	40%	0%	20%	0%
Brystning	60%	40%	0%	0%	0%
Dører	83%	0%	17%	0%	0%
Vinduer	20%	0%	0%	0%	80%
Brannmur	60%	20%	0%	0%	20%
Gulv	80%	0%	0%	0%	0%
Alle	56%	14%	3%	3%	22%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

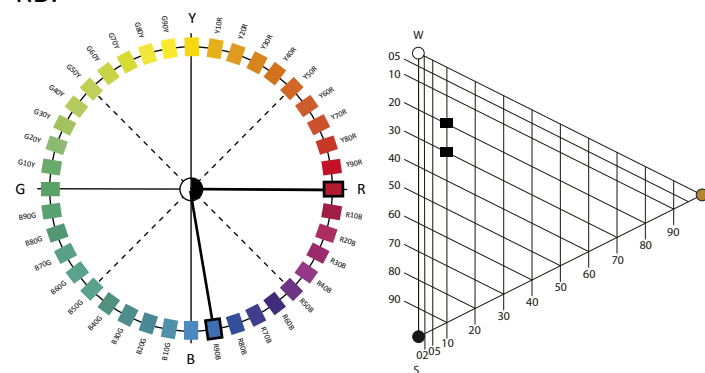
- **TAK:** er i all hovedsak malt hvite eller i kulørtoner fra spekteret YR.
- **VEGGER:** er aldri nøytrale og males i kulørtoner fra de fleste deler av fargesirkelen.
- **BRYSTNINGER:** er malt i kulørtoner fra spekteret YR eller RB. De er aldri malt nøytrale.
- **DØRER:** er i all hovedsak malt i kulørtoner fra spekteret YR. Dører er aldri malt nøytrale.
- **VINDUER:** er hovedsakelig malt hvite, men også i kulørtoner fra spekkert YR.
- **BRANNMURER:** males hvite eller i kulørtoner fra spektrene YR eller RB.
- **GULV:** er hovedsakelig malt i kulørtoner fra spekteret YR. Det kan fortsatt forekomme gulv som er ubehandlet, men gulv er aldri malt i nøytrale farger.

YR:

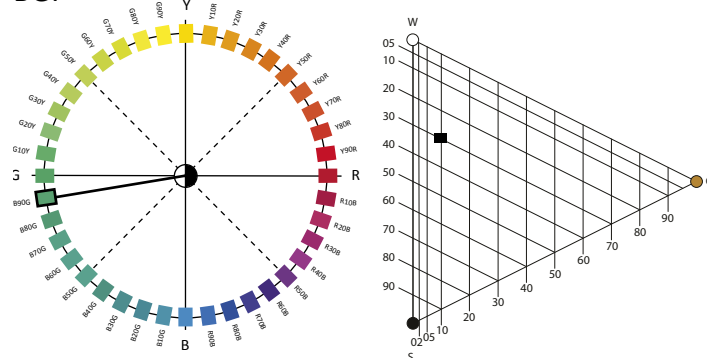
Kulørtonene er spredt over størstedelen av spekteret. Alle nyansene er konsentrert rundt en akse som representerer lik, svært lav kulørgrad. Kulørgrad ligger mellom 2-10% for nærmest alle fargene i spekteret. Nyansene sprer seg bredt i sorthetsgrad helt fra 5-80%.

RB:

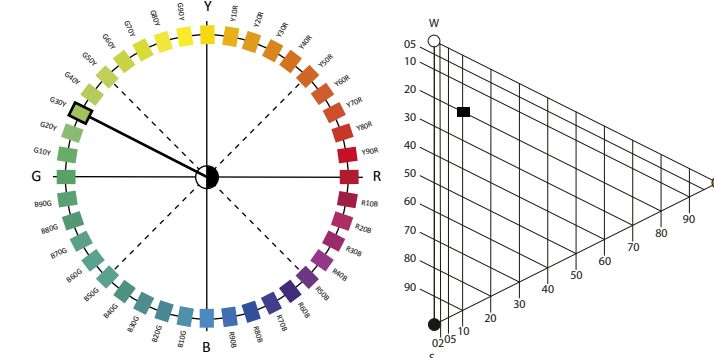
Kulørtonene er konsentrert som eller nært elementærfargene R og B. Fargene har alle lik kulørgrad på kun 10% og varierer kun 10% i sorthetsgrad fra 20-30%.

BG:

Det er kun en farge som eksempel i dette spekteret. Kulørtonene er plassert nært elementærfargen G og nyansen er fargesvak og har kun 30% sorthet.

GY:

Det er kun en farge som eksempel i dette spekteret. Kulørtonen er plassert i nedre del av spektret. Nyansen er fargesvak med kulørgrad på kun 10%, og sorthetsgrad på kun 20%.

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5
Tak / Takbjelker	 HVIT	 HVIT	 OLJE+BRENT UMBRA NCS S 4050-R	 HVIT	 HVITTET/LASERT NCS S 6020-Y50R
Vegger	 NCS S 1040-Y30R	 NCS S 2030-R90B	 OLJE+BRENT UMBRA	 NCS S 5040-Y80R	 NCS S 7020-G10Y PÅF. LASERENDE+GULL
Brystning	 NCS S 1002-Y	 HVIT	 OLJE+BRENT UMBRA	 NCS S 7010-Y70R	 NCS S 8010-Y50R LASERT
Dører	 HVIT	 HVIT	 NCS S 4030-B90G NCS S 5030-B90G	 NCS S 5040-Y80R	 NCS S 8010-Y50R LASERT
Vinduer	 HVIT	 HVIT	 HVIT	 HVIT	 NCS S 5020-Y50R
Brannmur	 HVIT	 HVIT	 HVIT	 NCS S 5040-Y80R	 NCS S 8010-Y50R
Gulv	 NCS S 2502-Y	 NCS S 4010-B90G	 NCS S 6030-B90G	 NCS S 8010-Y30R	 NCS S 8502-G
	NYKLASSISISME			NYBAROKK	

Generelle kommentarer til analysene (Nyklassisisme og nybarokk):

FARGER:

Nyklassisisme: Utbredt bruk av hvitt, og få kulørtoner i hvert rom uten klare kontraster. Nyansene befinner seg uten unntak i den øverste halvdelen i triangelet.

Nybarokk: preges av mørke farger plassert i nedre halvdel av fargetriangelet. Kulørtoner er i hovedsak plassert i øvre halvdel av fargesirkelen. Hvithetsgraden overstiger aldri 30%.

BYGNINGSELEMENT:

Nyklassisisme: Veggfargene er relativt fargesterke og har kulørgrad på mellom 30-40% og hvithetsgrad på 50%. Øvrige kulørte farger har en fargestyrke på mellom 2-10%.

Nybarokk: det er tilsynelatende ingen klare tendenser i hverken kulørtoner eller i kulørgrad og sorthetsgrad i foruten at alle farger har høy sorthetsgrad. Alle flater males eller oljes.

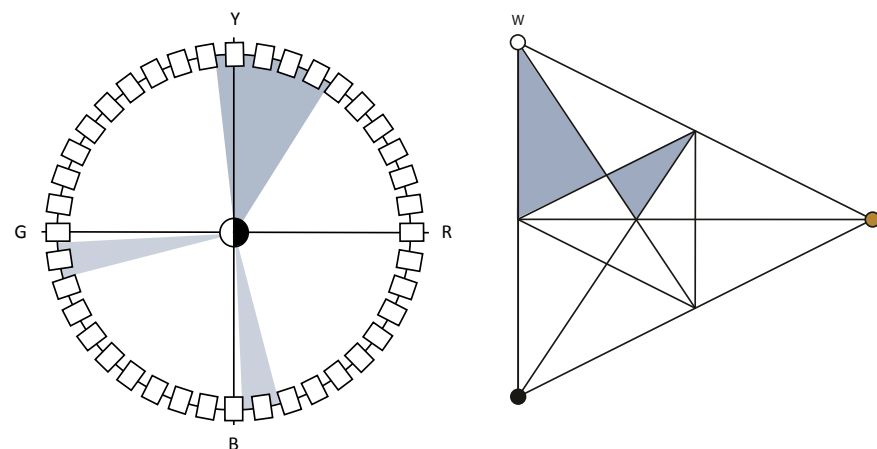
ROM:

Nyklassisisme: kulørte farger innad i rom er gjerne hentet fra samme fargespekter, og det er liten egenkontrast mellom fargene. Kontrast oppstår i form av fargestyrke eller i form av møtet mellom det kulørsterke og det hvite.

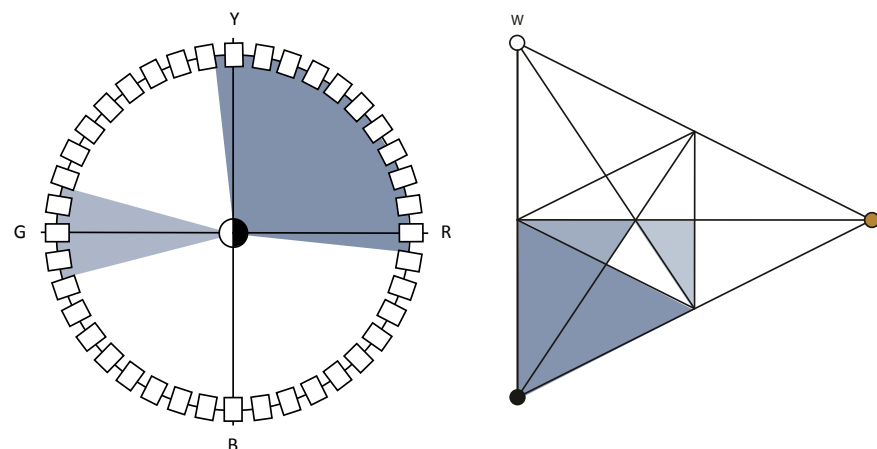
Nybarokk: i rom med hvitt kan lys/mørk-kontrast være eneste kontrast, mens i rom uten hvite elementer ser man gjerne en kontrast mellom fargene i form av en tilnærmet komplementærkontrast.

FARGEGRUPPER:

Bruk av spekteret YR forekommer oftest. Her er kulørtonene spredt over hele spekteret. I de øvrige spektrene er kulørtonene konsentrert rundt elementærfargene. Dette gjelder for begge stilarter.

Fargebegrensning for fargebruk under Det nye Norge - Nyklassisisme
Kode: mørkere fargenyanse betyr hyppigere bruk.

Fargebegrensning for fargebruk under Det nye Norge - Nybarokk.
Kode: mørkere fargenyanse betyr hyppigere bruk.

Analysene med utgangspunkt i rom er gjort på grunnlag av fargesammensetninger funnet innenfor samme rom av Jon Brønne¹.

Perioden deler seg klart i to i form av to stilarter.

NYKLASSISISME:

Nyklassisisme er i hovedsak preget av hvite farger. Både tak, brystning, dører, vinduer og brannmur kan nå males hvitt. Gulv og vegg har alltid farge, og noen ganger også brystning.

Veggfargene er relativt fargesterke og har kulørgrad på mellom 30-40% og hvithetsgrad på 50%.

Kulørte farger innad i rom er gjerne hentet fra samme fargespekter, og det er liten egenkontrast mellom fargene innad i rom. Kontrast oppstår enten i form av kulørgrad eller i form av møtet mellom det kulørsterke og det hvite.

NYBAROKK:

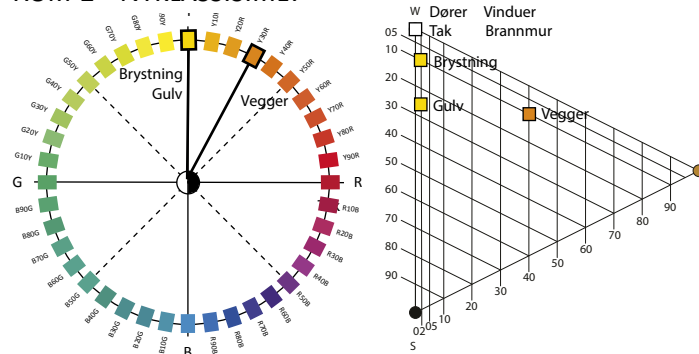
Nybarokk preges av mørke farger plassert i nedre halvdel av fargetriangelet. Kulørtoner er i hovedsak plassert i øvre halvdel av fargesirkelen.

I rom med hvitt kan lys/mørk-kontrast være eneste kontrast i rommet, mens i rom uten hvite elementer ser man gjerne en kontrast mellom fargene i form av en tilnærmet komplementærkontrast.

Alle flater kan nå males mørke uten innslag av lyse kontraster.

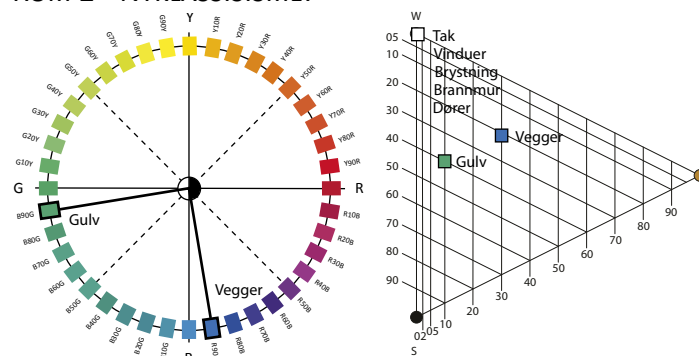
Oljede flater er fortsatt vanlig.

ROM 1 - NYKLASSISISME:

Rommet er malt i Nyklassisistisk stil. Fargesettingen er i hovedsak preget av hvitt. Kulørte farger benyttes kun på vegg, brystning og gulv. Kulørtonene er hentet fra øvre del av spekteret YR, og kontrasten oppstår hovedsakelig i form av kulørgrad mellom brystning og vegg.

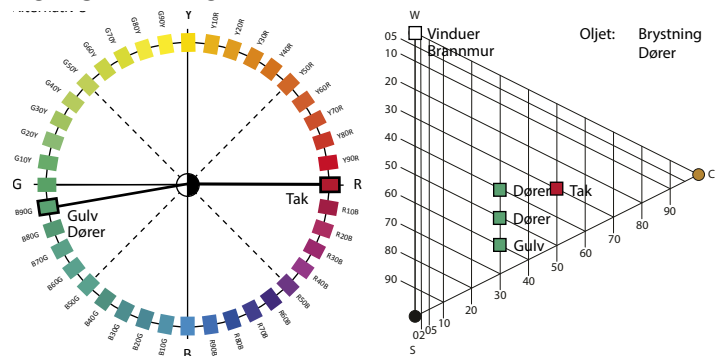
ROM 2 - NYKLASSISISME:

Rommet er malt i Nyklassisistisk stil. Også her er fargesettingen preget av hvitt, og kulørte farger er kun på vegg og gulv. Kulørtonene er hentet nært elementærfargene B og G, og har samme hvithetsgrad på 50%. Kontrasten oppstår i hovedsak mellom de hvite og de fargede flatene.

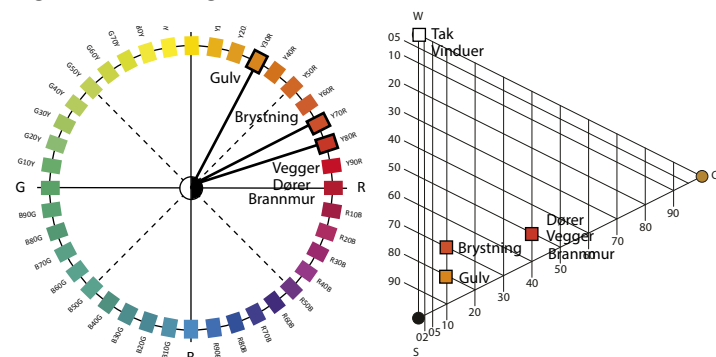
¹ Brønne, Jon. *Gode råd om farger og stil*. Revidert utgave, Fortidsminneforeningen. 2006..

ROM 3 - NYBAROKK:

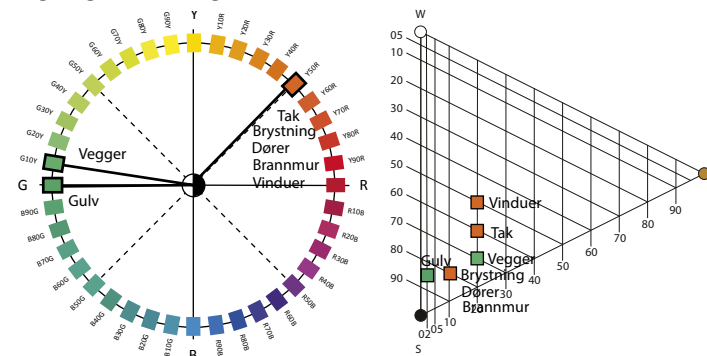
Rommet er malt i Nybarokk stil. Vinduer og brannmur er malt hvite, mens brystning og vegger er oljet, pigmentert med brent umbra. På de kulørte flatene er oppstått det komplementærkontrast mellom gulv/dører (G) og tak (R). Fargene har en relativt lik kulørgrad på mellom 30-50%, og en sorthetsgrad på mellom 30-60%.

ROM 4 - NYBAROKK:

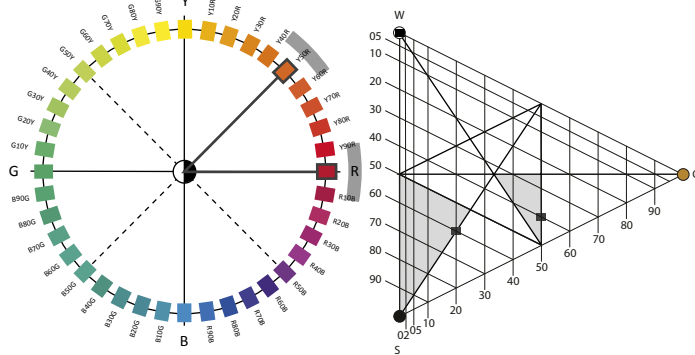
Rommet er malt i Nybarokk stil. Tak og vinduer er malt hvite. Kulørtonene er hentet fra spekteret YR og er spredd over hele spekteret. Fargene er svært mørke og har en hvithetsgrad på mellom 10-20%. Det er lite kontrast mellom fargene, og kontraster oppstår i hovedsak mellom de hvite og de fargede flatene.

ROM 5 - NYBAROKK:

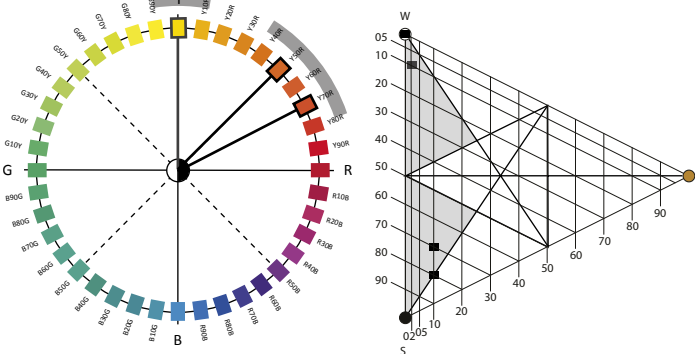
Rommet er malt i Nybarokk stil. Ingen flater er nøytrale eller oljet. De kulørte fargene er svært mørke, og er hentet nært elementærfargen G eller fra midten av spekteret YR. Alle fargene har sorthetsgrad på over 50%, og kulørgraden varierer fra 2-20%. Det oppstår fargekontrast mellom vegger/gulv og de øvrige fargene i rommet, men den lave hvithetsgraden på fargene gjør at kontrastene fremstår som svake.

TAK / TAKBJELKER:

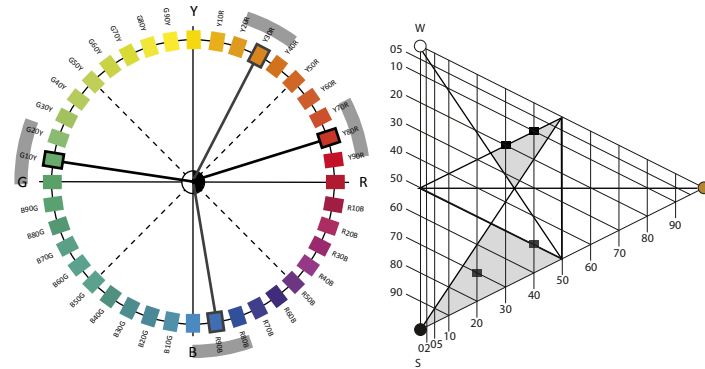
Alle tak under Nyklassisismen er malt hvite. De kulørte takfargene er fra stilen Nybarokk befinner seg i den nedre delen av NCS-triangelet. Fargene er svært mørke med en hvithetsgrad på mellom 10-20%. Fargene har forskjellig kulørgrad, men lik lyshetsgrad. Kulørtonene er hentet fra spekteret YR og fra elementærfargen R.

BRYSTNING:

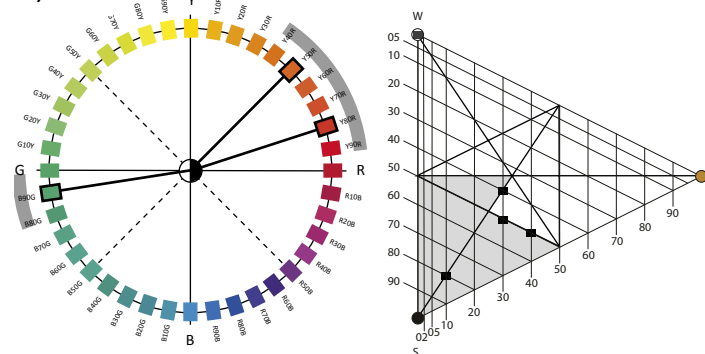
Alle brystninger i begge stiler har relativt lav kulørgrad på mellom 0-10%. Alle farger er samlet i spekteret YR. Farger fra Nyklassisismen er i øverste del av triangelet, mens Nybarokk er i nederste del. Under Nyklassisismen kan brystninger også males hvite.

VEGGER:

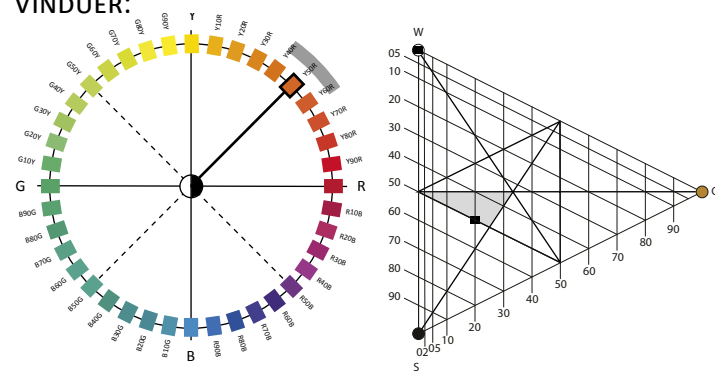
Vegger i stilen Nybarokk befinner seg i den øvre delen av NCS-triangelet, nybarokk under. Alle kulørtonene er plassert i nærheten av elementærfargene. Alle elementærfargene er representert. Veggfargene har i begge stiler relativt sterk kulørgrad på mellom 20-40%. Veggfarger i Nybarokk-stil har hvithetsgrad på 10%, mens Nyklassisistiske har 50%.

DØRER:

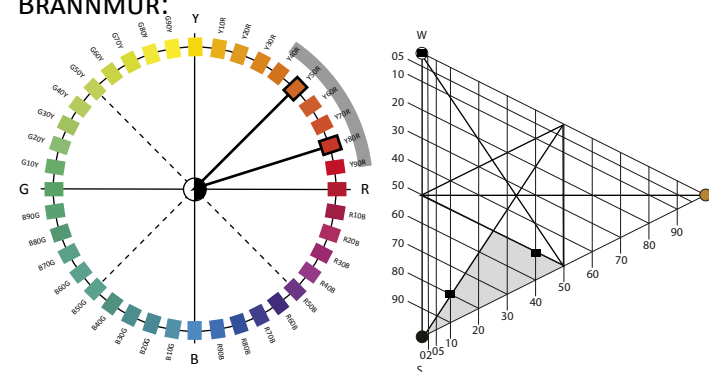
Alle dører under Nyklassisismen er malt hvite. Kulørte farger er fra Nybarokken og befinner seg i den nedre halvpart av triangelet. Fargene varierer sterkt både i kulørgrad og sorthetsgrad. Kulørtonene er hentet fra store deler av fargetriangelet. Fargene er mørke og har en relativt lik hvithetsgrad på mellom 10-30%.

VINDUER:

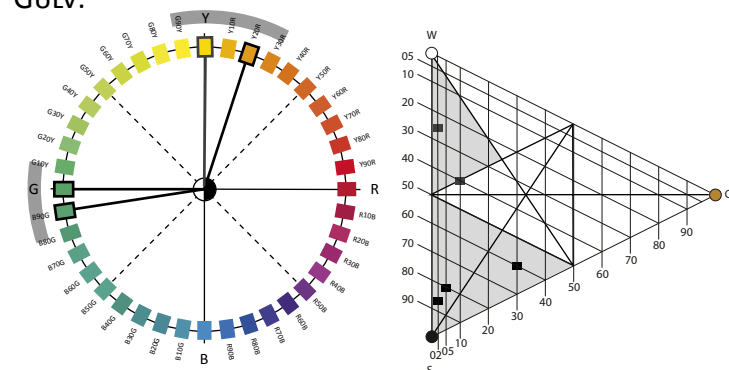
Alle vinduer under Nyklassismen er malt hvite. De aller fleste vinduer under Nybarokk stil er også malt hvite. Kulørte farger er fra Nybarokken og befinner seg i den nedre halvpart av triangelet, og er kun representert med en kulørtone fra midten av spekteret YR. Fargen er lysere enn de fleste nyanser fra Nybarokken og har en hvithetsgrad på 50%.

BRANNMUR:

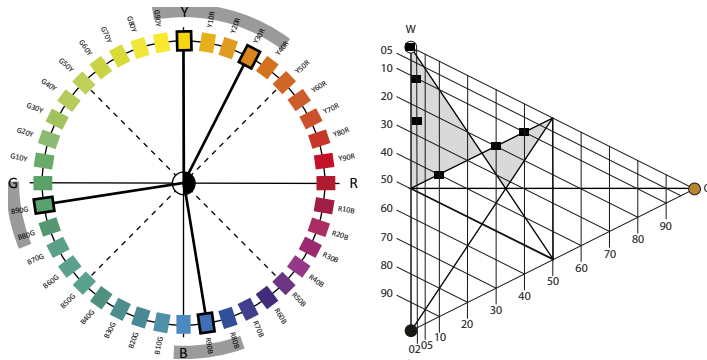
Brannmurer i Nyklassistisk stil er utelukkende malt hvite. Brannmurer i Nybarokk stil kan også være malt hvite, men er i hovedsak malt i svært mørke farger med en hvithetsgrad på kun 10%. Kulørtonene er hentet fra nedre del av spekteret YR.

GULV:

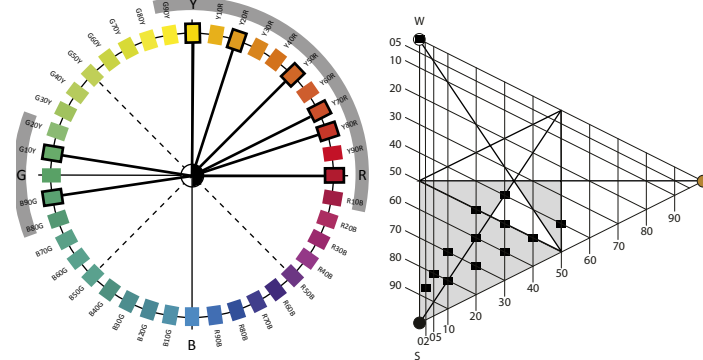
Gulv er ikke i noen epoker malt nøytrale. Gulvfarger i den øvre halvpart av triangelet representerer Nyklassismen, og farger i nedre del representerer Nybarokk. Lyse farger har en kulørgrad på mellom 2-10%, mens mørke farger har en kulørgrad på alt fra 2-30%, men har relativt lik hvithetsgrad på omlag 10%.

ALLE FARGER NYKLASSISISME:

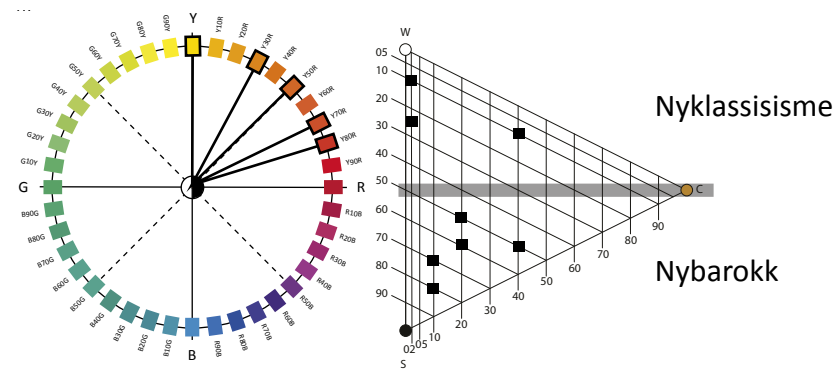
Samtlige farger som tilhører stilen Nyklassisisme er plassert i den øverste delen av NCS-triangelet. Fargebruken domineres i all hovedsak av hvitt. Kulørtonene er plassert i nærheten av elementærfargene B, G og Y, og er dermed spredd over store deler av fargesirkelen. Alle farger har en hvithetsgrad fra 50% og oppover, og kulørgraden varierer fra fargesvake til fargesterke; 2-40%. Veggfarger skiller seg ut som de fargesterke elementene.

ALLE FARGER NYBAROKK:

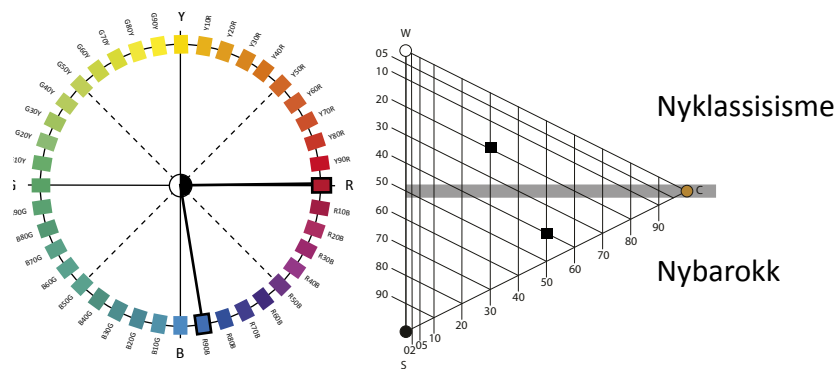
Samtlige farger som tilhører stilen Nybarokk er plassert i den nederste delen av NCS-triangelet, foruten enkelte hvite farger. Kulørtonene er spredd over store deler av spekteret YR og også konsentrert rundt elementærfargen G. Fargene er samlet lik en relativt lik metningsgrad på omtrent 0,5 (den tverrgående streken i triangelet). Det er også et likhetstrekk for mange av nyansene at de har en hvithetsgrad på kun 10%. Kulørgraden varierer sterkt fra 2-50%.

YR:

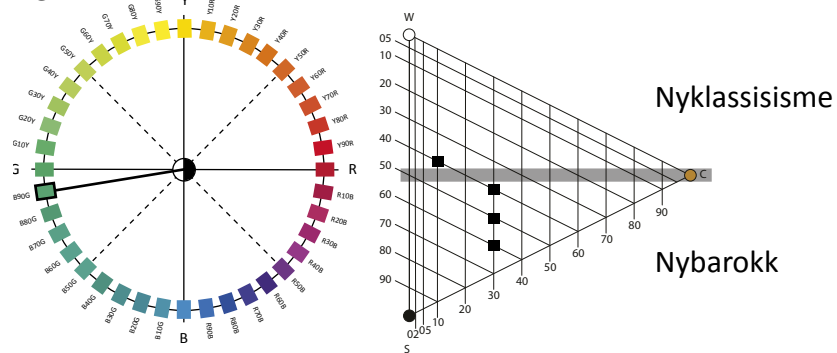
Kulørtonene hentes fra hele spekteret, og i hovedsak fra dette spekteret. Nyklassisismens farger er høyest opp i spekteret og ligger mellom Y og Y30R. Det går et klart skille på midten av fargetriangelet mellom farger i nyklassisismen (over streken) og farger i nybarokken (under streken). Alle fargene har en kulørgrad på under 40%.

RB:

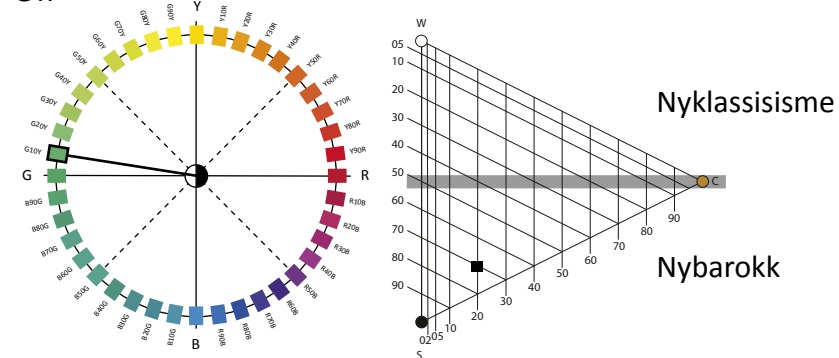
Det er få farger fra dette spekteret. En som representerer nybarokk og en som representerer nyklassisisme. Fargene har en kulørgrad på mellom 30-50%, og kulørtonene er hentet fra eller nært opp til elementærfargene R og B.

BG:

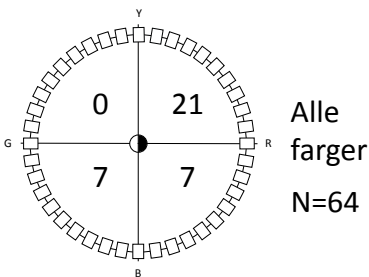
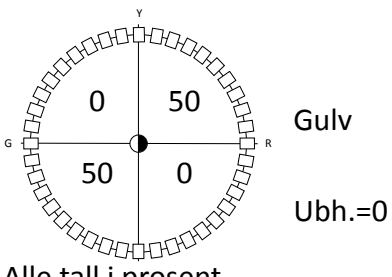
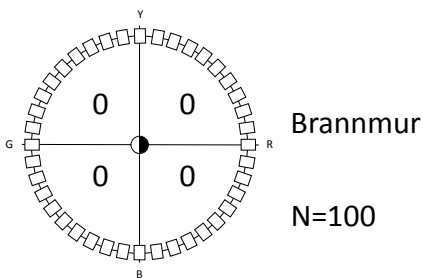
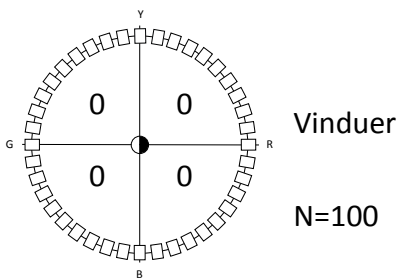
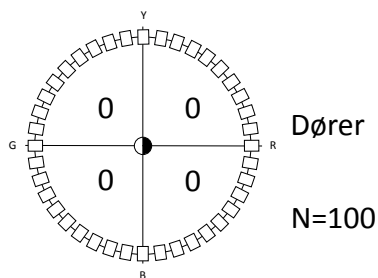
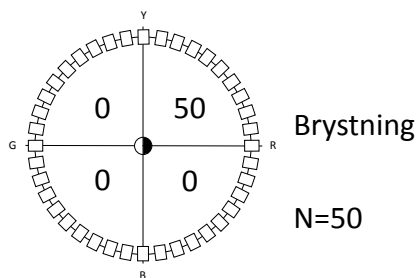
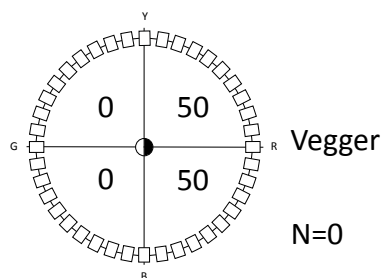
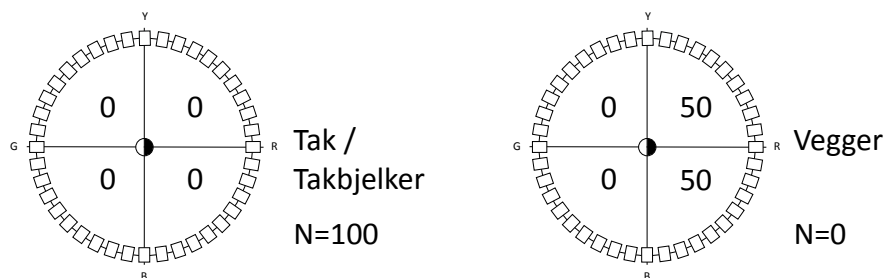

Det er kun et eksempel på kulørtone i dette spekteret. Kulørtonen benyttes i begge stiler, men i en lysere og mer fargesvak nyanse under nyklassisismen. I nybarokken brukes kulørtonen i forskjellig sorthetsgrad, men i samme kulørgrad, på 30%. Kulørtonen er plassert nært opp til elementærfargen G.

GY:

Det er kun et eksempel på kulørtone i dette spekteret. Fargen brukes kun under nybarokk og har høy sorthetsgrad og relativt lav kulørgrad. Kulørtonen er plassert nært opp til elementærfargen G.

	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	0%	0%	0%	0%	100%
Vegg	50%	50%	0%	0%	0%
Brystning	50%	0%	0%	0%	50%
Dører	0%	0%	0%	0%	100%
Vinduer	0%	0%	0%	0%	100%
Brannmur	0%	0%	0%	0%	100%
Gulv	50%	0%	50%	0%	0%
Alle	21%	7%	7%	0%	64%

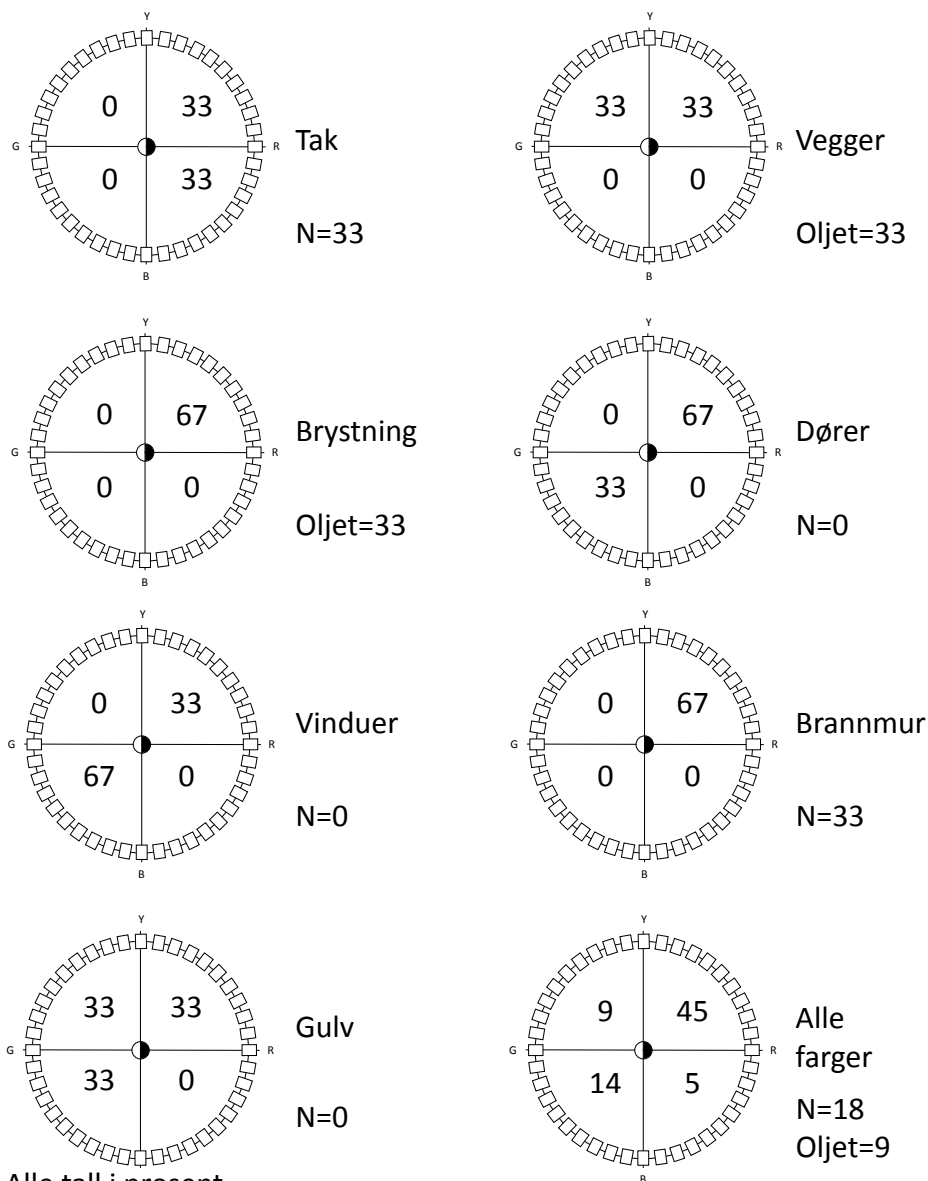
Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

Det er i utgangspunktet for få eksempler til at disse resultatene er gjeldende:

- TAK: alle tak er malt hvite.
- VEGGER: vegger er malt i kulørtoner fra felt YR eller RB. Ingen vegger er nøytrale.
- DØRER: er alltid malt hvite.
- VINDUER: er alltid malt hvite.
- BRANNMURER: er alltid malt hvite.
- GULV: er aldri nøytrale og malt i farger fra spekteret YR og BG.

Alle tall i prosent

Alle tall i prosent

	YR	RB	BG	GY	Nøytral
Tak	33%	33%	0%	0%	33%
Vegg	33%	0%	0%	33%	0%
Brystning	67%	0%	0%	0%	0%
Dører	67%	0%	33%	0%	0%
Vinduer	33%	0%	0%	0%	67%
Brannmur	67%	0%	0%	0%	33%
Gulv	33%	0%	33%	33%	0%
Alle	45%	5%	14%	9%	18%

Tabell: Prosentvis fargefunn med utgangspunkt i bygningselement.

Kommentarer til funn:

Det er i utgangspunktet for få eksempler til at disse resultatene er gjeldende:

- TAK: males hvite eller i farger fra spektrene YR og RB.
- VEGGER: er aldri nøytrale og males i kulørtoner fra den øverste delen av fargesirkelen. Kan også være oljet.
- BRYSTNINGER: er aldri nøytrale, men kunne gjerne oljes. Malte brystninger males i kulørtoner fra spekteret YR.
- DØRER: er aldri nøytrale. Males i kulørtoner fra spekteret YR eller BG.
- VINDUER: males hovedsakelig hvite eller i kulørtoner fra spekteret YR.
- BRANNMURER: males hvite eller i kulørtoner fra spekteret YR.
- GULV: males alltid i kulørte farger med kulørtoner fra størstedelen av fargesirkelen, foruten spekteret RB.

